

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček, račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Za ozdravljenje našega ljudstva

Načelnik ljubljanskega okraja, gospod dr. Andrejka je poslal županom svojega okraja sledečo okrožnico:

»Že s svojim razpisom z dne 20. junija t. l. sem poslal županom okrožnico g. bana dravskih banovine, ki priporoča v teh resnih in gospodarsko kritičnih časih splošno štednjo v občinskem gospodarstvu in znižanje občinskih izdatkov v prihodnjem proračunskem letu.

Načelo splošne štednje pa velja tudi prebivalstvu, da se samo omeji na najpotrebnejše izdatke in da opusti odslej vse, kar bi pomenilo brezplodno trošenje ljudskega denarja. Tu sem spada predvsem čezmerno pohajanje v gostilne in prirejanje plesnih veselí, kjer se, kakor znano, le preveč razsipa težko pridobljeni denar, ter dogajajo radi preobilo užitih alkoholnih pijač pogostoma obžalovanja vredni izgedi.

Dolžnost, ki mi jo nalaga zakon o notranji upravi, da skrbim za gospodarsko, socialno in kulturno blagostanje prebivalstva svojega okraja, me sili, da omejim to brezplodno in škodljivo veseljačenje, popivanje in zapravljanje v gospodarsko tako kritičnih časih. Zaradi tega dajem na splošno znanje, da bom odslej prošnje za prirejanje veselí in za podaljšanje policijske ure brezpogojno odklanjal in dovoljeval le take prireditve, ki imajo v resnici vzgojni ali humanitarni namen, n. pr. poučna predavanja, prireditve resnih gledaliških iger in podobno. Prenehati mora razvada, da se za dozvedno podpiranje na sebi koristnih smotrov prirejanja plesí in veselí, ki trajajo pozno v noč in škodujejo ljudskemu zdravju, morali in blagostanju več, kakor pripaša koristi namen, pod kojega krinko se prireajo.

Pa tudi pri ohih prireditvah, ki sem jih izvel iz teh omejitev, se mi mora dotična prošnja poslati tako pravočasno, da bom lahko poizvedoval o primernosti prireditve in zanesljivosti prirediteljev. Zato je potrebno, da so take prošnje vsaj 10 dni pred prireditvijo vlozene pri okrajnem načelnstvu. Vse prošnje, ki prihajajo prepozno, bom iz tega formalnega razloga kratkoma zavrnil, pa naj si bodo sicer utemeljene.

To dajem na obče znanje vsemu prebivalstvu in zlasti tudi prizadetim društvom.

Okrajni načelnik: Dr. Andrejka, s. r.

Za to okrožnico smo okrajnemu načelniku ljubljanske okolice zelo hvaležni in samo želimo, da bi ga posnemali načelniki vseh okrajev naše banovine. Bil je čas, da je posegla v to perečo vprašanje fizičnega in moralnega zdravlja našega ljudstva oblast sama, ki je bila na naše tozadevne pozive dolgo časa gluha. Vendar pa ji moramo izreči priznanje za korak, ki, dasi prihaja nekoliko pozno, vendar ni prepozno. Avtoritativna inicijativa naših okrajnih načelnikov v tem pogledu lahko v kratkem popravi, kar se je zamudilo, obenem pa povzroči v vseh slojih prebivalstva preobrat na boljše.

Popolnoma odobravamo, da se bodo veselice in plesi brezpogojno zabranjevali, naj se prireajo pod še tako kulturno krinko. Kulturni nameni naj se dosežajo s kulturnimi sredstvi, ne pa z alkoholizacijo ljudstva, ki je itak žalbog preveč nagajeno k pijači in zapravljanju. Omejitve veseljenja je bila umestna že davnej brez ozira na to, ali je gospodarska kriza ali dobra konjunktura. Kajti gospodarska kriza ne bi bila tako akutna, če bi se bili naši ljudje privadili varčevati in svojemu stanu ter položaju primerno izhajati v dobrih časih. Ljudje, ki so se splošno navadili, da živijo preko meja svojih sredstev, krizo seveda hujše občutijo pa se še ne bodo izpametovali, če oblast ne bo z vso strogostjo in brez ozira na kaj in na koga izvrševala svojo gornjo naredbo.

Kljub vsej strogosti pa se popolni uspehi ne bodo dosegli, če naše ljudstvo samo ne bo sodelovalo pri delu svojega iztreženja in moralne okrepitve ter ozdravljenja. Treba je danes vsako paro desetkrat obrniti, preden jo izdamo. Naj bi vendar enkrat dekliški in ženski svet v naših vaseh uvidel, da je naša kmečka žena lepša v preprosti domači obleki nego v mestni šari, svilenih nogavicah in pestrobarvnih solnčnikih. Koliko bi tudi lahko prištedili naši fantje, če ne bi posnemali »inteligence« in če se ne bi naučili modernih in modnih potreb, ki niso nobene potrebe, ampak ničumurnost in nepotrebna potrat, kolikor niso naravnost škodljivi zdravju duše in telesa. Tudi prekomerno razširjenje športa na deželo je vse kaj drugega kot zdravo bodisi v moralnem bodisi v finančnem oziru. Čimbolj v našem ljudstvu samem gine skromnost, varčnost in sramežljivost ter tradicijska rezerviranost napram modnim in drugim novotarijam, tembolj propadamo gospodarsko in moralno.

Seveda mora inteligenca iti narodu na tej poti na čelu, oziroma bi morala, mesto da mu daje sama najslabši zgled, kakor se žal godi v resnici. Ker pa seveda tudi v izobraženstvu hvala Bogu ne manjka elementov, ki si želijo preporoda in se sami znajo drževati, zato je treba samo napeti vse sile in se sistematično lotiti ozdravljenja našega ljudstva, da se premagajo ovire, predrazsodki in učinki slabih zgledov. Da ne omenjamo Cerkve, ima tu veliko nalogo učiteljstvo pa vsa kulturna in človekoljubna društva ter vsi predavatelji sploh, ki morajo ljudstvo pri vsaki priliki navajati k varčnosti, umnemu gospodarjenju in treznemu življenju.

Boj proti pijančevanju in zapravljanju pa se mora, podprt in pospeševan od oblasti, vo-

Narodi, razorožite se

Ogromen shod v Albert Hallu — Feldmaršal sir Robertson proklinja vojno

Lloyd George se obrežnil v Francijo

London, 11. jul. tg. V dvorani Alberthall se je danes vršila pred množico več kot 10.000 ljudi impozantna manifestacija razorožitve. Feldmaršal Sir William Robertson je predsedoval. Prisotni so bili ministrski predsednik Mac Donald, vodja konservativcev in vodja liberalcev Lloyd George.

Bivši feldmaršal in šef generalnega štaba v svetovni vojni Robertson se je v svojem govoru spomnil zaoblube, ki so jo položile vse države na mirovni pogajanjih v Versaillesu pismeno in svečano, češ da bo razorožitev Nemčije prvi korak k razorožitvi vseh drugih narodov. Te zaoblube države zmagovajke niso držale. Kot star vojščak kliče svojim sonarodnjakom, da oboroževanje ni še nikdar preprečilo vojne in da vojna še nikdar ni rešila spornega vprašanja. Zadnja vojna je požrla na milijone ljudi in ljudske imovine, in posledice kake nove vojne bodo še grozovitejše. Moči človeštva in zemlje se lahko bolje uporabijo nego za namene uničevanja.

Tem besedam je sledilo viharno odobravanje, ki se je ponovilo, ko se je dvignil Mac Donald.

Mac Donald je rekel, da ponavlja to, kar je že pred vojno govoril in kar je doslej sto in stokrat govoril v javnosti in v parlamentu. Anglija je edina država, ki je resnično pričela praktično z razorožitvijo. Noče imenovati kake države po imenu, toda nobena drugih držav ni doslej sledila Angliji in angleškemu zgledu. Tudi v Angliji je dovolj kritikov in dvomljivcev. Toda te spominja na to — Baldwin in Lloyd George bosta potrdila —, da je Anglija po svojem zastopniku v Versaillesu zahtevala omejitev mornarice in vojske vseh narodov sveta. Države so tedaj obljubile svečano, da bodo delale v smislu razorožitve. V tem so bili takrat vsi narodi edini. Toda lepe želje in obljube ne pomagajo

dosti. Svet ne pričakuje le resolucij in lepih besed ter zaoblub, svet hoče resnične razorožitve, znižanje oboroževanja v številki, v tonazi, v množini ljudi pod orožjem in v vojnem materialu. Mi gremo v Zenevo, odločeni, da z apelom na zgodovino in na pamet narodov narode pripravimo do sodelovanja z nami, da se nehajo vojne priprave, ki danes ločijo človeštvo od enega konca sveta do drugega.

Tudi naslednji govornik Baldwin je omenil, kaj je že storila Anglija za razorožitev v vprašanju zračnega orožja. Orožje v zraku je najhujše od vseh. Z njim postane vojna uničujoč boj proti možem, ženam in otrokom, proti mestom in vasem. Ze ob misli na zračno vojno bi moralo človeštvo trepetati. Tudi on in njegova stranka vidita v društvu

narodov najvažnejši instrument, da se prepreči takaka katastrofa. Upa, da se bosta Amerika in Rusija, ki sta danes še izven Društva narodov, kmalu tudi znašli v Zenevi. Končno je izjavil, da je Anglija po pogodbi in po svoji svečani zaobljubi dolžna delati za splošno razorožitev.

Za Baldwinom je govoril Lloyd George. Aplavz, ki ga je pozdravil, dokazuje, kako ta mož še vedno obvlada fantazijo Angležev. Tudi on se je spominjal Versailleske pogodbe in je omenil, da francoski ministrski predsednik tedaj ni pristal pristojevoljno na splošno razorožitev, temveč na prigovarjanje drugih zaveznikov. Zavezniki so od Nemčije zahtevali, naj drži svoje obljube, oni sami se je pa niso držali.

Mussolini na čelu mirovnega pokreta

Rim, 11. julija. Ž. Danes je Stimson odpotoval z avtomobilom iz Rima v Firenzo. Ni znano, koliko časa bo ostal v Firenzi. Mislijo, da bo že jutri odpotoval v Milan, medtem ko bo v Pariz prispel v sredo. Za časa svojega bivanja v Rimu je bil Stimson zelo rezerviran in ni podal časniki nobene izjave. Ves italijanski tisk piše o važnosti Stimsonovega obiska pri Mussoliniju. »Giornale d'Italia« piše, da je Stimson z Mussolinijem in Grandjem razpravljaj o vseh važnih vprašanjih, a v prvi vrsti o vprašanju razorožitve. Italija kakor tudi Amerika stojita na stališču, da se konferenca za razorožitev, ki se mora sestati v februarju 1932, nikakor ne sme odložiti. Stimson je imel priliko prepričati se, da Italija želi politiko mira. Italija vedno dela na vzpostavitvi čim širšega mednarodnega sodelovanja, da se za vedno onemogoči vojna, pri tem pa odbija načrte, kateri bi svet razdelili

na geografske sfere. (?) Evropa in Amerika morata delati skupno na vzpostavitvi mednarodnega sodelovanja na vsem svetu. Za Italijo je premalo vse ono, kar bi se hotelo doseči z ustvaritvijo Panevrope. Evropa in Amerika morata delati skupno.

Francoski razorožitveni predlog

Pariz, 11. julija. tg. Na večerajšnji seji ministrskega sveta se je francoska vlada bavila s pripravi na razorožitveno konferenco in je izdelala spomenico na Društvo narodov, ki obsega natančno statistiko sedanjega stanja francoske armade in vojske, istočasno pa vsebuje tudi francoske predloge k splošni razorožitvi. Kakor znano, je francoska vlada za metodo razorožitve z omejitvijo proračunskih izdatkov za vojsko.

Osebnosti

Belgrad, 11. jul. AA. Po odredbi finančnega ministra in s soglasjem predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev je premeščen po službeni potrebi Anton Fabiani iz Hodoša v Gornjo Radgono.

Belgrad, 11. jul. AA. Z odlokom ministra za socialno politiko in narodno zdravje sta postavljena za uradnika pripravnika pri državni bolnici za duševne bolezni Ljubljana-Studenec Leopold Vavšek in Dragotin Hanslovár iz Ljubljane.

Vojaške zadeve

Belgrad, 11. julija. I. Na ukaz Nj. Vel. kralja so odredeni po potrebi službe: za komandirja III. eskadrona II. konjeniškega polka kr. garde konjeniški kapitan II. razreda Zvonimir Vučela, za vodnika III. bataljona I. pionirskega polka inž. podporočnik Hugo Vollmayer. Za vršila dolžnosti blagajnika komande kičevskega vojnega okrožja nižji vojni uradnik Radoslav Schmutz. Za vršila dolžnosti knjigovodje III. armijske oblasti uradnik Ivan Korat. Za vršila dolžnosti upravitelja ladje »Dragor« podporočnik Ivan Rabooski.

Odrejeni so na službo na kr. podmornico »Hrabri« poročnik korvete Alojzij Skofelj. Na službo na kr. ladjo »Orel« je odrejen sanitelski poročnik dr. Jože Lipa. Za vršila dolžnosti upravitelja stroja kr. monitorja »Dralja« je imenovan Jos. Gruzej.

Za rezervne pehotne podporočnike so položili izpit v letu 1931. sledeči: Josip Ham, Hubert Gril, Pichler Jože, Zalokar Ciril, Krajcar Ivan, Senica Jože, Grebenšek Edvard, Klemenč Franc, Novak Radovan, Kovač Mirko, Dobrave Ciril, Rozman Janez, Grad Anton, Kestel Ivan, Nedelka Boran, Koh Izidor, Zmavček Leopold, Zavrtnik Stanko, Kren Milan, Dobovec Marijan, Bažar Albin, Krajcar Jože, Bertnik Jože, Krajcar Oroslav in Kac Jos.

Anglija se odpovedala reparacijam

Odlašanje bi povzročilo katastrofo

London, 11. julija. AA. Angleško zakladno ministertvo je poslalo banki za mednarodna izplačila pismo, kjer naznanja, da se je angleška vlada odpovedala vsem reparacijskim plačilom, ki bi jih morala izplačati Nemčiji 15. julija po Youngovem načrtu. Angleška vlada je to storila, da pomaga Nemčiji v duhu Hooverovega predloga iz sedanjih finančnih težkoč.

Angleško časopise zelo ugodno komentira ta korak angleške vlade.

»Daily Telegraph« poudarja, da bo akcija angleške vlade in domijonov pomagala Nemčiji moralno in materialno. Nemčija bo tako oproščena plačila reparacij, ki zapadejo prihodnjo sredo. Finančni položaj v Nemčiji je sedaj veliko težji, kot je bil tedaj, ko je Hoover sprožil svojo akcijo. Bilo bi zaman prikrivati dejstvo, da se z dolgimi pogajanjimi izgubilo veliko dragocnega časa in poslabšal položaj. Z zavlačevanjem pogajanj je Hoover

rova akcija izgubila mnogo psihološkega efekta.

Vlade britskega imperija so uvidele, da je Nemčiji potrebna direktna in takojšnja pomoč, da obdri Hooverov predlog zaželeni sad. Če je ta predlog rešen, kar vsi priznavajo, se mora tudi storiti vse, da uspe čimprej. Slično pišejo tudi drugi listi in poudarjajo, da je Hooverova akcija prvi korak k izboljšanju sedanjega gospodarskega položaja. Borza, ki je po prvem poročilu ugodno reagirala na sklep angleške vlade, je kazala poznejše znake nervoznosti in reakcije. Vendar upajo, da bodo sledile akciji angleške vlade tudi druge države, kar bi gotovo ojačilo optimizem in pomirilo gospodarske kroge.

Listi končno naglašajo, da bi vsako odlašanje izvedbe Hooverovega predloga imelo za posledico poslabšanje že itak resnega gospodarskega položaja in gospodarsko katastrofo Evrope in sveta.

Jugoslavija proti moratoriju?

Odločen belgrajski glas proti zapostavljanju Jugoslavije

Belgrad, 11. julija. Današnje »Vreme« se v uvodniku bavi z vprašanjem Hooverjevega načrta glede na posledice, ki jih utegne imeti francosko-ameriški sporazum na finančni položaj za našo državo, in glede stališča, ki ga naj zavzame Jugoslavija napram enoletnemu moratoriju nemških reparacij. Če je Venizelos v imenu Grčije, katere finančni položaj je naravnost zavidljiv, odločno izjavil, da ne more Grčija sprejeti Hooverjevega načrta, potem je Jugoslavija, ki je za Belgijo od Hooverjevega načrta najbolj zadeta, toliko bolj upravičena, da se postavi proti ameriško-francoskemu sporazumu v obliki, ki je do sedaj znana. Z odbitkom nemških reparacij bi nastal v jugoslovanskem proračunu primanjkljaj 900 milj. Din, ki jih jugoslovansko gospodarstvo nikakor ne more utrpeti. Zato zanima Jugoslavijo predvsem usoda tako zvanega garancijskega fonda, ki ga predvideva Youngov načrt v primeru, da se Nemčiji dovoli moratorij. Iz tega fonda bi Jugoslavija prejela 300 milijonov dinarjev. S francoske in ameriške strani pa prihajajo glasovi, da bi se ta fond na podlagi francosko-ameriškega sporazuma sploh ne osnoval in da bi se dala od moratorija prizadetim državam le posojila. »Vreme« je mnenja, da se vprašanje garancijskega fonda ne more rešiti brez sodelovanja Jugoslavije in da je treba radi tega na vsak način tudi Jugoslavijo povabiti na londonsko konferenco, ki bo razpravljala o praktični izvedbi Hooverjevega načrta. Jugoslavija je doslej privo-

lila vse žrtve samo, da se ohrani mir. Ponovno je pristala na znižanje reparacij, sprejela je Haaski sporazum le zaradi tega, ker so ji drugi obljubljali, da je s tem sporazumom vprašanje reparacij definitivno rešeno. Toda tudi teh žrtv mora biti enkrat konec in zato Jugoslavija ne more sprejeti Hooverjevega predloga v obliki, kakor je bil doslej stavljen; sicer bi se obsodila v gospodarsko katastrofo.

Nemčija odklanja pogoje?

Berlin, 11. junija. AA. Predsednik nemške državne banke dr. Luther se je vrnil nenadoma iz Pariza v Berlin. Berlinski časopisi menijo, da se je dr. Luther vrnil, ker so mu stavili v Parizu za kredit Nemčiji politične pogoje. Uradni komunikacije pa pravi, da so Luthrovi razgovori v Parizu bili le začetek važnih pogajanj, ki se bodo v kratkem vršila v Bazlju med voditelji glavnih narodnih bank. Prireditli listi pišejo, da bo Francija sodelovala pri kreditni akciji v korist Nemčije le pod gotovimi političnimi pogoji. Nemčija se mora odpovedati carinski zvezi z Avstrijo in mora prekiniti gradnjo oklepne križarke »Elsass Lothringenc«.

Berlin, 11. julija. AA. Razen komunističnih, socialističnih in pacifističnih listov ves nemški tisk odklanja politične pogoje za finančno podporo Nemčiji. »Germania« pravi, da male oklepne križarke,

športnega značaja, v popivanje in kar je s tem združeno. Zato naj bi energična inicijativa gospoda okrajnega načelnika dr. Andrejke našla globok odmev in vsestransko podporo od vseh faktorjev našega javnega in kulturnega življenja. Kaj pomaga delo za narod, če obenem pustimo, da narod moralno propada, ter fizično in gospodarsko slabi? Delo na moralni regeneraciji naroda je zato prav tako važno kakor delo na njegovi politični in gospodarski okrepitvi.

ki jih Nemčija gradi po verzajski pogodbi, ne morejo nikogar ogroziti.

Položaj je ugodnejši?

Berlin, 11. jul. tg. Iz pogajanj, ki jih je imel dr. Luther še danes dopoldne v Parizu, sklepajo, da položaj vendar ni tako neugoden, kakor so razne francoske vesti trdile. Nemška vlada bo še danes zvečer sprejela dr. Luthra, da ji poroča o svojih uspehih pri pogajanjih za kreditne dobave v inozemstvu. Najbrže bo seja vlade trajala do jutri, dokler ne odpotuje dr. Luther v Basel. Z velikim zanimanjem pričakujejo tukajšnji politični krogi mednarodno konferenco vodečih državnikov. Predvsem z velikim zanimanjem pričakujejo obisk Mac Donalda in Hendersona, pri katerem bodo francoske zahteve glavna točka razgovorov.

Dotim nacionalistično časopisje napada francosko politiko v vprašanju nemškega kredita, zmerni nemški listi in posebno »Vossische Zeitung« opozarjajo občinstvo, naj se ne prenažli in pravi, da Luthrovo potovanje v Pariz ni bilo tako brezuspešno, kot trdi nacionalistično časopisje.

Beg kapitala iz dežele

London, 11. julija. tg. Kakor poroča list »Financial News«, so se večeraj vršili razgovori angleških privatnih bank o vprašanju omejitve bega kapitala iz Nemčije. Slična pogajanja so bila tudi v Newyorku in drugih središčih denarnega trga.

Italijanski režim se še ni odločil

(Od našega rimskega dopisnika.)

Rim, 11. julija. Položaj, ki je nastal po objavi papeževih okolišnic proti nasilju fašističnega režima, je v sedanjem momentu popolnoma nejasen.

Dve struji v fašizmu

Dočim si namreč izvestno antiklerikalno svetovno časopisje pusti iz Rima poročati, da stojimo tik pred odpovedjo lateranskih pogojev, kar da je bilo na seji ministrskega sveta 10. t. m. principijelno že sklenjeno, pa se iz drugih virov doznavajo, da režim išče izhoda iz težkega položaja, ki naj bi zadovoljil tako režim kakor sveta stolico.

Ni dvoma, da se v fašizmu borita dve struji: ena, ki hoče na vsak način ohraniti fašizem v organizaciji zvezi s katolicizmom in smatra boj s Cerkvijo za jako nevaren in neoprotun; druga pa, ki jo sestavljajo bivši frimasonski in socialistični elementi v fašistični stranki, z vsemi silami ščuja k popolnemu prelomu.

Mussolini želi sprave

Odločitev je v rokah Mussolinija, ki se zave da vse odgovornosti svoje neomejene moči. Kakor mi zagotavljajo zelo dobro informirane osebe, je Mussolini odločno za spravo, čeprav na noben način ne misli odnehati od monopola fašizma na vzgojo mladine.

Koncilijanten glas

Da šef vlade želi mirno rešitev, katero želi tudi sveta stolica, dokazujejo tudi članki njegovega brata Arnalda v »Popolo d'Italia«. Arnaldo že v petih člankih skuša dokazati, da se sedanji konflikt med ev. stolico in režimom ne tiče nobenih načel, ampak je nastal iz gotovih subjektivnih faktorjev, ki mu dajejo ostrejši značaj, nego ga v resnici ima. Arnaldo odločno trdi, da fašizem, ki ni noben filozofičen sistem, ampak hoče samo praktično zgraditi Italijo na skrajni nacionalni požrtvovalnosti, bazira na katolicizmu, ki ga hoče ravno tako kakor katoliško Cerkev samo vedno globoko spoštovati in vpoštevati. Papež, pravi, da ni bil pravilno informiran o razpusti Katoliške akcije. Če so nekateri gorečnejši režima šli predaleč, pa je grešil tudi »Osservatore Romano«, ki celemu sporu skuša vtisniti pečat verske vojne. Fašisti pa tudi ne smejo pozabljati, da ima papež svojo oblast po božjem nalogu in mu zato ne smejo zamerjati, če jo intrasigenten, kar misli, da so bile kršene

pravice Cerkev. Če bi se vsedli k skupni mizi, končuje A. M. svoj članek, bi videli, da ni težko spor likvidirati s pametno interpretacijo paragrafa 43 konkordata. Samo frimasoni želijo preloma s Cerkvijo. Na vsak način pa pravi A. M., da se mora Vatikan odpovedati indirektni pomoči, ki mu prihaja iz inozemstva, ker to Italijane najbolj draži.

Francoski socialisti odobravajo encikliko

Ostale fašistične časopise pa nadaljuje najostrejšo kampanjo proti sv. stolici in se danes ogorčuje zlasti nad člankom pariškega »Populaire«, organa francoske socialne demokracije, ki izraža Vatikanu neomejeno priznanje in simpatijo francoskega socializma. »Populaire« piše, da se v Franciji v času najhujšega kulturnega boja nihče ni dejansko dotaknil kakšnega duhovnika ali duhovščine, med tem ko so fašisti grozili s smrtjo celo papeža. »Populaire« zaključuje svoj članek s sledečimi besedami: »Po delovanju Benedikta XV.

Za čista vsega katoliškega sveta (Odločna izjava poljskega prelata)

Varšava, 11. julija p. Neki visoki cerkveni dostojanstvenik se je v zadevi papeževih okolišnic proti fašizmu izrazil takole:

»Papeževa okoliščina jasno dokazuje, da aljub zasramovanju, nasilju in protestom, ki padajo na sv. Stolicu, Vatikan nima namena zreniti s poti, ki si jo je začrtal, niti popuščati, ko gre za božje poslanstvo Cerkev. Sv. Oče se lahko in se tudi mora sklicevati na ves svet, kadar položaj to zahteva. Nikdo ne more vzbuhati dvome o tej njegovi pravici, ki sloni na tisoletni tradiciji. V svoji zadnji noti fašistična vlada protestira proti vmešavanju tujcev v italijanske zadeve. Kdo pa so ti tujci? Gotovo ne sv. Oče. Značaj poslanstva sv. Stolice in dejstvo, da je sv. Oče tudi rimski škof in primas Italije, upravičujeta sv. Očeta, da se zavzame za verska vprašanja na vsem svetu ter posebno v Italiji in v Rimu. V svojem protestu proti papeževi okoliščini, ni italijanska vlada računala s pravico sv. Stolice, da neposredno informira svetovno javno mnenje.«

»Vernikov vsega sveta ni mogoče smatrati za tujce, kadar dvigajo glas, da bi dali zadošče-

med vojsko, ki ga nadaljuje po vojni Pij XI., je Vatikan v svetu veselela miru. Kdor vidi največjo oviro za mirno sožitje narodov ravno v italijanskem fašizmu, ta mora biti hvaležen papežu za obsodbo fašizma, ki sedi na gozdu bajonetov.« — Iz tega članka sklepajo fašistični listi, katerim glavna naloga je sedaj ta, da preslepijo italijansko ljudstvo, da je dokazana »katoliško-socialistična-frimasonska antant«, katero je »Osservatore Romano« tako ogorčeno odklanjal.

Ze zopet „Slovenec“

Fašistični listi ugotavljajo, da »Osservatore Romano«, od katerega se je zahtevalo, da naj desavuiru ljubljanskega »Slovenca«, ki je vpeljal v obstoječi spor dozdnevno preganjanje katolicizma v Primorju, katerega v političnih namenih identifikacija z agitacijo za ohranitev slovenskega jezika. »Osservatore Romano«, pravi, da »Slovenec« ne demantira in njegovega pisanja ne obžaluje. Ta molk pomeni, pravi, odobravanje.

—rm—

Polom za polomom

Berlin, 11. jul. AA. Javno mnenje in bančni krogi se živahno zanimajo za polom mednarodnega koncerna »Wollspinnerei und Kammgarnspinnerei« v Bremenu. Trdka je imela v Nemčiji in v inozemstvu razne tvornice in podružnice. Akcijski kapital v znesku 75 milijonov mark je izgubljen. Razen tega ima koncern 200 milijonov mark dolgov. Pogajanja za sanacijo koncerna so v teku. Trdka je ustanovil pred 50 leti Lahusen. Sodišče bo ugotovilo ali je polom trdke v zvezi s kakimi kaznivimi dejanji ravnateljev.

Zeneva, 11. jul. AA. Občinski svet je imel izredno sejo, na kateri je sklenil najeti posojilo 15 milijonov, da reši Zenevsko banko pred polomom. Izgube tega zavoda znašajo 25 milijonov. Poučeni krogi mislijo, da ta sklep ne bo veljal, ker bodo socialistični poslanci zahtevali kazensko preiskavo proti vodilnim uradnikom banke je zelo veliko. Splošno se zahteva natančna preiskava, ki naj ugotovi odgovornost.

Proces proti slovaškim seperatistom

Bratislava, 11. julija. Ž. Včeraj se je pričela pred državnim sodiščem za zaščito države glavna razprava proti 5 mladeničem, ki so pred tremi leti organizirali tajno organizacijo pod imenom »Zveza slovaških junakov«, katere cilj je bil, da se odcepi Slovaška od Češke in osnuje posebna Slovaška država. Šef te omladinske organizacije je bil Josip Vozar, 21 let star. Organiziral je društvo v Košicah, dovoljenje za to pa je dobil od prof. Jehličke, ki živi na Dunaju. Vozar in njegovi tovariši priznajo, da so organizirali to društvo. Hoteli so pobegniti na Madjarsko, ko so odkrili njih delovanje, vendar pa so bili na meji ujeti. Obtoženci se zagovarjajo, da so po razsodbi Tuke prenehali delovati in se je organizacija razšla. Razprava bo trajala nekoliko dni.

Castniki frimasoni

Bukarešt, 11. jul. ž. Na sinočni seji zbornice je zastopnik dr. Tritun opozoril vlado, da je v Romuniji mnogo aktivnih častnikov, ki so člani prostozidarske lože. Po njegovem mnenju se prostozidarstvo in prisega, ki so jo dali kralju in domovini, ne skladata. Naprosil je kralja, da pozove častnike, da zapuste ali prostozidarsko ložo, ali pa častniško službo.

Nov Zeppelin

Friedrichshafen, 11. jul. AA. Na občnem zboru zrakoplovne družbe »Zeppelin« je dr. Eckener poročal, da bodo bodoče »Zeppeline« popolnoma preuredili, tako da bo varnost potnikov zelo povečana. Zrakoplov »L. Z. 128« ne bodo zgradili. Zamenjali ga bodo z zrakoplovom, ki bo zelo spremenjen in dograjen najbrže šele čez eno leto. Odogoditev gradnje »L. Z. 128« je povzročila v glavnem katastrofa angleškega zrakoplova »R 101«. Novi zrakoplov bo napolnjen s helijem, da se prepreči eventualne eksplozije. Na mestu bencina bo gonilo motorje surovo olje. Novi zrakoplov bo imel prostornino 200.000 m³. Razen posadke in pošte bo imel prostora za 100 potnikov. Motorji bodo razvijali 3600 konjskih sil. Novi zrakoplov bo zgrajen najbrže koncem leta 1932. Imel bo kadičnico in bo opremljen zelo udobno.

Nemška emigracija

Berlin, 11. jul. AA. »Reichsarbeitsblatt« piše, da se je po končani svetovni vojni izselilo približno 860.000 Nemcev. Dve tretjini sta se izselili v prekomorske dežele, ena tretjina pa je odšla preko državnih mej.

Kazne novice

Stockholm, 11. jul. AA. Po poročilu Noblove ustanove znaša ta fond sedaj 31.348.438 švedskih kron. Letos bodo razdelili nagrade po 173.206 kron.

Newyork, 11. jul. AA. V državi Alabami so izbruhnili spori med tamšnjimi mlekarškimi družbami. Na avtomobil z mlekom so neznane osebe vrle bombo. Ubila je nekega črnca in več drugih oseb.

Bruselj, 11. jul. AA. Zbornica je sprejela z 82 proti 72 glasovom (8 poslancev se je vzdržalo glasovanja) zakonski načrt, ki dovoljuje v Belgiji sežiganje mrljev.

Pariz, 11. jul. AA. Bivši predsednik Kube, Ortiz, ki je bil nedavno imenovan za poslanika v Parizu, je nenadoma preminul. Pri prihodu v Francijo se je prehladil. Predsedniku francoske republike Doumerju ni mogel več izročiti svojih pooblastil.

Tri dni pred konstituantno

Zamora optimist -- Vse telefonske zveze pretrgane -- Katalonska republika

Madrid, 11. jul. 14. t. m. se sestane španska ustavodajna skupščina. Kakor hitro bo izvoljeno predsedstvo, bo provizorična vlada g. Alcala Zamore podala demisijsko. Skupščina bo ali demisijsko sprejela ali pa obstoječo vlado potrdila še nadalje. Na vsak način pa vladni posli ne bodo prekinjeni, ker bodo vsi ministri ostali vsak na svojem mestu, dokler skupščina ne bo imenovala drugih.

Ministrski predsednik Zamora se je o položaju optimistično izjavil, kljub temu, da so sindikalisti prizorili veliko stavko telefonskega osebja. Zamora pravi, da se bo izkazalo, da je bila španska revolucija naravnost idealna.

Otvoritev baharske proge

Bakar, 11. julija. Ž. Kakor smo poročali, bo baharska proga odprta v nedeljo 12. julija na zelo svetlan način. Srečnanost je bo udeležilo tudi ljudstvo iz Sv. Lucije, Sv. Barbare in drugih okoliških mest. »Jadranska Straža« bo pri tej priliki napravila izlet v Bakar. Avtobusno podjetje »Taped« bo dalo v promet nekoliko novih avtobusov.

Agrar v Dalmaciji

Split, 11. julija. Ž. 15. t. m. bo v gledališčni stavbi izvolitev cenilcev za likvidacijo agrarnih odnošajev v Dalmaciji. Zanimanje posestnikov in kmetov za to izvolitev je veliko, ker se s tem prične z delom po novem zakonu o likvidaciji agrarnih odnošajev na področju bivše pokrajine Dalmacije.

Stedenje na Čehoslovaškem

Praga, 11. julija. Ž. Vlada je sklenila, da se začasno ukinejo vse upokojitve, napredovanja in sprejemanja v državno službo. V zvezi s tem je sklenila vlada, da določi posebno kontrolo in studijski odbor.

Tudi Avstrija štedi

Melbourne, 11. jul. AA. Na seji reprezentantske zbornice je avstralski zakladnik minister Theodore predložil državni proračun, ki izkazuje le 10.757.000 funtov šterlingov primanjkljaja, to je za 3.250.000 funtov šterlingov manj, ko je predvideval ministrski predsednik Scullin. Vlada upa, da bo s strogim varčevanjem in povišanjem davkov znižala proračunani deficit na 5.176.000 funtov šterlingov.

Gandhi pride v London

London, 11. julija. AA. V Londonu in v vsej Angliji vlada veliko zanimanje za Gandhija, ki bo v kratkem prispel v Anglijo, da sodeluje na konferenci o indijski ustavi. Gandhi bo živel v Londonu sila preprosto. Nastanil se bo v siromašnem predmestju in se bo hranil z mlekom in sadjem. Odklonil je vnaprej mnoga povabila bogatih Indijcev in Angležev.

Prepovedane knjige

Belgrad, 11. jul. AA. Po odredbi notranjega ministra je prepovedano uvažanje in širjenje knjige »Die Anderen« Tomislava Vitezovića, izdane na Dunaju v založbi Amalteja. — Istotako je minister notranjih zadev prepovedal uvažati in širiti knjigo »Kosovo«, izdano v Budimpešti v madjarsčini.

Hudi izgredi brezposelnih

Varšava, 11. julija. tg. V Kulmu je prišlo večeraj do težkih izgredov brezposelnih. Demonstracijski sprevod več kot tisoč oseb je poskusil vdreti v mestno hišo. Policija je nastopila proti njim s solznimi bombami, nakar so brezposelni odgovorili s točo kamenja. Policija je začela ostro streljati in je bil pri tem en demonstrant ubit in več težko ranjenih. Ker so se nemiri nadaljevali še popoldne, je morala policija iskati pomoč od zunaj. Zvečer je bil vpstavljen zopet mir.

Novo potniško letalo

London, 11. jul. AA. Imperijalna zrakoplovna družba je postavila v promet novo štirimotorno letalo z 42 sedeži, ki bo letelo v Indijo. Letalo je zelo hitro in se dvigne lahko s pomočjo motorjev tipa »Jupiter« do 6000 čevljev visoko. Potniki, ki so leteli s tem letalom, pravi, da je zelo udobno in da se čuje ropot strojev le malo.

Glava kitajskega komunizma pada

London, 11. jul. Tukajšnji listi poročajo iz Moskve, da se v sovjetskih vladnih krogih potrjuje vest o aretaciji in takojšnji usmrtni tujnika kitajske komunistične stranke Sijan-ču-fa. — Kitajska oblastva so revolucionarja ujela in ga dala usmrtni. Umorjen je bil prvi organizator in voditelj komunistične stranke na Kijaskem. Sijan-ču-fa je od leta 1926 deloval v zatiski in je le od časa do časa prihajal v Moskvo na zborovanja komunistične internacionale, h kateri je sam pripadal. Radek je izjavil, da pomeni usmrtnitev Sijan-ču-faja strašno izgubo ne samo za kitajsko komunistično stranko, ampak za vse komunistično mednarodno gibanje. Sploh je kitajska vlada začela proti komunizmu brezobzirno borbo.

Titulescu se vrne v politiko

Bukarešt, 11. jul. ž. Listi pišejo iz Londona, da se je tamkajšnji romunski poslanik Titulescu odločil, da se umakne iz diplomatskega življenja. Namerava se vrniti v Bukarešt, kjer bo nastopil zopet službo profesorja, obenem pa se bo udeleževal v političnem življenju. Nekateri listi trdijo, da bo moral Titulescu postati član nacionalne kmečke stranke in bo naslednik dr. Julija Maniua.

Avstro-madžarska pogodba

Budimpešta, 11. jul. ž. Sinoči je bila objavljena madjarsko-avstralska trgovinska pogodba, ki določa osnove stalnega tarifnega odbora. Sprejete so mnoge olajšave za izvoz. Pogodbi je priložen tudi veterinarski sporazum. Pogodba je veljavna do 30. julija 1932.

Umetnostna razstava

Milan, 11. jul. AA. Tu so objavili razpored pete mednarodne razstave dekorativne umetnosti, moderne industrije in arhitekture, ki bo v Milanu leta 1933. — Na razstavi bodo sodelovale mnoge države.

Stalin lovi ravnovesje

Uvedba akordnega dela -- Ni govora o „upostavitvi kapitalizma“

Moskva, 11. jul. Sovjetska vlada je pričela z vso naglico izvajati nova gospodarska načela, ki jih je postavil Stalin v svojem znanem programatičnem govoru na konferenci vodilnih organov sovjetskega gospodarstva. Predsednik sveta ljudskih komisarjev Molotov je na seji finančnih strokovnjakov v tem pogledu izjavil, da ne gre samo za izpremembo načel gospodarskih metod v sovjetski Rusiji, temveč tudi za ustvaritev praktičnih metod, po katerih naj se dvigne produkcija in gospodarstvo. Vlada je izdala na vse politične gospodarske organizacije doneskega okrožja proglas, po katerem se mora najkasneje do 1. septembra uvesti v donskih rudnikih akordno delo. Vlada poziva vse organe, da grede delavcem, inženjerjem in tehničnemu osebju v vsakem pogledu na roke in da mu predvsem zboljšajo položaj glede hrane in stanovanja. Politične in strokovne organizacije naj stopijo v boljše odnose s pridnimi inženjerji in tehniki. Predsednik sovetov Molotov je izjavil, da se stranka dobro zaveda, da ne bo lahko izvesti Stalinovih smernic, toda stranka bo odločno vztrajala pri novem kursu, ker so bile spremembe v metodah gospodarske pridobivanja nujno potrebne za izvedbo petletke.

Vodstvo komunistične stranke se naglo pripravlja na izvedbo novega Stalinovega programa in že so v teku razne premestitve z vodilnih mest

komunističnih organizacij. Na ta mesta pridejo nove osebnosti, ki nimajo nikakega pomisleka proti novi gospodarski politiki. Sovjetski tisk že s programatičnimi članki pripravlja ruskega delavca na uvedbo akordnega dela, ki diši po kapitalizmu. »Pravda«, glasilo komunistične stranke, zahteva, da se dosledno uvede v ruski industriji akordno delo. Zanimivo je pri tem, da ne bo višina akordnih plač odvisna samo od množine producirane blaga, temveč tudi od njega kakovosti. To se povsem strinja s Stalinovimi smernicami, po katerih naj bi se plače strokovno izvežanih delavcev dvignile v primeri s plačami ostalega delavstva. O enakosti delavskih plač, tem najvišjem idealu komunističnega gibanja, ni torej v Rusiji več govora. Plače sicer že doslej niso bile povsem enake, značilno pa je, da dnevi sovjetski voditelji tako odločno poudarjajo potrebo, da se mora pridnejši in strokovno izobraženejši delavec bolje plačati. Po vseh sovjetskih podjetjih in tudi na kmetih se naglo uvaja akordno delo, proti kateremu so se vselej borili celo zmerni socialni reformatorji, kaj šele komunisti. Stalin nalaga organizacijam komunistične stranke, naj ne preganjajo strokovno izobraženih tehnikov, četudi izhajajo iz nekdanjih meščanskih družin in niso komunisti, ako se politično ne izpostavljajo. Veliki gospodarski trusi naj bi se porazdelili na manjša podjetja, ki bi se

lažje nadzorovala in zamisel kolektivističnega upravljanja teh podjetij naj bi se umaknila pred individualno upravo. Ako potreba, naj na mesto petdnevne delovnega tedna stopi šestdnevni.

V sovjetski Rusiji smo torej še vedno daleč od polnega uresničenja komunističnih idealov. Gospodarska in socialna politika sovetov stoji pred novim razdobjem. Mnogi primerjajo ta preokret z onim, ki je nastal po Leninovi napovedi Nep-a, nove ekonomske politike. Vsnakor pa bi bilo zgrešeno misliti, da se Rusija nahaja pred uvedbo kapitalističnega gospodarskega sistema. Za to ni nobenega znaka in v pogledu socializacije podjetij sovjetski voditelji niso prav nič popustili. Stalin je na glas kot praktičen človek, ki mu ni dosti za teoretska razpravljanja. Ko je uvidel, da je pričela proizvodnja, predvsem v donskih rudnikih, radi nemarnosti delavcev ter pomanjkanja strokovno izobraženega delavstva in spretnih tehniških voditeljev hudo zaostajati in da je radi tega prišla v nevarnost petletka, se je odločil prav kirurško izsekati rano. V ta namen je privzel sicer nekatere pridobitvene metode iz kapitalističnega gospodarskega sistema, na povratek k temu pa gotovo niti zdaleč ne misli. Če je morda krenil nekoliko na desno, se bo jutri, ako se bo pokazala praktična potreba, okrenil zopet na levo.

Ameriška K. S. K. Jednota pri nadškofu dr. Ant. B. Jegliču

Koga imajo ameriški katoliški Slovenci v večjem spominu nego nadškofa dr. A. B. Jegliča, ki jih je ob čikaškem evharističnem kongresu v Ameriki obiskal ter prepotoval in prepričeval do bršen del njihovih nasebin. Zato nič čuda, da so se pri svojem uradni obisku stare domovine želeli pokloniti svoji volasemu nadpastirju. Dne 10. julija so to storili, ko so se podali v Gornji grad glavni uradniki KSK Jednote: duhovni vodja Rev. John Plevnik, glavni predsednik Mr. Frank Opeka, prvi podpredsednik Mr. John Germ in glavni tajnik Mr. Joe Zalar. Poklonitveno deputacijo je, povabljen, spremljal tudi stolni kanonik g. dr. Mih. Opeka.

Prezvišeni je obiskovavce neizrečeno ljubozno sprejel. Prijazno jim je razkazal vse svoje bivališče, veličastno gornjegrajske cerkve z njenimi slikarskimi umetninami ter zgodovinske spominke Gornjega grada. Potem se je dal z gosti v

več skupinah slikati in jih je končno povabil k svoji mizi na malo južino, pri kateri jih je prisrčno pozdravil, izražajoč svoje veselje, da ga niso pozabili, in želeč vsem ameriškim izletnikom KSK Jednote lepih dni na Slovenskem. Ginjen je odgovoril Rev. John Plevnik: Mi smo hrepeneli želeli, da Vas vidimo! — beseda, kije velikemu vladiki privabila solzo v oči. Tudi glavni predsednik Mr. Frank Opeka se je nadškofu za njegov pozdrav in očetovski sprejem zahvalil.

Vsi obiskovavci so stmeli nad izvrstnim telesnim zdravjem in čudovito duševno živahnostjo nadškofovo. Po dobri poldrugi uri dragocenega bivanja v Gornjem gradu so se polni najlepših čustev poslovili, in prva beseda, ko je zopet zabrnal avtomobil, je bila: To je bil krasen dan, tega ne bomo nikoli pozabili!

Na Brezje!

V nedeljo, 26. julija

Iz sleherne slovenske župnije pohite ta dan romarji na Brezje, da skupno s svojimi škofi počaste Marijo kot Mater božjo v spomin 1500-letnice odkar je cerkveni zbor v Efezu podelil Mariji ta naslov. Obenem pa bo to spominski dan misijonarja, škofa Friderika Barage in se tega spomina udeležijo tudi ameriški Slovenci, ki so prišli v domovino. Zato naj sleherna župnija pošlje društveno zastavo, kakor tudi zastave Marijine družbe, župljani pa naj se udeležijo te verske manifestacije kolikor mogoče tudi v narodnih nošah.

Z romanjem bo združeno versko zborovanje.

Spored svečanosti

je sledeč:

V soboto 25. julija ob 8 zvečer pridiga, nato rimska procesija z lučkami ob bajni razsvetljavi cerkve.

V nedeljo 26. julija ob 10 pridiga, sv. maša na prostem, katero daruje ljubljanski škof. V slo-

vesni procesiji se prenese čudodelna podoba Marije Pomočnice na oltar na prostem.

Po sveti daritvi otvori zborovanje zastopnik škofijskega odbora Katoliške akcije dr. Fran Debevec, na kar sledi govor o Mariji. Naslednji govor je posvečen misijonarju Frideriku Baragi, koncem govora izroče zastopniki Baragove zveze škofu spomenico za poveljevanje misijonarja škofa Friderika Barage.

Naj ne bo župnije na Slovenskem, ki ne bi ta dan poslala svoje delegacije na Brezje. Oglasite se pri župnijskem uradu, kjer dobite izkaznice za polovično vožnjo, izkaznica stane za osebo 5 Din in velja od 24. do 29. julija. Na vstopni postaji se kupi cel vozni listek do Otoč in se da žigosati z mokrim žigom in ta vozni listek velja za nazaj. Na izkaznico mora napisati vsak romar svoje ime in jo dati na Brezjah žigosati. Žigosale se bodo na Brezjah v soboto, nedeljo in ponedeljek. Izkaznice za polovično vožnjo se dobe v pisarni Prosvedne zveze, Miklošičeva cesta 5.

Alešova mama 70 letna

Ježica, 11. julija.

Znana Alešova gostilna na Ježici doživlja te dni vesel jubilej: obče priljubljena in spoštovana lastnica hiše, gostilničarka g. Marjeta Vilfan je doživela te dni 70 letnico svojega plodonosnega življenja in udeleževanja, v ponedeljek pa bo njen sedemdeseti god.

Kdo pač ne pozna Alešove gostilne na Posavju, kdo ne ve za Alešovo mamo. Vsi vozniki, ki dnevno obstajajo pred hišo, vsi gostje sploh, ki dan za dnem, zlasti pa v nedeljah tako številno obiskujejo prijazno in solidno Alešovo hišo, dalje vsi reveži, ki so vsak čas postreženi, čim se lačni in trudni oglašajo pri dobri gospodinjici Marjeti — vsi imajo pač eno samo in edino sodbo o ženi: to je dobra, plemenita gospa, ki je vsem enako postrežljiva, mnogim dobrotnica in kakor ljubeča mati.

Znana pa je Alešova mama tudi po tem, da vsak čas in mnogo daruje za cerkev in njene potrebe. Za vse njene obilne darove in podpore ve pač le sam dobri Bog, ki gotovo piše vsa njena številna dobra dela v knjigo svojih božjih obračunov. Naj bo za zvon, za bandero, za orgle, za to ali ono reč v cerkvi — vedno je Aleševa mama prva, ki seže globoko v žep in prispeva za potrebno stvar.

Njena obča priljubljenost in radodarnost pa se najbolj jasno izpričuje vsako leto ob njenem godovanju, na predvečer svete Marjete, ko se zbere ob hiši vsa mladina iz obširne fare, da dobri Aleševi mami po otročje vdano in iz srca povešči srečo in še dolgih let življenja. To je kričanja, ropotanja ob takšnih prilikah — in veselja med malčki potem, ko vsak dobi od gospe Marjete v dar primerne drobiže ali drugih darov.

Tako ljubko vdano in iz vsega srca, kakor ta nežna mladina posavska vsako leto, častilamo ob visokem življenjskem prazniku, ob njeni 70 letnici Aleševi mami tudi mi odrasli farani, sploh vsi njeni gostje in vsi, ki jo poznamo po njeni prisrčnosti, ljubeznosti in po njenih dobrih delih! Bog Vas živi še mnogo let!

Vlom na postaji

M. Sobota, 10. julija.

Svoječas smo poročali, da je bilo vlomljeno na skladišče na železniških postajah v Beltinci in M. Soboti. Sedaj je prišlo na vrsto skladišče sosedne postaje Puconci. Trgovcu Hacklu v Lemerju je prispela večja množina manufakturnega blaga v vrednosti 8900 Din. Blago so spravili v skladišče. Tam bi moralo ostati čez noč. To so morali doznati neki uzmoviči in so se ponoči podali na delo. Vdrli so v skladišče in so odnesli vse blago. Delo je bilo tem lažje, ker je skladišče precej oddaljeno od postaje.

Vlom je bil takoj prijavljen oblasti. Vlomilce so začeli zasledovati. S kakim uspehom, nam zaenkrat še ni znano.

V nižavah, v gorah, pri morju — pri vsakem sportu Vas obvaruje NIGGEROL olje in krema solnčarice in opeklin. (Patent št. 5922). Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah.

Drogerija GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova št. 5.

Zavidajo Vam Vaš smehljaj?

Erasmic Savon Dentifrice povzroča trajno in sijajno beloto zob in izpopolnjuje z dovršeno lepoto Vaš smehljaj v zavist Vaših znancev. In še nekaj — nežni privlačni vonj povzdiže dražest Vaše osebe

ERASMIC
SAVON DENTIFRICE

KESD 182-075

THE ERASMIC COMPANY LIMITED LONDON, ENGLAND

Prosvetni dom v Novem mestu

Nova stavba Prosvetnega doma v Novem mestu na Florjanovem trgu v centru mesta se polagoma bliža dovršitvi.

V prednjem traktu stavbe se nahaja v suverenu hišnikovo stanovanje, skladišča in kleti, v visokem parterju, pred katerim se nahaja lep širok hodnik, do katerega vodijo stopnice od strani posestva sosed g. Seidla, se nahajajo trije visoki, prostorni poslovni lokali. V 1. nadstropju je 5 sobno zračno stanovanje z balkonom, v manjardi trisobno stanovanje z veliko teraso in razgledom čez vso novomeško okolico, daleč tja na Gorjance in kočevske hribe.

V drugem traktu, v katerega se pride skozi vežo, se nahaja avla za garderobo, buffet in blagajno. Preko avle se pride v 15 m dolgo in 10 m široko dvorano, v kateri bo vdelan kaseteran strop in bo imela tudi galerijo. Pod prostornim 10 m širokim in okrog 8 m globokim odrom, v katerega se vdelujejo naprave bivšega Ljudskega odra v Ljubljani, se nahajata dve prostorni garderobni sobi, visoki 3 m, ki bosta ločeni po premakljivi steni tako, da bosta obe sobi služili tudi za primerno društveno dvorano. Prvi trakt, ki služi stanovanjskim in poslovnim prostorom, je pokrit s strešno opeko, dvorana in stavbišče za oder, ki je 4 m višje od ostalega poslopja, sta pokrita s pločevino.

Poleg stavbe se bo nahajalo tudi primerno dvorišče in vrt.

Novi Prosvetni dom bo slovesno odprt dne 2. avgusta t. l. Na predvečer, t. j. 1. avgusta, se vprizori Josip Jurčičeva tragedija »Tugomerc«. Dne 2. avgusta bo ob pol 11 sv. maša s pridigo prevz. g. knezoškofa dr. Gregorija Rožmana in petjem zbora pevskega društva »Gorjanci«, nato blagoslovitev doma. Med blagoslovitvijo poje mešani zbor pevskega društva »Gorjanci« pesem: »Ako Gospod ne zida hiše«. Nato sledi slavnostni govor g. prof. dr. Capudra in govor g. urednika Fr. Kremžarja: ob 40 letnici okrožnice Rerum novarum. Popoldne ob 3 bo koncert zborov novomeškega pevskega okrožja, nato srečolov in prosta zabava. Kot nekaj zaključek slovesne otvoritve se vprizori čez teden dni potem po dr. Pregljevem besedilu od g. P. Hugolina Sattnerja komponirana spevoigra »Komposteljski romarji«.

Ljutomer

Vodna zadruga v svrhu regulacije Ščavnice in pritokov se bo v kratkem ustanovila za občine Stročja vas, Ljutomer, Cezanjevi in Noršinci. Dne 25. septembra meseca se je pri okrajnem načelnstvu vršil tehnični pregled načrtov za regulacijo. Železniška uprava je zagotovila tudi, da v zvezi z regulacijo zgradi potrebne propuste skozi železniški nasip.

Od solnčarice zadet je umrl g. Stampar, delavec v Babineh. Zadnje dni vlada v našem kraju huda vročina.

Okoli 100 otrok je prignal v četrtak g. vikar Zalar iz Hrastnika in jih porazdelil pri dobrih družinah v naši fari, kjer ostanejo čez počitnice.

90 letna gospa Terezija Rant, mati vojnega superiorja in Celeste, omož. Franchetti, pri kateri preživlja sveža na duhu, čila in čvrsta svoja stara leta.

Prosvetno slavlje in socialni dan

dne 15. in 16. avgusta v Grobljah pri Domžalah

Vztrajno slovensko katoliško prosvetno delo je letos zopet dovršilo spomenik in dokaz slovenske kulture. Katoliško prosvetno društvo v Grobljah je dogradilo lasten društveni dom. Dne 15. avgusta bo dom s slovesno blagoslovitvijo izročen svojemu namenu. Po navodilu naše centralne prosvetne organizacije se bo ta prilika porabila za letošnje največje slovensko prosvetno slavlje.

Drugi dan (v nedeljo 16. avgusta) se bo v prostorni dvorani novega doma vršil socialni dan, na katerem se bodo obravnavale pereče socialne zadeve. Slavnostni govor na prosvetnem taboru bo imel dr. Marko Natlačen, na socialnem zborovanju bodo pa govorili: dr. Aleš Ušeničnik (Izrastki sodobnega socialnega nereda v Evropi), dr. J. Ahčin (Enciklika Quadragesimo anno), dr. A. Kuhar (Kako naj se vzgoji naš delavski naraščaj, da ostane katoliški tudi v tovarnah in obratih), dr. J. Basaj (Kmet in sedanja gospodarska kriza), dr. Miha Krek (Katoliška prosveta v slovenski kmetko-delavski prosveti). Podroben načrt bo še objavljen.

Ste li morda živčno onemogli, bolni na želodec ali na oči?

Potem pojdite v termalno kopališče

MEDIJA - IZLAKE

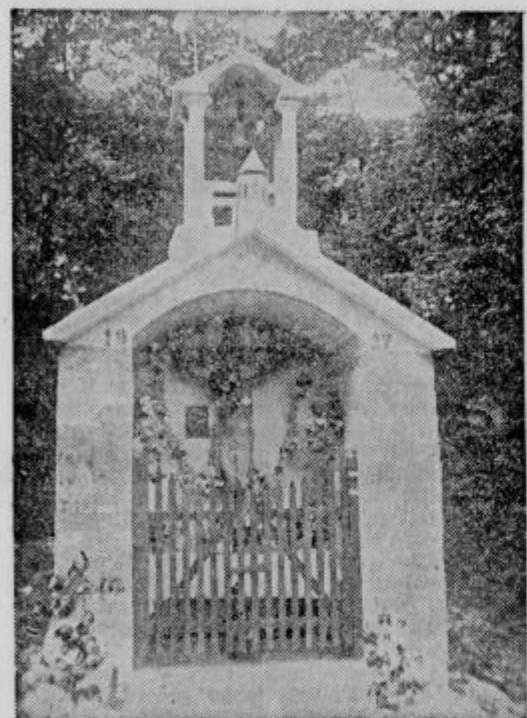
(postaja: ZAGORJE OB SAVI)

Popolna dnevna oskrba Din 50.—

Kolportiranje »Slovenec«

Naša slika kaže razprodajanje »Slovenca« v Smihelu pri Novem mestu. Je tam precej agilnih kolporterjev, a najagilnejši je pa šolarček Hrastar, ki sam proda ob nedeljah po 35 izvodov »Slovenca«, kar je za to vas veliko, zlasti ker je tu veliko stalnih naročnikov našega lista. Na sliki ga vidimo pod vaško lipo, sredi kroga čitateljev »Slovenca«, ko jim po maši razdeljuje naš list.

Kapelica na Pejcah nad Jesenicami, katero je postavil in skoro vso sam plačal g. Jakob Novak, tovarniški delavec z Jesenic.

Požar na Rakeku

Rakek, 11. julija.

Nenadoma je danes okrog ene popoldne, ko so ljudje ravno vstajali od kosila, izbruhnil ogenj na podstrešju posestnika Galanti, po domače pri Kornovih.

Ogenj je našel na podstrešju dovolj netiva, se naglo širil in v kratkem objel vso streho. Ker stoji hiša v sredi vasi med drugimi hišami, je obstojala resna nevarnost, da se ogenj prenese na te, posebno je bil v nevarnosti prav blizu stoječi, s senom napolnjeni skedenj in hlev. Na bitje plat zvona in tuljenje tovarniške sirene se je v kratkem času nabralo vse polno ljudi, ki so bili v tem času večinoma doma. Začeli so takoj gasiti in znesli vse, kar se je le dalo, iz hiše ven. Kot vedno so bili hitro na mestu tudi domači gasilci in stopili uspešno v akcijo. Iz bližnjega občinskega vodnjaka so napeli več cevi in začeli oblivati ogenj. Eno cev so napeli tudi iz vodovoda, toda voda je imela iz tega tako slab pritisk, da je prišla komaj do izhoda cevi. Temu so odpomogli s tem, da so vodo proti Uncu odprli in sporočili v Cerknico — kjer imajo ključke do vode — da so močnejše odprli vodo.

Prihiteli so še gasilci iz Posca in Ivanjega sela. In združenimi močem se je posrečilo, da so ogenj pogasili.

Posestnik Galanti trpi precejšnjo škodo, katera je pa deloma krita z zavarovalnico.

Razne nesreče

Ljubljana, 11. julija.

Ljubljanska bolnišnica je danes sprejela pet ponesrečencev.

24 letni žagar Miha Dimnik, uslužben pri Stavbni družbi v Mostah in doma iz Sneberja 13, v občini D. M. v Polju, je danes popoldne zagal na cirkularni deske. Med delom ga je zagrabil cirkular in mu močno porazila desno roko.

22 letni zidarski pomočnik Viktor Kokalj iz Gornje Zadobrove v občini D. M. v Polju je danes popoldne treniral na lžanski cesti s kolesom za jutrišnjo dirko v Novo mesto. Med treniranjem je padel in se močno ranil na ušnicah.

56 letna hišarica Neža Kokalj iz Tomačevega št. 48 je večraj nakladala doma seno. Padla pa je iz voza in dobila hude notranje poškodbe.

Snoči so se v Bohoričevi ulici splašili konji ter podrli na tla 47 letnega Emila Klopčaverja iz Tovarniške ulice 27 v Mostah. Klopčaver je pri padcu dobil resne notranje poškodbe.

V Stični se je ponesrečil večraj 49 letni šolski upravitelj g. Jože Verbič. Padel je po stopnicah in si zlomil desno roko.

Stanje raznih ponesrečencev, ki so jih zadnje dni pripeljali v bolnišnico, je v splošnem povoljno. Tudi stanje Marije Kopačeve, ki je dobila hude opekline pri požaru v Mlaki, se je obrnilo na boljše in je upati, da bo okrevala.

Proslava 100letnice rojstva Franceta Levstika

v Velikih Laščah dne 25. in 26. julija

Sporod:
25. julija ob pol 9 zvečer slavnostna akademija: 1. a) Levstik-Volarič: »Zvečer, b) Levstik-Volarič: »Pomlad in jesen, poje slovenski vokalni kvintet iz Ljubljane (člani: gg. Štibernik-Jug-brata Petrovič-Sule). 2. O Levstiku predava g. profesor dr. Anton Slodnjak iz Ljubljane. 3. a) Levstik-Adamič: »Mačka, miš in miška, b) Levstik-Adamič: »Vrabe in konje, poje šolska deca s spremljevanjem klavirja. 4. a) Levstik-Nedved: »Cvetice, b) Levstik-Nedved: »Zlata doba, poje bariton solo g. Tone Petrovič. 5. a) Levstik-Nedved: »Ljubice, b) Levstik-Jenko: »Dve utvi, poje tenor solo g. Milan Jug. 6. Recitacija iz Martina Krpana in deklaracije. Recitirajo in deklarirajo akademiki in šolska deca. 7. a) Levstik-Pavčič: »Deklica, ti si jokala, b) Levstik-Volarič: »Razstaneš, poje Slovenski vokalni kvintet.

26. julija ob 9 dopoldne: Sprejem gostov na kolodvoru. S kolodvoru povorka skozi trg na Levstikov rojstni dom v Spodnje Retje.

Pri Levstikovi rojstni hiši: 1. Levstik-Adamič: »Ležaj, ninaj, tu utajne, poje šolska deca. 2. Jenko: »Molitev, poje moški zbor Glasbene Matice iz Ljubljane. 3. Govor pisatelja Vladimira Levstika. 4. Josip Pavčič: »Slavnostna kantata.

26. julija ob 14 v Velikih Laščah pri Levstikovem spomeniku: 1. Pozdrav predsednika. 2. Jenko: »Molitev, poje moški zbor Glasbene Matice. 3. Slavnostna beseda: Govori pesnik Otton Zupančič in odkrije bronasti profilni relief Levstikove glave na spomeniku. 4. Levstik-Adamič: »Psiček laja hov, hov, poje šolska deca. 5. Jos. Pavčič: »Slavnostna kantata na tri Stritarjeve verze z Lev-

stikovega spomenika, poje moški zbor Glasbene Matice.

Po kulturnem delu proslave: velika ljudska veselica.

Vse glasbene točke igra železničarska godba »Sloga« iz Ljubljane pod vodstvom kapelnika g. H. Svetla.

Z odlokom M. S. br. 15.465 je odobrena četrtinska (34) vozna cena za vse udeležence iz vseh postaj v državi, za vse vlake in razrede z izjemo ekspresnih vlakov. Četrtninska vožnja v Velike Lašče in nazaj velja od 22. do vključno 30. julija. Legitimacije oddaja odbor za proslavitev stoletnice rojstva Franceta Levstika v Velikih Laščah. Cena legitimacije je 2 Din. Z legitimacijo kupi vsak udeleženec na vsotni postaji polovični vozni listek za Velike Lašče. Legitimacije da vsak udeleženec proslave žigosati na veseličnem prostoru. Z žigosano legitimacijo in polovičnim voznim listkom se more vsak udeleženec vračati do 30. julija na svoj dom. Legitimacije naročajo takoj kratko: Odbor proslave Levstika, Velike Lašče. Vsak, ki naroča legitimacije, naj priloži za vsako legitimacijo po 2 Din. Kdor naroči manj kakor 5 legitimacij, naj pošlje mesto denarja znamke. Prihode in odhode vlakov javino pravočasno.

France Levstik je nesporno največji pojav mlade slovenske kulture. Zato mislimo, da je proslava njegove stoletnice največji kulturni dogodek letošnjega leta in vabimo vse in vsakogar, da poroča ta dan v njegov lep rojstni kraj.

Odbor za proslavitev stoletnice rojstva Franceta Levstika v Velikih Laščah.

Zborovanje Slomškove družbe na Brezjah

V dneh 7. in 8. julija t. l. je imela Slomškova družba svoje običajno velikopoletično zborovanje na Brezjah. Ze 6. julija so začeli prihajati stalni zborovalci, ki so se doslej še vedno odzvali vabilu svoje organizacije. Kakor vsakič, je tudi to pot pripravila Slomškova družba lepa predavanja za svoje članstvo; zaradi zadržanosti enega predavatelja in obolenosti drugega, se je moral spored temu primerno izpremeniti.

V torek 7. julija je ob 10 služil sv. mašo g. katehet Kogej iz St. Vida, improvizirani pevski zbor pa je zelo lepo prepeval pri sv. maši. Po sveti maši se je zbralo neprisiljeno veliko število učiteljev, učitelj, nekaj duhovščine, par profesorjev v gostoljubni dvorani frančiškanskega samostana.

Predsednik Strukelj je otvoril 5. zborovanje Slomškove družbe na Brezjah. Pozdravil je prav prisrčno gospoda dekana Faturja iz Radovljice, v katerega cerkvenem področju se članstvo Slomškove družbe tako rado zbira. Pozdravil je nadalje duhovščino kot prvobornilce za naša načela. Pozdravil je nadalje meščanskošolsko učitelstvo in vse ostalo članstvo Slomškove družbe od blizu in daleč. Prav posebno je še pozdravil zastopnika naše prosvetne uprave g. banskega nadzornika Lužarja. Nato je predsednik obrazložil spored za oba dneva zborovanja. V svojem nadaljnjem pozdravnem govoru se je spominjal vseh starih veteranov, pričenši od Fr. Jakliča, ki je sklical prvič članstvo bivše Slomškove zveze že leta 1909. k zborovanju na Brezje. Spominjal je se vseh onih, ki so tedaj bili navzočni na zborovanju, a jih sedaj ni več med nami; kakor Sadarja, Lavtizarja, Zemetove, Fabince, Tomčeva in nedavno umrlega Janka Bajca. Nato je sledilo predavanje Kornelija Igliča: »Učiteljevo življenje v luči vere«. V svojem predavanju je iz svoje lastne prakse poudarjal, da je presveta Euharistija ono središče in oni vir, iz katerega črpa vsak učitelj-vzgojitelj moč in pomoč pri svojem vzgojnem delu. Poslušalci so mu zelo navdušeno ploskali. Razvil se je nato razgovor o temi, ki so se ga udeležili tovarši Slapšak, več članov in članice ter dekan Fatur, ki je po svojih pozdravnih besedah z veseljem ugotovil, da se prav članstvo Slomškove družbe vedno in povsod zaveda svojega vzvišenega zvanja kot učitelj-vzgojitelj.

Sledilo je nato predavanje banskega nadzornika Lužarja »Misli ob nekaterih velikih jubilejih«. V svojem referatu je omenjal te-le velike jubileje: 2000 letnice velikega rimskega pesnika Virgila, 1500 letnice sv. Avgušlina, 700 letnice sv. Antona, 500 letnice device Orleanske in 100 letnice Barogave. Po kratkem razgovoru, ki je sledil temu predavanju, so zborovalci odšli k skupnemu kosilu, katerega se je udeležilo nad 100 oseb.

Popoldne so zborovalci napravili izlete v razne kraje, kakor na Golnik, v Begunje, v Tržič, Radovljico, Leše itd. Večerni hlaad pa je zopet zbral vse skupaj pod Pinžgarjevimi kostanji, nakar so bile ob četrni na 9 pred milostnim oltarjem pete litanije, pri katerih je prepevala vsa cerkev.

Drugi dan, 8. julija, v jutranjih urah so zborovalci opravili svojo pobožnost v cerkvi. Ob 10 pa je imel cerkveni govor društveni odbornik, p. dr. Guido Rant, o temi »Katoliška akcija in inteligence«. V svojem govoru je poudarjal, da obstoji glavno delo katoliškega inteligenta v tem, da živi pravo in živo katoličanstvo. Njegov zgled bo privlačil vsi okoli, da bo storila isto. Tako praktično katoličanstvo je tudi edina rešitev vseh današnjih problemov, kakor so: delavska vprašanja, gospodarska kriza in odtujitev od vere.

Po sv. maši, pri kateri je zborovanje prepeval društveni zbor, se je nadaljevalo zborovanje v dvorani s tretjo temo »Zensko vprašanje — važni činitelji v sodobni krizi, ki ga je imela Kristina Hafner. V svojem temeljito zasnovanem predavanju je podala razvoj kulture od najstarejših časov do danes, in dokazala, da je žena zvesto in koristno pri njem sodelovala. Kristus, največji sociolog vseh časov, je postavil ženo v pravo razmerje do moža. S tem je bilo podano pravilno stališče žene v človeški družbi. Srednji vek je ženo imel v časti in je žena imela velik vpliv. V času humanizma pa je ta svoj vpliv vedno bolj izgubljala. Rousseau, ki je propagiral izživetje, je uklenil ženo v suženjstvo moža. V dobi materializma, ko je prevladala moška miselnost, je bila potisnjena žena v ozadje. Ono lepo razmerje, po katerem naj je mož glavna, žena pa srce družine, je v tej dobi popolnoma prenehalo. In tudi danes je še tako. Tudi danes je razum vse, nihče pa ne upošteva blažljive moči ženskega čustvovanja. Res je, da je prišla tudi žena do višje izobrazbe, res pa je tudi, da ji kljub temu pripadajo le take službe, ki zahtevajo mnogo dela, a so slabo plačane. Predavateljica je nato podala solnčne, pa tudi senčne strani feminizma. Ena izmed glavnih senčnih strani je: nepravilna zaposlitev žene. Ker so življenjske razmere porinile ženo iz družine v delo v tovarni, se je odtujila domu in družini. In prav zato vidimo, da danes družina propada. Ona lažniva enakopravnost, ki jo

je izpeljal boljševizem do vse potankosti, je ženo še tem bolj odtiral iz družine in doma, da je prvotna celica človeške družbe, družina, v temeljih ogrožena. Ker vemo, da je družina ona temeljna celica, na kateri se razvija vsaka višja socialna enotica, je nujno potrebno postaviti se v bran boljševizmu in dvigniti družino in zakon k nekdanji svetlosti. Edini in najmočnejši nasprotnik boljševizma pa je krščanstvo. V interesu naroda, države in človeške družbe je, da vsi poklicani činitelji propagirajo krščanstvo. S tem bo tudi pravilno roženo žensko vprašanje.

Po živahni debati, ki je sledila predavanju, katere so se udeleževali Rupret, Slapšak, Horn, Lindnerjeva, Rusijan i. dr., je sledil občni zbor Slomškove družbe.

Predsednik Strukelj se je pred prehodom na dnevni red v toplih besedah spomnil najvišjega pospeševalca narodove prosvete, Nj. Vel. kralja ter je predlagal brojavni pozdrav Nj. Vel. kralju, kar so zborovalci z navdušenimi klici in ploskanjem sprejeli. Nato so zborovalci zapeli »Pravde Boga«. Potem je predsednik prečital pravkar došlo pozdravno pismo knezoškofa dr. Rožmanna, ki pošilja zborovalcem prisrčne pozdrave in iskrene želje k izidu zborovanja in obnega zbora. Zborovalci so nato tudi svojemu višjemu pastirju poslali brzdjavni pozdrav.

Nato je sledilo poročilo tajnice, ki je nakratko podala pregled dela Slomškove družbe v preteklem poslovnem letu, se spomnila važnejših veselih in žalostnih dogodkov v organizaciji, označila sodelovanje članstva pri raznih kulturnih napravah in priporočala, naj bi se po § 37. društvenih pravil v okviru Slomškove družbe ustanovili razni odseki, ki bi zbirali članstvo enakega zanimanja v delovne zajednice. Na ta način bo Slomškova družba nudila vsakemu članu vse in bo, kakor si je tudi doslej vedno prizadevala, delala za povzdigo izobrazbe svojega članstva, za prosveto naroda, za splošno blaginjo domovine in države.

Sledilo je nato poročilo blaginjskega, ki je poročal o dohodkih in je prosil točne vršitve dolžnosti članstva v tem oziru. Nato je poročal tovarš R. Wagner o »Mladinski knjižnici«.

Vsa tri poročila so zborovalci odobrjuje sprejeli.

Ker se k slučajnostim ni nihče oglasil, je predsednik zaključil občni zbor. Ob sklepu so zborovalci zapeli himno »Povsod Bog«.

Popoldne se je vršil kratek razgovor misijonskega odseka pod predsedstvom gospe Sadarjeve. Sklenilo se je, da se vrši v dneh 25. in 26. julija razstava, ob člane misijonskega odseka izvršenih ročnih del, v korist misijonom na Brezjah.

Nato so se zborovalci razšli v splošnem zadovoljstvu s iskreno željo, naj bi bilo še prav mnogo takih prijetnih dni.

Vič

Srebrni mašniški jubilej praznuje danes naš ljubljani župnik g. p. Teodor Pavčar. Malo je mož med nami, ki bi se z vsemi mislimi tako posvetili ideji, usvajati in pospeševati blagor in dobrobit družin in sploh ljudstva, kakor je to storil naš slavljencec. P. Teodor se je rodil 12. novembra 1883 v Selcah pri Škofji Loki, v frančiškanski red je vstopil 24. avgusta 1901, v mašnika pa je bil posvečen 12. julija 1906. Izvzemši eno leto, ko je poučeval na domačem bogoslovju v Kamniku, službuje ves čas na Viču. Ko je bil prvi viški župnik pokojni p. Avguštin Kampa izvoljen za provinciala, je leta 1919 postal p. Teodor župnik na Viču. Plodonosna so bila leta njegovega službovanja na Viču. V župno cerkev je dal napeljati električno razsvetljavo, pospešil je nabavo novih zvonov ne samo pri župni cerkvi, marveč tudi pri podružnici sv. Simona in Jude, kjer je bila na njegovo pobudo postavljena tudi nova, lepa cementna ograja. Zlasti je p. Teodor znan kot vnet in priljubljen pridigar. V prosvetnem oziru se naš jubilar odlikuje v tem, da je bil na njegovo inicijativno zgrajen društveni dom, kjer je našlo torišče svojega delovanja mnogo prosvetnih organizacij, katerim je bil dolgoleten predsednik in odbornik. Posebne omembe vredno je njegovo delovanje na karitativnem polju. Pod njegovim predsedstvom je namreč Vincencijeva konferenca sv. Antona na Viču postavila otroško zavetišče. Z ustanovitvijo Hranilnice in posojilnice je mnogim pripomogel do lastnega doma. Razen tega ne ostane prikriti njegovo delovanje kot odbornik javnopravnih korporacij, občinskega in šolskega odbora. Gospodu jublantu izrekamo iskrene častitke in prosimo Bogata, da bi ga nam še dolgo vrsto let ohranil zdravega in krepkega.

.....

Naročajte »Slovenca«!

Francoski narodni praznik

Dne 14. julija ob pol 11 bo francoski konzul položil venec pred spomenik Ilirije, kot je to storil lani. Tudi šef avtokaravane Citroen bo poklonil tamkaj šopek cvetja. Nato bo g. konzul položil cvetje na vzhodje spomenika pesnika Val. Vodnika.

Od 11. do 12. ure: Recepcija na konzulatu. Izročitev kolajn francoskih ognjgascev odličnim v Sloveniji bivajočim predstavnikom Jugoslovanske gasilske zveze.

Ob 12—15: Razstava vozil avtokaravane Citroen pred »Zvezd«.

Na počitnicah v Mednem

Toliko obrekovano in tako zgrešeno kopališče mestne občine v Mednem na Savi je zdaj vendarle prišlo prav. Mestna občina je uredila tamkaj počitniško kolonijo za revne mestne otroke. Otrok je v Mednem 46, samih dečkov, ki bodo prebili ob Savi na počitnicah ves mesec julij. Potem pridejo na vrsto deklice, zopet kakšnih 40. Kolonijo vodi v imenu mestne občine g. Klavara, učitelj v Šiški, pomaga pa mu njegova hči ter še dva gospoda, en učitelj in en akademik.

Otroci se v Mednem prav prijetno počutijo. Ves dan so na solncu in v vodi. Zjutraj vstajajo ob pol sedmih. Potem se dečki umijejo, napravijo, določijo rediteltji uredijo sebi in ležišča, nato pa je telovadba na prostem. Vse to traja do osmih, ko je tudi zajtrk. Od 8 do 10 se otroci igrajo skupno in posamič, vrši se pravcati živčaj po zeleni travi in na solncu. Od 10 do 12 je redno in sistematično solnčenje in kopanje v Savi. Potem imajo dečki 2 uri počitka. Povedati je pa treba, da je razposajeno mladež prav težko obdržati ti dve uri pri miru; toda disciplina in red mora biti, zanjo pa skrbi g. Klavara s svojimi pomočniki in pomočniki. Popoldne napravijo otroci časih izlet v bližnjo okolico ali pa se kopljejo v Savi. 9 zvečer zavladava koloniji popoln mir.

Hrano imajo otroci petkrat na dan. Zajtrkujejo ob 8 zjutraj, malicajo ob 10, obedujejo ob 12, južinajo ob 4, večerjajo ob 7 zvečer. Vsi v koloniji so zdravi, veseli in srečni. Malemu Ferdinandu je bilo prve dni najbolj dolgčas, kar osamljenega se je počutil, zdaj pa se je navadil in je že prav tako razposajen kakor ostali junaki.

Vsa kolonija je nastanjena ob Savi pri kopališču, kjer je postavljena za koloniste večja baraka Rdečega križa, tipa Doeker, ki jo je spretno postavil g. Jagodic Anton, upokojeni pisar, ravatelj. Kuhinja in drugo pa je nameščeno v kopališču, ki je s tem vendarle postalo koristno in potrebno.

Zakaj ravno mi

nudimo vedno svežo jedado in pijačo?

Zato

ker pri velikem odjemu, hitri in avtomatični postrežbi ne more biti zaostanka

Naši zavitci, zakuske, plošče, hors d'oeuvre so pridobili slavo. STADLED najizbranejših arom! Sveža sladka smetana. Ledeno hladna ananas-borla — vse v elitnem

avtomati-

nem

buffetu

Rio

dr. z o. z.

Selenbur-

gova ulica

© Jaro Hilbert v Ljubljani. Te dni je prišel v domovino na oddih naš slovenski slikar g. Jaro Hilbert iz Egipta, kjer vodi v Kairu slikarsko šolo pod imenom »Académie des Beaux-Arts Hilbert«. Lahko smo ponosni na našega rojaka, ki je s svojo železno voljo ustvaril v tuji državi zavod, ki lahko konkurira z največjimi umetniškimi šolami Evrope. Te besede je izrekel letos na otvoritvi razstave Hilbertove akademije naš poslanik v Kairu, pesnik Jovan Dučić, in kairski listi obširno poročajo o veliki poštovanosti in uspehu Hilbertovega. Letos je g. Hilbert razširil šolo. Nastavil je profesorje za kiparstvo, arhitekturo in dekorativno umetnost, organiziral je celo vrsto predavanj o zgodovini umetnosti, anatomiji in perspektivi. O Hilbertu kot slikarju smo poročali pred nekoliko tedni. Odličnemu rojaku želimo, da bi se prav dobro počutil v svoji domovini.

© Člani Društva nižjih mestnih nameštencev se vabijo, da se v čim večjem številu udeležijo pogreba pokojnega člana Bajda Ivana. Pogreb se vrši v ponedeljek, dne 13. julija ob 3 popoldne izpred hiše žalosti, Prečna ulica 2. — Furman, tajnik.

© Nadaljevanje seje Zdravstvene komisije. Včeraj dopoldne je v splošni bolnišnici nadaljevala svoje seje Zdravstvena komisija za povečanje bolnišnice. Delo pa še ni zaključeno in ga bo komisija nadaljevala še prihodnji teden.

© Ljubljanski tramvaj in njegova hitrost. Z novo progno smo dobili sicer nekoliko hitrejšo zvezo med Vičem in Šiško, zveza nove linije s staro pa je skrajno nedostopna in počasna. Tako se je zgodilo potniku, ki je sedel včeraj zvečer 10 minut pred 9 na križišču Bleiweisove in Tržaške ceste v novi tramvajski voz in se peljal pred Mestni dom, da je za to vožnjo rabil polnih 20 minut. Do pošte je še šlo. Tu pa je čakal debelih 5 minut na stari tramvaj, ki je pripeljal z glavnega kolodvora. Pred magistratom zopet ni bilo zveze s tramvajskim vozom, ki vozi z dolenskega kolodvora, in zopet je čakal na voz 4 minute. Medtem se je potnik končno srečno pripeljal 10 minut po 9 pred Mestni dom, kjer je izstopil. V 20 minutah bi napravil isto pot prav lahko peš, prihranjen pa bi mu bila jeza. Ali ni mogoče urediti zveze tako, da pri preslapanju ne bo treba čakati toliko časa na vozove, še manj pa na voz, ki vozi z dolenskega kolodvora? Sicer nam bodo mogoče ugovarjali, da je križanje vozov, ki vozijo po stari in novi progi, pred pošto zaradi prometa nemogoče, vendar bi se dalo tudi to urediti. Če pa pred magistratom ni voza, ki vozi z dolenskega kolodvora, naj pa vozi tramvaj z glavnega kolodvora proti remizi kar naprej, voz z dolenskega kolodvora pa naj raje počaka na naslednje križanje. Sicer nam bo ostal tramvaj to, kar je bil doslej, namreč vozno sredstvo, če se komu ne ljubi hoditi. Prihranka na času pa ne bo imel. Zadnji čas je, da zgubi znana resnica, da je ljubljanski tramvaj počasnejši kot pešec, svojo veljavo. Upamo, da bi se z dobro voljo dalo tudi to urediti.

© Pravica služkinj do letnih plačanih dopustov. Pogosto se dogaja, da se mnoge služkinje ne poslužujejo pravice do pripadajočih dopustov, bodisi da jim to onemogočujejo go-

Ljubljana

spodnje ali pa ker jim niso znane tozadevne določbe »Poselskega reda«. Glede pravice do dopustov določa § 10 Poselskega zakona, ki pravi: »Po dodelnem službovanju brez presledka ima posest pravico vsako nadaljnje leto do nerazdeljenega dopusta enega tedna. Nastop dopusta naj se določi sporazumno z ozirom na potrebe gospodinjstva in na osebne razmere posla in sicer praviloma v času velikih šolskih počitnic. Poleg redne mesečne plače gre poslu za čas dopusta doklada za hrano v višini polmesečne plače v gotovini, ki se mora v polnem znesku odšteti ob nastopu dopusta naprej. Pravica do dopusta ugasne, ako posel odpove službo, ali: ako je iz tehtnih razlogov (§§ 17 in 18) iz službe odpuščen. Če je iz okolnosti razvidno, da je odpovedal gospodar poslu službo le zato, da bi preprečil pravico do poselskega dopusta, je posel opravičen zahtevati odškodnino v znesku, ki bi jo bil dolžan plačati gospodar za dobo preprečenega dopusta.« Služkinje, poslužuje se svojih upravičenih pravic do dopustov. V slučaju, da bi Vam bile te pravice kratene, se obračajte na svojo organizacijo »Poselske zveze«, ki ima svoj urad v palači Delavske zbornice, Miklošičeva c. 22. I.

Primarij Dr. Ješe

ne ordinira do 1. avgusta.

© Umrli v Ljubljani. V času od 4. do 11. julija 1981 so v Ljubljani umrli: Lapajne Živko, 21 let, pravnik, Sredina 10; Srečnik Ana, roj. Mlekuš, 35 let, žena kroj. pomočnika, Vidovdanska 1; Anžič Olga, 1 in pol meseca, hči zidarja, Groharjeva ulica; Blatnik Terezija, roj. Smagelj, 66 let, zasebnica, Masarykova cesta 17. — V ljubljanskih bolnišnicah so umrli: Jelenc Antonija, roj. Cajher, vd. delavca, Zalokarjeva ul. 11; Elis Valentin, 2 leti, sin posestnika, Brezovica pri Dobu; Trdina Ana, 41 let, Sp. Bitnje; Visjak Ciril, 6 dni, sin postrežnice, Sp. Šiška; Sušnik Terezija, 48 let, hišnica, Kolodvorska ul. 11; Rokave Ivan, 9 let, Čednjice pri Moravčah; Bilenc Vinko, 1 dan, sin trg. potnika, Zapuže; Reinhard Vedrana, 2 leti, hči delavca, Lesce; Kamp Jancz, 3 mesece, sin delavke, Kodeljevo; Piskur Vid, 1 mesec, sin posestnika, Močidel pri Novem mestu; Novak Mihaela, 7 let, hči posestnika, Mirna; Trojanšek Anton, 78 let, upokojeni železnik, Zapuže pri St. Vidu.

Na velikem štirinovem kopališču ob Savi na Ježici bo danes popoldne igrala delavska godba »Zarja« pod vodstvom kapelnika g. Franceta Dolinarja.

© Znižanje cen teletini: V ponedeljek, dne 13. t. m. se znižajo dogovorno z zadrugo mesarjev cena teletini na sledeče: 1. od 22 na 20 Din za kg, II. od 16 na 15 Din. — Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani.

© Ponesrečeni delavec Alojzij Lapajne. Včeraj smo poročali o hudi nesreči v Čebinovem skladišču, pri kateri se je smrtno ponesrečil delavec Alojzij Lapajne. Včeraj se niso bili znani podatki o njem, danes pa se nam je posrečilo dobiti točne osebne podatke. Alojzij Lapajne je bil rojen 21. junija 1904 in je bil pristojen v Mirno peč pri Novem mestu. Bil je žagar pri podjetju Zitnik na Ljanski cesti. Stanoval je v Zg. Šiški 45. Bil je dober, marljiv in trezen delavec. Med delavci, ki so ga poznali in ga cenili, je njegova tragedija zbudila splošno sočutje.

© Nočno službo imajo lekarne: Danes: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9; jutri: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78 in mr. Hočevar, Celovška cesta 34 (Ljubljana VII).

© Na angleški način pere in svetlo lika ovratnike, da se kravatna lahkava zaveže. Kemično čisti obleke. Šimene. Kolodvorska 8.

© Nagrobne spomenike v najmodernejših oblikah Vam nudi največje kamnoseško kiparsko podjetje Franjo Kunovar, pokopališče Sveti Križ, Ljubljana. — Telefon št. 27-87.

© Vse barve, lake, linirne najceneje pri tvrdki »Lustrac«, Gosposvetska cesta 12.

FOTOMATERIJ!

Vse fotopotreščine dobite v Jugoslovanski knjigarai v Ljubljani. Zahtevajte cenik!

St. Vid nad Ljubljano

Blagoslovitev nove motorne brizgalne. Prostovoljno gasilno društvo si je letos nabavilo novo motorno brizgalno s 36 KS, ki je izdelek domače tvrdke Strojnih tovarov in livarn v Ljubljani in isto blagoslovilo danes 12. julija. Priridev se vrši s sledečim sporedom: Dopoldne: 1. Ob pol 9 sprejem gostov in zbirališče vseh udeležencev ter sodelujočih pred gasilnim domom. 2. Ob 9 odhod v sprejedu skozi vas Poljane k sv. maši. 3. Ob pol 10 sveta maša. 4. Po sv. maši slovesna blagoslovitev nove motorne brizgalne. 5. Po blagosloviu pozdravi in slavnostni govor, nato obhod v sprejedu po St. Vidu do gasilnega doma, kjer se vrši defilacija. Po defilaciji razhod. — Popoldne: Ob 3 vaja z novo motoriko. Po vaji velika vrtna ljudska veselica na senčnatem vrtu ge. Fr. Čirjaka, p. d. »pri Johanu« z bogatim srečlovom, šaljivo pošto, petjem itd. Pri celodnevni prireditvi sodeluje polnoštevila želez. godba »Sloga« iz Ljubljane in šentvidski pevski zbor. — Za okrepčila bo poskrbljeno.

Slovenska Krajina

Solska slavnost in razstava v Pertoči. Na tihem griču, kjer stoji cerkev sv. Helene, že dolgo časa ni bilo takega vrvenja, kakor letos 28. in 29. junija. To dan je bila šolska slavnost in razstava. — Slavnost se je začela — kakor navadno — v cerkvi s službo božjo, ki jo je opravil domači župnik g. Varga Stefan, po maši je bila zahvalna pesem, molitev za kralja in »Pravde Boga«. Slavnost se je nadaljevala potem v šoli. G. šolski upravitelj Poročilo Stefan je v slavnostnem govoru podal jasno sliko srbske zgodovine in vzroke bitke na Kosovem. Učenci so jako spretno deklarirali in ubrano peli. Sporec je šel 18 točk. Kot nadaljevanje sporeda dopoldanske slavnosti je bila predpostavljena Finžgarjeva mladinska igra: »Vedež«. Otroci so kljub veliki vročini in utrujenosti jako dobro igrali. Ta dan je bila otvorjena prvič na šoli razstava ženskih in moških ročnih del ter risb in lepotic. Razstava je bila odprta do 5. julija 1981. Starši niso hoteli verjeti, da bi šolski otroci kaj takšnega zmogli bili napraviti.

Lepote Kranjske gore

Letovišče je zopet oživilo. Sicer prihajajo letos gostje bolj polagoma in nekoliko pozneje, toda upanje je, da bo v par dneh Kranjska gora popolnoma zasedena. Vsaj so pa dani tudi vsi pogoji za to, zlasti ker so cene oskrbi in stanovanjem napram prejšnjim letom zelo nazadovale. Kar prijetno je bivali v takem gorskem kraju v tej vročini, ki tare meščane v ravnini. Ko prične okrog 11 pripekati sonce in poskoči živo srebro nad 40 sto-

limo najboljše okrepitev v svežem alpskem zraku. Na tako zvani Jurjevi Pišenci, ob cesti proti Vrhu, gradi gospa Pavlovič z vso naglico penzijo »Erika«. Bo krasno, enonadstropno poslopje, vse iz lesa, ki bo imelo preko 20 sob, razne salone, kavarno in druge potrebne ubikacije. Zgrajeno bo v pristno gorenjskem slogu in opremljeno z vsem modernim komfortom. To bo velika pridobitev za naš kraj.

Martuljkova skupina, Spik (2472) s Srednjega vrha.

pinj Celzija, tedaj potegne od vzhoda hladen veter, ki razžene vso vročino, da ti je na soncu ravno tako prijetno kakor v senci.

Za zabavo skrbi zopet izborni operni jazz iz Ljubljane, ki je prišel letos tu sem s popolnoma novim sporedom. Igra stalno v kopališču in zvečer izmenoma v hotelih in restavracijah. Čudno je, da gostje niso dostopni za klasično glasbo; večina je ta lahko godbo, pa naj si bodo že valčki, šlagerji ali pa tudi kakšen »auf biks«. Kakor lansko leto, hvaja tudi letos naš cerkveni pevski zbor vse nedelje v sezoni, pri glavni službi božji inštrumentalne maše, pri katerih sodelujejo člani opernega orkestra. Preteklo nedeljo so peli Kempsterjevo mašo v D-molu, prihodnjo nedeljo pride na vrsto Sattnerjeva »Missa Seraphica«, pozneje Faist, Filke i. dr.

Imamo več odličnih gostov, med drugimi g. P. Hugolin Sattner, ki je tukaj že drugi teden in ložira v penziju »Zlatorog«. Odkritosrečno mu že-

Penzijonu nasproti gradi neki Zagrebčan lepo vilo. Načrt je bil zamišljen in hrvaškemu slogu, toda banska uprava ga ni odobrila in zahtevala domačega, ki je tudi že izgotovljen in predložen v potrditev. Oglašajo se pa že zainteresirani kot kupci za druge senožeti v Pišencih in na ta način bo nastala tamkaj popolnoma nova kolonija — letovišče s krasnimi stavbami v gorskem slogu. Mirni in idilični kraji, kjer so nekdanji ukali pastirji, pritrkavali ovčji zvonci in prepevale grabljice, bodo spremenjeni v parke in oglašali se bo saksofon mesto ovčevega roga.

Poleg drugih gostov imamo okrog 120 skavtov iz Zagreba, v nedeljo pridejo Borci, ki bodo taborili v Martuljeku. »Za Gmajnico« so si pa postavili šotore člani slovenske opere, ki se gredo tudi skavte. Toraj je življenje v letovišču dokaj pestro. Dal Bog, da nam bi bilo še vreme naklonjeno, od česar je odvisno razpoloženje letoviščarjev in — žepi Borovcev.

Novo mesto

Ograditev studenca »Gospodičica«. Podružnica SPD v Novem mestu je zoznala potrebo prikladnega zajetja in trdne pa okusne ograditve znamenitega, daleč na okoli edinega studenca, ki ga že tudi ljudstvo odlikuje z nazivom »Gospodičica« (822 m), na pobočju Trdinovega vrha (1181 m) v Gorjancih. Ukreniti hoče, da se studenec ne bo nadalje cepil in okoličamo zamočvirjal in urediti ga, da bo kot enjen izreden dar prirode udobno služil

olepševalne naprave. Obrača se torej na oblasti in na prijatelje naše milobne dolenske krajine in zlasti bajnih Trdinovih Gorjancev s prošnjo za dobrohotno pomoč. Ako se bodo v bližnjih dneh naše planinske čebelnice razletele po domovih naših rodoljubov in rodoljubkinj s prošnjo za prispevek, da dobi sedaj zapuščena »Gospodičica« primerno moderno opremo, tedaj prosimo, da njih topla želja ne naleti na trda sreča. — Odbor podružnice.

rastočemu turistovskemu posetu in ne manj prebivalstvu iz bližnjih podgorskih vasi, ki imajo v višavi gozdove in košence. Podružnica je kupila zemljišče okoli studenca in svojo last in doseglja zabrano sekanja gozda nad studencem. Lepo zamišljen načrt za ograditev studenca vstevši napajalno korito je izdelal domačin, inženjer G. Mušič Marjan brezplačno. Z vso naklonjenostjo spremlja namero podružnice sedanjí lastnik gozdne veleposesti, lesni industrijalec g. Šiška Ivan iz Ljubljane in zvesto izvaja mišljenje gospodarjevo upravitelj g. Zemljak. Izvršitev načrta bo vodila podružnica v brezplačni režiji po nekaterih požrtvovalnih večjih svojih članih. — »Gospodičica« dobi tudi svoj vrt, da jo bo poveličevalo živobarvno cvetje Trdinovega vrha. Štirje visoki in vitki topoli pa bodo vidno daleč na okoli opozarjali na romantični dvor »Gospodičice« in njen mikavni cvetlični vrt. Podružnica ne razpolaga z zadostnim denarnim zneskom za izvršitev nameravane potrebne, obče koristne in

Kranj

Pri trgovskem gremiju za kranjski, tržiški in škofjeloški okraj v Kranju so se vršile, kakor silimo, že več let razne nepravilnosti v denarnem poslovanju. Zadnji čas so temu prišli na sled in je tozadevno uvedena sodnijska preiskava.

Zdravstveno stanje krovca Štefana Primožiča, ki se je ponesrečil v sredo dopoldne v Rakovici, se je v poslednjih dveh dneh precej izboljšalo, ter je nevarnost smrti minula.

Pevski koncert »Obiličica«. Akademsko pevsko društvo »Obiličica« iz Belgrade, ustanovljeno l. 1884, se bo na svoji pevski turneji po Savski in Dravski banovini ustanovilo tudi v Kranju, kjer bo v četrtek, dne 16. julija, priredilo ob pol 9 zvečer koncert v dvorani Narodnega doma. Obiličev pevski zbor šteje okrog 80 pevcev in pevk in je najboljši srbski pevski zbor ter je za koncert pričakovati velikega zanimanja kljub neugodnemu času.

Kranjska gasilska tombola. Vsa društva se opozarjajo, da ne prireajo svojih veselja na dan 2. avgusta, ko se bo vršila tradicionalna

velika gorenjska tombola kranjskega gasilnega društva.

Sprememba naslova. Tovarna za gumijeve izdelke »Vulkan« v Kranju je dobila zadnje dni novo ime »Semperite«. Ali ima ta sprememba kot ozadje pregrupacijo kapitala in vodilnih oseb, zaenkrat še ne moremo reči. Svetovnoznane tvornice »Semperite« imajo svoje obrate po raznih državah.

Preselitve. Ni še dolgo od tega, ko se je knjižnica francoskega kroška v Kranju preselila v poslopje gimnazije, Gremij trgovcev za okraj Kranj je preselil svojo pisarno iz tiskarne »Saver« v poslopje Mestne hranilnice.

Ali obnovev prošnje — ali izgon. Okrajno načelstvo v Kranju opozarja vse inozemce, ki bivajo in so uslužbeni v Kranju, naj vsaj 1 mesec pred potekom za bivanje dovoljene dobe obnove prošnje za nadaljnje bivanje, ker jim v nasprotnem slučaju preti čisto enostavno nevarnost izгона iz države. Okrajno načelstvo je bilo primorano seči po tem sredstvu, ker so gospodje inozemci to odredbo precej cin-

Čudovito osvežilo za poleti!

Kadar je vročina in prah, je kar potrebno, da si umijete glavo z Elida Shampoo nom. To Vas osveži in Vam ohrani lase lepe in zdrave!

Vsak teden po enkrat si umijte glavo!

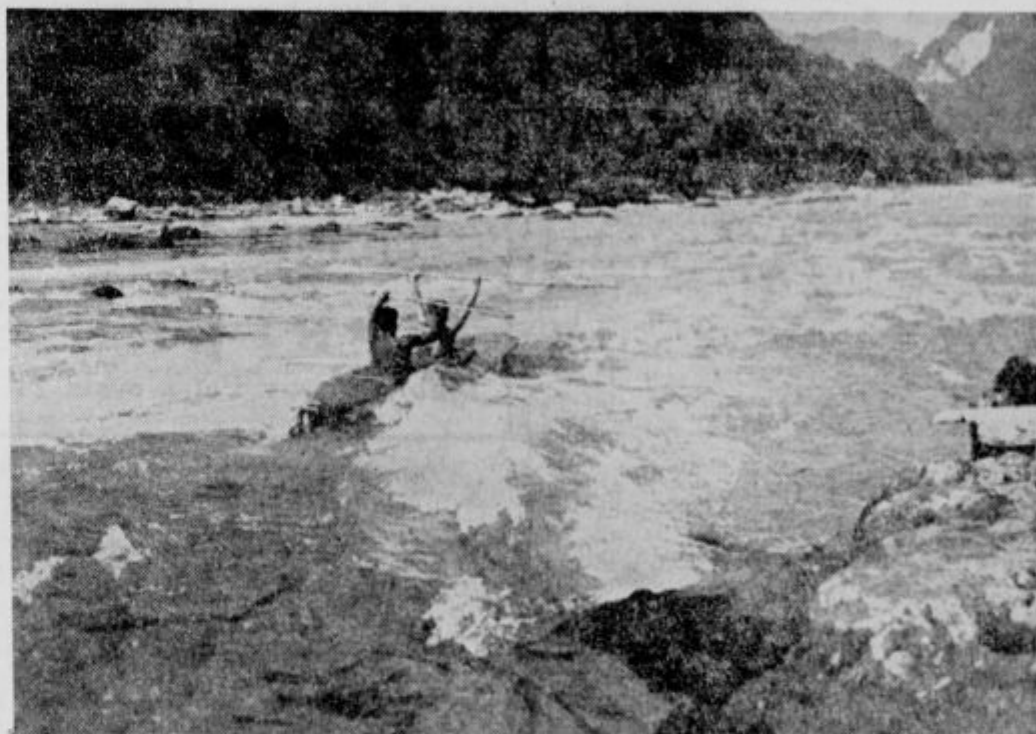
ELIDA SHAMPOO

S čolnom po Savi

Ljubljana, 10. julija.

Pretekli teden se je vršil pripravljani se-stanek za ustanovni občni zbor Kajak-kluba v Ljubljani. V Ljubljani je namreč že 15 zložitljivih čolnov, kojih lastniki so navdušeni prijatelji izredno lepega sporta, namreč veslanja po naših jezerih in rekah. Prav sedaj sta odšla dva v Srbijo, kjer bosta prva preveslala navzdol po Črnem in Belem Timoku. Klub si bo zadal za glavno nalogo spoznavanje jugoslovanskih rek, jezer in morja ter izdelavo »vodnih kart«, katere bodo omogočile tujcem plovbo po naših rekah, s čemer bo mnogo ko-

leve in desne ali od spredaj nič redkega. Ker je čoln pokrit tako, da je tisti, ki vesla, naravnost prepet z nepremočljivim platnom, ne uide skoro nič vode v čoln. Če se pa čoln slučajno prevrne, se pa prevleka z lahkoto odpne sama od sebe, tako da veslač ni v nevarnosti in mirno lahko splava na breg in za seboj še vleče čoln. Ko se človek vozi z vlakom od postaje Save naprej proti Zidanemu mostu in gleda v besneče valove, ki se razbijajo v skalah, bi mislil, da za tako lahke čolne tu ni prehoda. In vendar je z zložitljivim čolnom prehod mogoč, čeprav je treba v takih brzicah naj-

ristil našemu tujskemu prometu. Prvi začetki tega lepega sporta so se začeli pri nas leta 1926. Upamo, da bo število prijateljev tega sporta kmalu naraslo in da bomo premogli v kratkem vsaj 50 čolnov, saj jih je v Zagrebu nad 100.

Nihče ne bi verjel, da je mogoče z zložitljivim čolnom veslati po Savi Bohinjski od Bohinjske Beke naprej in od stoka obeh Sav naprej mimo Kranja, Ljubljane, Zidanega mosta, Zagreba do Donave. Zelo zanimiva je vožnja po gornjem toku Save. Prvo kočljivo mesto je pri Radovljici, drugo pri Sv. Joštu, naslednje 1 km pod Kranjem, naslednja pa so v soteski proti Zidanemu mostu. Obledo in vse potrebščine mora imeti vsak v nepremočljivih vrečah, ki so za vsak slučaj privezane v čolnu. Pri vožnji skozi brzice niso tuši od

prej privezati čolne, izstopiti in si natančno ogledati vse muhe Save, ki drvi skozi brzice. Čoln sicer odakakuje na visokih valovih kakor lupina, s spretnostjo pa ga veslač lahko pripelje skozi vse Scile in Karibde, ne da bi pri tem doživel brodoloma.

Slika nam kaže vstop v brzico, nekoliko nižje od postaje Zagorje, ki se začne ob gradu Prusnik. Tu teče glavni tok naprej po desni strani, potem pa preide na levo. Kdor napravi enkrat tako vožnjo, mora biti navdušen in priznati temu sportu prvo mesto za turistiko. Upamo, da se bo pri nas ta sport lepo razvil, tako da ne bomo imeli samo »edino zveličavnega« nogometa. Da bo k temu doprinesel čim več ljubljanski Kajak-klub, ki se ustanavlja, smo prepričani.

Celje

»Cvetlični dan. Opozarjamo še enkrat na cvetlični dan, ki ga priredi Rdeči križ, podružnica Celje danes dopoldne. Čisti dobiček cvetličnega dne je namenjen oškodovancem po toči v Dramljah in v Smartnem v Rožni dolini. Kakor znano, je toča kmetom v omenjenih krajih potokla ves pridelek letošnjega leta.

Priobčitev vojnega razporeda. V sled naročila komandanta vojnega okrožja v Celju in komandanta dravske divizijske oblasti se vrši v nedeljo, dne 19. julija 1931 točno ob 8. zjutraj na Glaziji ob Ljubljanski cesti priobčitev vojnega razporeda obveznikom, dajalcem živine in prevoznikom. Z ozirom na to se morajo vsi v Celju (mestu) pristojni vojaški obvezniki letnika 1881 do 1909 in vsi v Celju bivajoči lastniki konjev itd., vozov in avtomobilov in motociklov ne glede na pristojnost osebno oglašiti na Glaziji vojaški komisiji. Pričestni se morajo seboj vojaška izprava, lastniki avtomobilov in motociklov pa nove evidenčne številke. — Kdor se temu razglasu ne bo odzval, bo strogo kaznovan. — Mestni načelnik: dr. Gorjanc.

Zobozdravnik dr. Stane Vrhovec ne ordinira od 12. do 26. julija t. l.

Nesreče. V četrtek, 9. t. m. je v Veračah pri Šmarju padel s češnje 17 letni posestnikov sin Uršič Janez. Pri padcu si je zlomil desno nogo. — V soboto, 11. t. m. se je 54letni sluga na državni

realni gimnaziji, Trobec Ferdtnand, v Celju pri delu vseskal v levo roko.

Komisijski ogled zaradi dopolnitve čistilne naprave s ponikovalnicami pri trvdki Westen se je vršil v sredo, 24. junija. O sklepih tega ogleda javnosti takrat ni zvedela ničesar »drugača«, kakor da si je geološki izvedenec pridržal svojo izjavo za tri dni. »Potem pa vse tiho je bilor. Danes, ko je preteklo že skoraj tri tedne, javnost še vedno ni mogla doznati drugega o tej »čistilnici« napravi kakor to, da še vedno strahovito smrdi. Zato prosimo merodajne faktorje, da nam vsaj povedo, kaj da se je ukrenilo v tej zadevi, bodisi da je odgovor negativen ali pa pozitiven. Bomo vsaj vedeli, pri čem da smo.

Kopalci mestnega kopališča se pritožujejo, češ, da avtomobili, ki vozijo v Lince in naprej, strahovito vzdigujejo prah, tako da so navadno celi oblaki prahu nad Savinjo v obeh kopališčih. Vprašujejo, zakaj da mestni avto te ceste nikoli ne škropi, kar bi se vendar lahko odredilo, n. pr. od ženskega kopališča do Seidlovega studenca. Nadalje zakaj se dopusti vkljub prepovedi, da otroci na levem bregu Savinje vedno nogomet igrajo in s tem motijo kopalce, ki se tam solnčijo, kjer so vedno v nevarnosti, da dobe žogo na glavo, v hrbet ali trehul. Prav tako kakor igranje nogometa je prepovedano na levem bregu tega dela Savinje slačenje; pa tudi to ljudi nič ne moti, da ne bi kršili te prepovedi, dasi ima človek večkrat ob takih prilikah vse kaj drugega, nego estetska čustva, kadar mora to gledati.

Macedonska svatba na vasi. — Zenin in nevesta v sredi.

Dnevna kronika

Koledar

Nedelja, 12. julija (7. pobinkošna nedelja): Mohor in Fortunat, mučenca.
Ponedeljek, 13. julija: Anaklet, papež; Frančišek Solan., spoznavalec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je včeraj umrla gospa Frančiška Črček v starosti 86 let. Pokojna je bila v do-brniški župniji na Dolenjskem splošno znana kot vzorna krščanska žena in zgleđna mati. Pogreb bo danes ob pol 3 popoldne iz hiše žalosti, Idrijska ulica 20. Pokojni blag spomin, težko prizadetim naše najiskrenejše sožalje.

Osebnosti

— Iz sodne službe. Višji sodni svetnik dr. Jakob Konda pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani je pridružen v službovanje Stolu sedmorice, oddelka B v Zagrebu. Dr. Konda odide že prve dni prihodnjega tedna na svoje novo službeno mesto.
— Na drž. konservatoriju v Pragi je absolvirati in. m. kompozicijo solo pri prof. K. B. Jiraku g. Drago Šijanec iz Maribora. Med drugim je zaslovel zlasti po svojih priredbah lužisko-srbskih narodnih pesmi, ki so bile do-tlej v mednarodnem glasbenem življenju ne-znane. Dirigentski študij, ki mu posveča z ra-stočim uspehom glavno pažnjo, in instrumen-talno solo zaključuje naš mladi, v inozemstvu zgodaj priznani glasbenik prihodnje leto na istem zavodu. Minulo leto se je udeleževal pri praskem tonfilmu in radiu.

Državna tekstilna šola v Kranju

Ker različni interesi pismeno vprašujejo ravnateljstvo drž. tekstilne šole v Kranju radi spre-jenja pogojev, načina šole, vpisa in podobnih stvari, prinašamo tu podoben načrt, ki ga je ra-vnateljstvo šole izdelalo in ki odgovarja vsem more-bitnim vprašanjem interesentov.

1. Vpisovanje novih učencev v I. letnik drž. tekstilne šole v Kranju se vrši 1. in 2. sept. 1931 popoldne, za zamudnike 3. sept. 1931 od 9.—12. ure. 2. Sprejemni izpiti se vršijo 4. in 5. sept. 1931 ob 9. uri in sicer za kandidate z malo maturo samo psihotehna. preizkušnja, za kandidate s kvalifikacijo po čl. 60 b) in c) »Pravilnika o delovanju, redu in pouku na drž. teh. srednjih šolah« iz sledečih predmetov: a) narodni jezik; b) geometrija; c) aritmetika; d) fizika; e) risanje, (snov za nižji te-čajni izpit); f) psihotehna. preizkušnja. K prijavi naj učenci prinesejo s seboj sledeče dokumente: a) rojstni in krstni list; b) domovnico; c) zadnje šolsko izpričevalo; d) izkaz o ev. zaposlitvi (praksi) po končani študiju; e) navedeno izpričevalo, ako kandidat ne prihaja direktno iz šole. 3. Vpi-sovanje vseh sprejetih učencev se vrši v I. letnik dne 9. sept. 1931 od 9.—12. ure, v II. letnik po-poldne od 15.—17. ure. 4. Pričetek šolskega leta dne 10. sept. 1931 z obvezno šolsko mašo. 5. Redni šolski pouk se prične 11. sept. 1931 ob 8. uri.

Ostale vesti

— Na Brezjah ima duhovščina radovljiške dekanije dne 15. julija popoldne običajni marijan-ski sestanek.
— Uršulinski samostan v Škofji Loki spreje-ma v svoj vzgojni zavod za šolsko leto 1931-32 šoli odrasla dekleta, ki se žele naučiti nemškega je-zika. Hkrati se uče tudi gospodinjstva.
— Olmejna zastava v Planini pri Rakeku. Obmejna državna zastava se bo postavila 19. julija brez slovesnosti in veselice, zato odpade spored, ki smo ga objavili v nedeljo.
— Občnina bivše mariborske oblasti. Od šte-vilnih občin smo prejeli naročila za tiskovine v evrbo občinskega obračuna za leto 1929-30. Sporo-čamo, da imamo le nekatere tiskovine in še te v malem številu na razpolago. Ako pa se jih dovoljno številu oglašajo, bomo takoj tiskali in razposlali. Te tiskovine se dobijo samo pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.
— Polovična vožnja Šibenik tja in nazaj od 23. julija do 23. avgusta. Legitimacija pri »Putni-ku« v Ljubljani, Dunajska cesta 1 in pri podružnici Hotel »Miklič«.
— V prilogi »Službenih novic« št. 154 od 10. julija t. l. je objavljen »Zakon o izkoriščenju vodnih sil«, »Zakon o izmenjavah in dopolnitvah v združnih zakonih« in »Zakon, s katerim se po-oblašča minister trgovine in industrije, da izda naknadne uredbe in predpise za izvršitev zakona o izvozu in uvozu pšenice, rži in pšenične moke od 27. julija 1931 in kontrolne ukrepe za izvršitev istih.
— Direkcija drž. rudnika Velenje sprejme takoj v delo 6 do 8 prvovrstnih zidarjev, večjih vseh železobetonskih del, in 8 prvovrstnih stavbe-nih tesarjev, po možnosti cele partije. Reflektanti, obskrbljeni s potrebnimi dokumenti, naj se takoj prijavijo pri Direkciji drž. rudnika Velenje.
— Zaprtja cesta. Županstvo Vič razglašja, da bo Tržaška cesta med Gliniško ulico in viško mejo zaradi zgradbe zbiralnih kanalov po tej cesti od torka 14. julija t. l. naprej za nedoločen čas zaprta. Promet v Vič v Ljubljano in obratno naj se vrši z Gline po cesti XV preko železniškega prelaza v Rožno dolino, iz Ljubljane pa po Erjavčevi cesti čez železniško progo po poti v Rožno dolino.
— Olepsevalno in tujkoprometno društvo Sp. Poljska-Pražska je priredilo preteklo ne-deljo, dne 5. t. m. tombolo, katere je z ozirom na današnje težke finančne razmere dokaj dobro uspe-la. Temu uspehu je pripisati predvsem darežljivim okoličanom: Mariborčanom, Framčanom, Slov. Bi-stričanom in Zg. Poljskavčanom, kakor tudi doma-činom, ki so z obilnimi darovi priskočili društvu na pomoč. Odbor se čuti dolžnega, da se javno za-hvali vsem dobrosrčnim darovalcem in se jim tudi za bodoče priporoča.
— Tečaj za radio. Učitelji, ki se namera-vajo udeležiti tečaja za radio izven rokotvor-nega tečaja, ki ga priredi kr. banska uprava, naj se zglasijo v ponedeljek, 15. t. m., ob pol 18 na realki v Ljubljani, Vegova ulica. Tečaj traja skozi 4 tedne in se vrši ob ponedeljskih, sredah

in petkih od pol 18 do 19. — JUU sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani.

— Odredba za hotelirje. V smislu razpisa ministrstva trgovine in industrije bo društvo »Putnik« izdalo II. izdajo »Hotelskega vodnika«, ki bo veljal do 1. aprila 1932. Oni hoteli in pen-zijoni, ki bodo kršili ustanovljene cene, ozna-čene v tem »Vodniku« se v izdajo I. 1932 ne bodo več sprejeli. V hotelih in penzijonih, navedenih v »Vodniku«, morajo biti na razpolago posebne knjige za pritožbe. Ban je odredil, da politične oblasti nadzirajo, ali se hotelirji drže označenih cen in ali je v hotelih gostom na razpolago knjiga za pritožbe, potrjena od pristojne oblasti.

— Za Aljažev prosvetni dom na Dobjem so poleg že objavljenih darov v skupnem znesku 8264 Din 50 p darovali še sledeči: Prevzvišeni g. knezo-škof dr. Gregorij Rožman 1000 Din, Osrednji od-bor SPD v Ljubljani 250 Din. Po 100 Din: Msgr. Stanko Premrl v Ljubljani, Električna zadruga v Sp. Šiški, advokat dr. Juro Adlešič v Ljubljani, prof. dr. Edo Šlajmer v St. Vidu nad Ljubljano, Janko Čušnik v Ljubljani, neimenovan za Dobjega, neimenovan iz Mojsirane. Po 50 Din: Osrednja vi-narska zadruga v Ljubljani, Hranilnica in posojil-nica v Kamniku, primarij dr. Franc Derganc v Ljubljani, Kmetijska hranilnica in posojilnica v Ra-dovljici, okrožni zdravnik dr. Franc Kogoj na Je-senih, odvornik dr. Aleš Stanovnik na Jesenih, katehet Franc Bonča v Ljubljani. Po 10 Din: Osrednja župkarska zadruga v Ljubljani, Kmetijska zadruga v Starem trgu pri Ložu, neimenovan s Sv. Jošta. Najlepša hvala!

Oblečemo Vas

elegantno od nog do glave

za mal denar

zelo ugodno, tudi na obroke!

A. PRESKER

Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

— Dve novi knjigi: Knjižne zbirke Jugoslo-vanske knjigarne v Ljubljani prinašajo zopet dve novi knjigi: Frana Levstika zbrano delo. III. zvezek — Pripovedni spisi, uredil dr. Anton Slodnjak. (Leposlovna knjižnica.) Cena v platno vezani — za nenaročnike — 80 dinarjev ter pregled dr. Ivan Izbrani spisi. VI. zvezek: Idile in groteske. (Zbirka domačih pisateljev.) 45 Din, vezana 60 Din. Glej današnji celostranski oglas.

— Sanatorij v Mariboru. Gospoša ulica 49 telefon 2358. Lastnik in vodja primarij dr. Čer-nič, specialist za kirurgijo. Sanatorij je naj-modernejše urejen za operacije in opremljen z zdravilnimi aparati: višinskim sol-nicem za obsevanje ran, kostnih in sklepnih vnetij; tonizatorjem za elektriziranje po poškodbah in ohlaplosti čreves; diater-mijo za električno pregrevanje in elektr. iz-žiganje; žarnico »halos« za revmatična in druga boleča vnetja; senterocleanerjeme za notranje črevesne kopeli pri zapeki, napiho-vanju in za splošni telesni podvig. Cene zmerne.

— Noseče matere se morajo skrbno va-rovati vsakega zaprtja z uporabo naravne »Franz-Josef-grenčice«. Predstojniki vseučiliš-kih klinik za ženske hvalijo soglasno pristno »Franz-Josef-vodo«, ker se lahko zauživa in se gotovo pojavi v kratkem času odvajajoči učinek brez neprijetnih stranskih pojavov. »Franz-Josef-grenčica« se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Društvo gozdnih posestnikov opozarja, da ni izdalo nobenemu uslužbencu pravice nabirati člane, pobirati članarino, ali izdajati kakršnakoli potrdila. — Društvo gozdnih posestnikov.

— Uradniška posojila daje Belgrajska zadruga, Ljubljana, poštni predal 307.

— Sanitol za razkuževanje za časa nalezljivih bolezni se dobí v vseh lekarnah in drogerijah. Zaha-tevajte le originalne steklenice!

— Kemična sredstva, ki so potrebna za zati-ranje škodljivcev v sadjarstvu, ima v zalogi trvdka »Chemotechna«, Ljubljana, Mestni trg 10 (na dvo-rišču veletrgovine A. in E. Skaberne).

— Zobni atelje dentist tehnik Bevc Jožko, Ljubljana, Gosposvetska cesta 4-I. poleg »Figovca« (nasproti »Kneza«) redno sprejema od 9.—11 in od 2.—4. Po dogovoru tudi izven teh ur. Telefon št. 32-96.

Zacherlin

mrčesni prašek v originalnih steklenicah in skat-ljicah uniči ves mrčes. Dobiva se povsod Zacherlin, Ljubljana Beethovnova ulica št. 16

Vrhnika

Preteklo nedeljo je imela Vrhnika veliko gasilsko slavnost. Že dolgo zaželenja avtomo-bilna motorna brigadna je bila blagoslovljena. Delo je večina pripolnoma domače. Auto sam je društvu daroval g. Jože Jelovec, opekar in veleposestnik na Vrhniki, karoserijo je prav-lično izdelal Franc Žitko, kovaška dela pa mo-jstrsko izvršil Leskovec Jakob. V znak priznanja so gasilci na predvečer blagoslovitve naredili podoknico z godbo in izročili g. Jelovcu diplo-mo o častnem članstvu. Druga dne popoldne pa je gasilski kurat, stolni kanonik g. Mih. Ope-ka blagoslovil ob navzočnosti cele vrhniske ga-silske župe in mnogobrojnega občinstva novo brigadno pred gasilnim domom, nakar je imel na navzoče kratek nagovor. Med drugimi je go-voril tudi župan občine Vrhnika in Milko Ho-jan, bivši tajnik Jugosl. gasil. zveze in njen so-ustanovitelj. Pri blagoslovitvi so kumovali ga. dr. Lovrenčičeva, ga. Tomšičeva, soproga les. in-dustrija in usnarja, gmč. Kunstheva, les. in-veleindustrijalec, g. župan dr. J. Marolt in g. Lenarčič, industrijalec in veleposestnik v Ver-da. Po slovesnosti se je ob zvokih vrhn. godbe razvila prijetna zabava. — Danes v nedeljo, dne 12. julija bo Vrhnika zopet imela svojo slavnost. G. Caserman Ivan bo pel novo mašo ob 10 v farni cerkvi sv. Pavla na Vrhniki.

Maribor

Pohorska vzpenjača - rešeno vprašanje

Iz razgovora z mestnim županom dr. Juva-nom, načelnikom zadruga »Pohorska vzpenja-ča«, smo k vprašanju Pohorske vzpenjače, ki je stopilo te dni v svojo končno fazo, izvedeli sle-deče podrobnosti:

Včeraj se je vršila zadnja konferenca med načelnikom zadruga mestnim županom dr. Ju-vanom in predsednikom nadzornega odbora dr. Senjorom na eni strani ter med zastopstvom trvdke Fühles & Schulze iz Monakovega na dru-gi strani. Pogajanja so potekla v najlepšem raz-položenju in se je dosegel načelen sporazum. Pregledati bo še treba stavbne načrte in višino stavbne svote, nakar bo sklenjena definitivna pogodba in se bodo zaprosila merodajna obla-stva za koncesijsko dovoljenje. Po to dvotirna talna železnica na električni pogon; tekla bo iz Peka preko Reiserjevega zemljišča v smeri proti Bolfenku, imela bo dva osebna in dva to-vorna voza. Vožnja do vrha bo trajala predvi-doma 20 minut. Voznina bo znašala za osebo 25 Din. Veleposestnik Reiser je dal zemljišče, po katerem bo tekla železnica, brezplačno na raz-polago. Uputi je, da pride v najkrajšem času do definitivne pogodbe in se bo sklical občni zbor zadruga, da končno veljavno odloči o graditvi vzpenjače. Stavbna trvdka bo kreditirala v znatnem obsegu proračunski znesek, da se na tak način čim uspešneje vpelje v naši državi.

□ Nova planinska postojanka bo Ribniška koča, katere gradnja gre h koncu, tako da bo na Veliko gospojnico najbrže likof; slavnostna otvo-ritev pa jeseni.

□ Nova avtobusna proga. Banska uprava je dovolila mestni občini mariborski koncesijo za av-tobusni osebni promet na progi Maribor—Hoče—Rela.

□ Starši ne smejo obiskati svojih otrok. Pre-jeli smo: Dosedanje izkušnje v Počitniškem domu kraljice Marije na Pohorju nas silijo, prepovedati obiske staršev tekom bivanja njihovih otrok v do-mu. Razlogi so zelo tehtni in vsakdo, ki je količnik uvideven, jih bo znal upoštevati. Otroci se brezmej-no razburjajo ob priliki obiska svojih staršev, zbudi se jim močno domotožje, katerega pred obiskom niso imeli. Nadalje nastane motnja v razvoju njih-ove samostojnosti, discipliniranosti in volje, kar so vse izvršne karakterne kvalitete, katere vsrka-vajo mlade duše tekom enega meseca in ki so poleg zdravstvenega faktorja bistven namen kolonije. Končno povzročajo obiski otrokom skvarjene že-loščke, ker se preobijejo sladkarij, salam etc., done-snih od staršev in izročnih otrokom brez vednosti vodstva kolonije. In najhujše je pa še to, da ti obiski povzročajo pri radi otrocih, ki takih obiskov sploh ne pričakujejo radi skromnih razmer svojih staršev, nekaj odpor proti svojim tovarišem, občutek manj-vrednosti, zapostavitosti in še druga občutja, ki na mlado dušo gotovo ne vplivajo blagodejno. — Odbor društva za zdravstveno zaščito otrok in mla-dine v Mariboru.

□ Vpisovanje v I. letnik državne trgovske aka-demije v Mariboru. V I. letnik se sprejemajo učenci in učenke, ki so dovršili najmanj 4 razrede gimna-zije, realne gimnazije ali realke z nižjim tečajnim izpitom. Učenci in učenke meščanskih šol z zaključ-nim izpitom se lahko vpišejo v I. letnik, če opravijo preje dopolnilni izpit. Vsi, ki hočejo biti sprejeti, morajo najkasneje do četrta septembra vložiti proš-njo, kateri je priložiti izpričevalo o nižjem tečaj-nem izpitu oz. o končnem izpitu na meščanski šoli ter krstni list, s katerim se izkaže, da učenec v šol. letu, v katerem se vpiše, dovrši 14—17 let. Učenci gimnazije (realne gimn. ali realke) kolekujejo proš-njo s kolkom od Din 5, učenci meščanskih šol pa prilože še kolek za Din 20 za rešitev.

□ Končni izpiti na A. R. Legatovem enolet-nem trgovskem tečaju v Mariboru. K notici, ki smo jo objavili pred nedavnim pod gornjim naslovom, dodajamo naknadno, da so do izredno lepih uspe-hov ob zaključku letošnjega šolskega leta pripome-gle odlične učiteljske moči, ki delujejo na zavodu, vzorna disciplina in nadzorstvo kakor tudi dobro ravnateljstvo. Novi tečaj se začne na omenjenem zavodu dne 9. septembra t. l. Vpisovanje in pojasni-la tudi pismeno v Slovenski ulici 7 zraven trgovine Wögerer, telefon 2161, od 8—12 in od 2 do pol 7. Radi gospodarske krize znatno znižana šolnina. Za-vod ima tudi svoj lasten internat.

□ Radi ponarejanja tisočakov se bosta za-govarjala v kratkem pred tukajšnjim senatom tro-jice 62-letni fotograf Franc Rupnik ter 43-letni de-lavec Gašper Potočnik; soobtoženih je še šestero drugih, ker so obema pomagali.

□ Mariborčani in Zepelin. Na radijsko vest, da bo plul Zepelin danes ob Koroški, so Maribor-čani naravnost navalili na koroške vlake ter se po-dali na Urško, od koder upajo, da se jim bo nudi lep razgled na kraj, nad katerim bo baje plul Zep-pelin.

□ 1600 delavcev za kruhom. Kakor vsako leto tako je tudi letos najela delavska centrala v Ber-linu sezone delavce za Nemčijo. Preko maribor-ske Borze dela je odpotovalo v Nemčijo do 1600 sezonskih delavcev, pretežno iz Slovenske Krajine. Te dni je šel zadnji letošnji transport.

□ H procesu proti Mohorku bo povabljenih preko 80 pri; razprava se bo vršila v prejšnji porotni dvorani. Ker se pričakuje izreden naval

Sedaj je samo na občinstvu, da vneto podpisuje in na ta način podpre uspešo akcijo za zgradnjo Pohorske vzpenjače, katere vprašanje je s tem stopilo v svojo končno fazo. Navedena trvdka je šla celo tako daleč, da ne bodo združniki nik-dar prisiljeni s kakimi novimi plačili prispevati k amortizaciji kreditirane svote.

Vzpenjača bo po dosedanjih kalkulacijah stala 3.250.000 Din. Zadruga ima trenutno vpla-čanih, deloma podpisanih in zagotovljenih 2 mi-lijona Din. Tako manjka do končne svote naj-manj pol milijona Din, kar bodo meščani go-tovo radevolje žrtvovali, da dobi Maribor kot prvo mesto v državi vzpenjačo. Ostalo svoto kreditira trvdka Fühles in Schulze. V smislu rentabilitetnih računov se bo vzpenjača najbrže že v petih letih amortizirala, če vzamemo za podlago letno frekvenco 40.000 potnikov. Razen tega je treba jemati v poštev, da bodo šli gotovi nemajhni dohodki na račun prevažanja tovo-rov; saj je znano, da plačujejo že sedaj naše pohorske postojanke za dovoz raznih živil in ojač tečajno ogromne svote.

Vzpenjača bo prav gotovo mnogo pripo-mogla k napredku tujskega prometa v našem mestu in bližnji okolici. Za vztrajno delo pri uresničenju gre zadruginemu odboru vse pri-znanje.

občinstva, bo dostop v dvorano dovoljen samo proti posebnim vstopnicam.

□ Mariborski šahovski šampion, jugosloven-ski šahovski mojster Vasja Pirc, se bo udeležil sve-tovnega šahovskega turnirja, ki bo dne 22. avgusta na Bledu in ki se ga bodo predvidoma udeležili tudi dr. Aljehin, Bogoljubov in Niemzowitsch.

□ Neurje nad Mariborom. Včeraj popoldne so zagnili temni oblaki nebo. Med gromom in bliskom je padala toča in povzročila zlasti v krajih po meji nemalo škodo. Strela je udarila v Kolodvorski ulici v dve drevesi. Razen tega je vihar izruval v mestni okolici več dreves. Kolodvorska ulica je bila za pro-met nekaj časa zaprta, ker je bilo treba odstraniti izruvana drevesa.

□ Konji v avto. Včeraj je prišlo na Aleksan-drovi cesti do karambola. Splašeni vojaški konji so zdrveli v avto. K sreči ni prišlo do težjih poškodb. Krivda še ni dognana.

□ Gadja zalega. Gad je pilil v nogo učenca prvega razreda osnovne šole Jožeta Skutnika iz Trbnj. K sreči je bil gad še mlad in ni bila rana smrtonosna.

Pohištvo ŽELEZNO MEDENO
NAJSOLIDNEJŠE in NAJCENEJŠE
ZAGREB
BARONA JELAČIĆA 2 **Zmaj**

Slovenjgradec

V znamenju napredka. Tukajšnja tovarna meril, ki je bila pred par leti še na zelo slabem stališču, bi gotovo šla v propast, ako bi ne dobila v letu 1928 novega zelo podjetnega lastnika Ivana Mikoliča. Dočim je znašalo število vseh delavcev prej le okrog 30, je sedaj zaposlenih tu že nekaj nad sto delavcev. Tovarniški objekti, ki so bili prej zelo zapuščeni, so sedaj vsi prenovljeni. Ker letna kapaciteta vsako leto narašča, je bilo treba zgraditi in razširiti že obstoječo tovarno. Zraven tega se tovarna vsako leto izpopolnjuje z novimi modernimi stroji in napravami. Da more podjetje ustrezati zahtevam svojih naročnikov, je bilo treba

Zobozdravnik Dr. Jože Picej

v Slovenjgradu

od 19. julija pa do 30. avgusta t. l.

ob ponedeljskih in torkih ne ordinira.

tudi to leto izvršiti eno etapo tega dela in sicer se je pokazala potreba po večji moči. Parna loko-mobila, ki si jo je podjetje nabavilo šele pred dvema letoma, je postala preslabša. Zato je bilo letos treba zgraditi novo, mnogo večjo kurilnico, v katero bodo namestili novo okrog 2800 kg težko lokomobil, močno za 120 KS, pri normalni izrabi moči, po potrebi pa lahko proizvede za 150 KS. Dva dni so vozili posamezne dele s postaje. V četrtek popoldne pa so vozili glavni sestavni del: kotel, z dvema tovarnoma avtomobiloma, ki sta vozila vzporedno eden zraven drugega in počasi pomikala orjaka skozi mesto, da je bil v prometu pravi zastoj. Podjetju želimo še večjega razmaha, da bi moglo zaposliti še več delavcev, posebno sedaj, ko jih je več zgubilo delo v tovarni usnja in kjer se obetajo še večje redukcije.

Nov trotoar je napravila mestna občina od občinske stanovanjske hiše do postajališča. Stane občino okrog 5000 Din. — Novo hišo ob Podgorski cesti gradi Gostenčnik, orožnik v p.

Samo tedaj potuje brezskrbno na počitnice, ako si vred odhodom nabaviš

SHELLT-O-X

Sigurna smrt vsemu mrčesu!

Zapustil nas je za vedno v neizmerni boli, danes v soboto ob 8 zvečer naš predobri, požrtvovalni tata, stari tata, gospod

Ivan Gantar

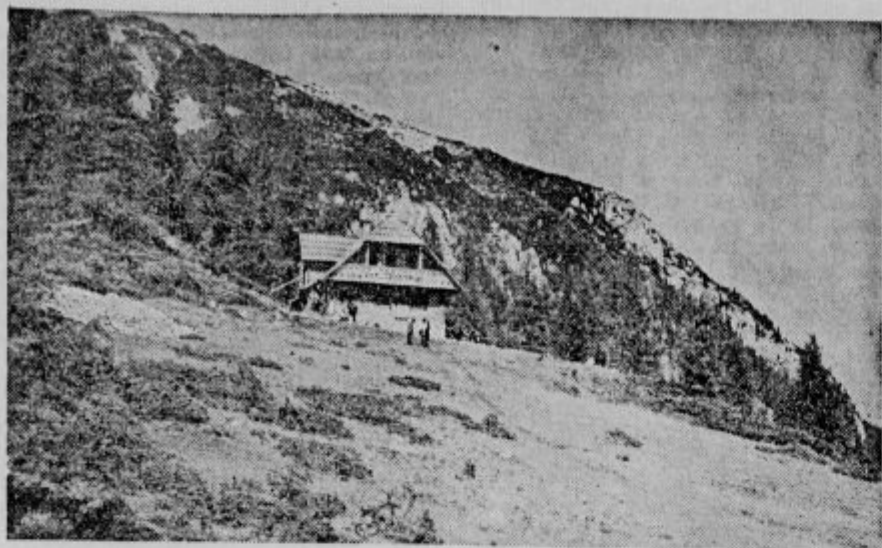
nadučitelj v pokoju,

no dolgi mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere v visoki starosti 88 let. Pogreb se bo vršil iz Zvonarske ulice 11 na pokopališče k Sv. Križu. Dan in ura pogreba se objavi v ponedeljskih listih.

Ljubljana, dne 11. julija 1931.

Zaljubljeni rodbine: GANTAR, REITZ, JERMAN, SITAR.

Na obmejno Peco!

Uletova koč na Peci.

Daleč je Peca, zelo daleč od Ljubljane, zato se le težko odločiš za to pot. Zlasti zdaj v vročini ni prav nič prijetno potovati z vlakom tako daleč. Saj se voziš, če potuješ z osebnim vlakom iz Ljubljane do Prevalj, skoraj polnih 7 ur. Z brzovlakom čez Maribor si skrajšaš pot pač za dve uri, toda ne dobiš v Prevaljah zvezo na avtobus, ki vozi v Mežiško dolino — glavno izhodišče za turo na Peco. Vsled tega je treba iz Prevalj do Mežice peš, ali pa se pač potegneš z brzovlakom dalje čez mejo v Pliberk; odtod pa je do Uletove koč pod Peco ravno toliko, kolikor iz Mežice ali Črne.

To kombinacijo sem si izbral tudi jaz. Opoldan sedeš v Ljubljani v železniški voz, se v treh urah do Maribora skozi zeleno Stajersko pošteno spotiš, tam presedeš na koroški brzovlak, oddraš po lepi Dravski dolini mimo Dravograda in Prevalj čez mejo na Koroško — pa si ob polšestih zvečer v Pliberku. Posebnih sitosti pri prehodu čez mejo nimam nobenih. Zadostuje legitimacija Planinskega društva, potrjena še od okrajnega glavarstva.

Zdaj pa na pot! Z železniške postaje jo mahnem na desno, potem čez progo, pa naravnost v gozd Prašam prvega kmetijskega fanta, ki ga srečam, kje se gre na Peco, pa mi odgovori v pristnem koroškem naglasu:

»Kako b Vam povedal, da b bolj prav bvo!«

Potem mi razlaga in pripoveduje, kje vse lahko pridem. Peca je velika, dolga gora, mnogo potov drži na vrh. Nekaj markiranih, še več potov pa je brez markacij. Domačini hodijo kar skozi goščo, kakor pač nanese. Jaz sem ubral smer proti Riški gori, kakor mi je bil že v vlak svetoval prijazen gospod iz Prevalj, vsekakor domačin, ki je že večkrat hodil na Peco, čeprav ne iz koroške strani. Na Riški gori, ali kakor pravijo na Koroškem, na »Rišpergu«, se združita poti iz Pliberka in iz Mežice, odtod dalje pa je pot ena in dobro markirana.

Hodil sem do Riške gore dve uri in pol. Zelo prijetna pot, kar nič utrudljiva, večinoma senčnata, mimo mnogih bistrih studencev, ki ti vsak čas ugase žogo. Ko sem hodil v dolini čez polja in skozi male borovčeve gozdove, je med borovci dišalo po rdečih jagodah, kakor kakšno soboto dopoldne na ljubljanskem trgu za semeniščem. Rdečih jagod vse polno, koj ob stezi, pa vsepovsod po gozdu. Čudno se mi je zdelo, da se za sočni sadež nihče ne zmeni, ko ga je toliko. Mene je vonj in barva rdečih jagod vsak čas speljala s steze, pridno sem se sladkal z jagodami vsi pot.

V mali vasici tik pod goro sem spet vprašal za pot. Naletel sem na kmečkem dvorišču na očeta in sina, ko sta ravno malcila. Pridno sta natapavala iz velike skledke kisle mleko, zraven prigrizovala črn kruh, oba pa sta imela pred seboj — časopis. Bil je nemški tednik, ki sta ga brala. Na slovensko vprašanje mi je gospodar po slovensko in prijazno povedal za pot in mi jo pokazal.

Na Riški gori je velika kmetija, tam je tudi državna meja, so nemški finančarji. Odtod računajo do Uletove koč še eno uro. Nastal je mrak, ko sem odhajal od prijaznih ljudi. Pot je dobro nadelana, na gosto markirana, sploh prijazna in prijetna, toda ponekod zelo strmo napeta, zlasti ko se potem spremeni v pravo vozno pot in začne teči prav po skalnatem robu Peca. To vozno pot so napravili rudarji iz Mežice, vsi planinci, vso s kulukom. To je bilo prvo navdušenje in prvo delo novo osnovane podružnice SPD v Mežici, ki je prav te dni obhajala petletnico obstoja in plodonosnega dela. Podružnica šteje zdaj čez 300 agilnih članov, je v vednem razvoju, pridno dela in ima zlasti za prihodnost še lepe načrte. V petih letih si je razen omenjene vozne poti iz Podpece na Peco, ki je dolga okrog 4 kilometre, zgradila lepo Uletovo koč na Peci, imenovano po agilnem predsedniku Uletu, ki predseduje podružnici čez vseh pet let. Koča ima čez 40 postelj, prostora pa že zdaj zmanjkuje. Podružnica ima zato v načrtu zgradbo primerne dependance, zgradila pa se bo tudi mala kapelica za božjo službo. V ta namen je osnovan pod pokroviteljstvom osrednjega SPD poseben odbor, ki naj preskrbi vsa potrebna sredstva.

Od Uletove koč je do vrha še poldrugo uro. Peca ima pravzaprav več vrhov, na naši strani je najvišja Kordežova glava, visoka 2114 metrov. Z vrha je krasen razgled, — tako lep, da ga zlepa ne pomnim tako lenega. Vsa spodnja Koroška leži pod teboj, Podjuna, Kanalska dolina, zadaj neke vrhove in pobočja Svijaških planin. Prav pod Peco se blešči smihel pri Pliberku, rojstna fara našega knezoškofa dr. Rozmana. Nad vasio na malem holmu sv. Katarina, znana razgledna točka, čeprav neznatno visoka. Legenda pripoveduje, da so bili ob tem gričku nekoč ustavljene in razgrnane turške čete, ki so iz Dravske doline prihrumele na Koroško. Zadaj je Velikovec, Dobrla vas, Globasnica, — znana imena, znane vasi iz povojne zgodovine Koroške, pa še vsi drugi kraji vmes. Vsa Podjuna leži kakor razgrnjena preproga pod teboj, vsa peštra, živa, nepozabna. Z nobene naših gora, kamor v trumah zahajajo planinci, ni takšnega razgleda na lepo Koroško. Pripovedujejo, da je ob posebnih čistih, jasnih večerih, vidna celo Ljubljana in Celovec — v morju lučie. Zelo lep je dalje razgled na slovensko Koroško, na Pohor-

je, na vso Savinjsko dolino do Celja in dalje proti jugu.

V nedeljo je Peca kakor oživila. Doživela je mal praznik, skupaj z mežiško podružnico SPD, ki nosi njeno ime »Peca«, ki jo je ljudem pravzaprav odkrila, jo napravila dostopno. V soboto zvečer so vzplameli v noč številni kresovi, — na mah so se pojavili ognji

V porečju Morave in Vardarja

Moja davna pa iskrena želja je bila, da bi si kdaj ogledal porečje teh dveh srbskih rek. Zemlja ob Moravi in Vardarju je za Srbe ona sveta zemlja krvi in junaških borb za narodno svobodo, ki jo spoštujejo tudi kot rešiteljico iz stoletnega suženstva. V vseh povojnih letih so nanjo gledali vsi politiki, ker so spoznali, da je ravno ta zemlja prepotrebna kultivacije in splošne restavracije. Danes, po tolikih letih obnavljanja, se je pokrajina močno dvignila, ljudje so se zopet povrnil k rednemu vsakdanjemu življenju, gospodarske razmere so se zboljšale, tako da gledamo lahko na to zemljo kot zemljo bodočnosti naše mlade države.

Tudi za nas Slovence ni ta zemlja malopomenbna, čeprav nas loči od nje mestoma preko 1000 kilometrov. Vprašanje kolonizacije teh krajev, ki naj bi se čimprej sistematično izvršila, je tudi za nas nedvse aktualno vprašanje, ki ga ni-

sem zato vsako misel na epanec, odprl okno in se naslonil nanj. Pred očmi se je odpiral zame čisto nov svet. Srbske vasi se so dremale v prvem, nalahnem odsvitu jutra. Na polju, kjer se je bohotila visoka rž, pšenica in nizki, že dozorevajoči ječmen, se je svetila biserna rosa. Ko je pokukalo izza rianjske planine zlato sonce, je pokrajina kakor oživila. Tu in tam vidim že zgodnjega pastirja, oprtega na visoko palico ob kopici ovac in kostrnov, veselo ukajočega v solnčno jutro.

Vlak vozi mimo nasadov samih sliv in orehov. Vasi se prebujajo. Hiše — beli dvori, kakor jih opeva narodna pesem, se skrivajo sredi bohotnega drevja. Raztresene so in kažejo povsem drugo linijo vasi, kot je naša, slovenska. Iz vasi hodijo ljudje, visoki in močni, vsak kakor junak Marko, da jih je oko veselo in jih srce pozdravlja. Mestoma preokračimo Moravo. Njen južni

V prvih jutranjih urah...

kakor ne moremo in ne smemo prezreti. To vprašanje se že sicer preizkuša na že naseljenih Slovenceh in prepričan sem, da se bo poizkus tudi obnesel, če pomislimo na doseganje izkušnje, ki so pokazale, da so Slovenci premagali vse težkoče pokrajini tudi tam, kjer se je na prvi pogled zdelo to za popolnoma nemogoče. V nas je živost in odpornosti dovolj, kadar gre za naš življenjski obstoj.

Želja, da bi videl to pokrajino, se mi je prav pred kratkim izpolnila. Danes lahko zapišem vse tiste vtise, ki mi jih je pustila pokrajina, ljudje in običaji.

Sedim v potniškem vlakcu, ki vozi iz Beograda proti Nišu. Širok peron beogradskega kolodvora je močno razsvetljen. Po njem tekajo številni potniki, za njimi se lovijo nosači (v beogradske žarniku: tregeri) in iščejo svojim gospodom primernih prostorov na vseh vlakih, ki stoje na šestih vmesnih peronih. Med tem tekanjem čuješ vpitje raznašalcev časopisov, jedi in pijače, težko puhanje vpreženih lokomotiv in vrisk premikajočih se strojev.

Cez nekaj trenutkov lokomotiva potegne. V hipu smo s postaje. Gledam na mesto, ki je v teh večernih urah razsvetljeno s tisočimi lučmi, ki odsevajo z vseh begrajskih brd.

V kupeju sedi z menoj enak potnik. Visok častnik je in ves vstopljen v čitanje begrajskega večernika. Čas čez sem našel pogovor (kdo bi namreč sedel tiho, v se zaprt, če ima poleg sebe človeka, čeprav neznanca?), kmalu sva bila v najživahnejšem pogovoru. Gospod je dobrodušen poznan kraj, kamor sem bil namenjen in mi zato dal mnogo lepih pa koristnih nasvetov. Ljudstvo je silno dobro, je pripovedoval, in kar je glavno, nepokvarjeno, daleč proč od tiste laži-civilizacije, ki je zajela žal že mnoge, tudi kmečke domove. Sedaj je naloga nas vseh, da tem ljudem pomagamo do večje kulture, umske in srčne, da bodo znali v dovoljni meri izkoristiti svojo zemljo, ki jim lahko donaja letno še enkrat več kakor doslej.

Iz vsega pripovedovanja sem spoznal, da mora biti on sam list teh krajev in sem ga zato še z večjim zanimanjem poslušal. Vlak je med tem drvel z veliko brizno pa z enakomernim ritmom po pokrajini, ki je ležala globoko zavita v nočno tiho.

Ure so nama prinesle dremave in zleknila sva se po mehkih sedežih.

V Čupriji sta se prebudila. Častnik se je odpravil, ker je bila njegova pot usmerjena le do Paračina. Poslovil se je in želel srečno pot.

Se napol v spanju sem pogledal skozi okno. Nad pokrajino okroglih in prijaznih brd je vstajalo krasno poletno jutro. Ura je bila jedva tri. Da smo bolj proti vzhodu, najbolje kaže dan. Opustil

Tako morate jemati solnčne in zračne kopelii!

Pred solnčenjem, toda ne z mokrim telesom, nadrgnite se temeljito s

NIVEA-CREME NIVEA-ULJE

(olje za
kožo in
masažo)

Oboje vsebuje - čisto svoje vrste - encert sestavino za nego kože oboje zmanjšuje nevarnost solaričice, oboje potuje polt tudi ako je nebo oblačno. Nivea-creme Vas ohlaja pri vročini, Nivea-olje Vas varuje ob slabem vremenu pred hladom in s tem tudi pred prehladom. Zato morete tudi v času neprijetnih dni izpostaviti svoje telo svetlobi, zraku in vodi.

Nivea-creme Din 5' - do Din 23' - Nivea-olje Din 23' - do Din 55' -

Proizvajalca: Jugosl. P. BEIERSDORF & CO., d. s. o. j., MARIBOR, Gregorčičeva ulica št. 24.

tudi po vseh okoliških vrhovih, na Uršlji gori, na Pohorju, daleč tam v Podjuni, v Kanalski dolini, — našli so okrog 35 kresov. Plameni so švigali v temno noč, noseč pozdrave onim in nam, poživljajoč vero, upanje, obnavljajoč zvestobo in ljubezen do domovine, ki je samo ena — slovenska. Mnoga srca so drhtela ob kresovih, so znova doživljala bridkost usode, težko resničnost življenja, ki tako globoko reže v živo narodovo telo, da že toliko let krvavi...

Ob kresu na Peci je igrala rudniška godba iz Mežice pod vodstvom kapelnika Skačaja, peli pa so tudi cerkveni pevci iz Koprivne. Vso noč je trajalo planinsko veselje in rajanje, v jutro pa so kakor v procesiji romali planinci na vrh Peca. Ob devetih dopoldne je bila ob Uletovi koči sv. maša, ki jo je daroval mariborski profesor dr. Jehart.

Na Peci je lepo, planinci obiskujte jo!

F. Strah.

za obrambo Nišljancev. Sedaj je skrival v sebi tudi gospoda Lojzeka, katerega sem po dolgem trudu hvaležno našel in sva se bila vesela. Ker je čakal na svoje vojake, katoliške vere, da jim bo maševal, sem ga poprosil, da bi lahko prisostvoval. Vidi se, da je gospod Lojzek zelo iznajdljiv, ko mu je bila katoliška cerkev časovna ovira, si je dal napraviti iz konjskega hleva krasno, preprosto kapelico, ki sedaj imenito služi svojemu namenu. Njegovi verniki so povečini slovenski fantje pa švabe iz Banata in Baške. On sam je s puršem-svabom zelo zadovoljen.

Po maši smo odšli v vojaško kantino na »Kafice«, ki jo tu vprav mojstrski ekulajo. Gospod Lojzek mi je povedal o svojem delu in poslu maršikaj, drugi gospod, ki je z nami sedel, pa je znal povedati o njem, da je občasno gospodar v Nišu in da bi soldatje, če bi bilo treba, umrli zanj. Dnevno, da dobi toliko pisma na naslov: popa Lojzek, višji vojni sveštenik, da bi lahko imel devet sto devet in devedeset puršev in bi še vsak dan po eno pismo ostalo na dan nereseno.

Popoldne smo se zmenili za Niško banjo, ki je že začela sloveti ne toliko po svoji modernosti, kakor po zdravi mineralni vodi. Da bi si še kaj ogledal, sem odhitel po niški kaldrmi in prahu (ki ga zlasti odlikuje). Srečeval sem domačine in moram reči, da so dekleta v primeri z moškimi mnogo lepša in zanimivejša.

Mesto ima okrog osem dvanadstropnih hiš, med njimi je najlepša nova banska palača in poslopje narodne banke.

Na vzhodnem delu mesta stoji krasna bezlika — srbska pravoslavna cerkev, residence niškega episkopa Dositeja. Veliko sem videl že pravoslavne cerkve, ta mi je najbolj ugajala. Cerkev je močno prostrana, v osredju ima prestol za kralja in kraljico. Poslikana je z znamenitimi freskami, ob straneh ima visoke galerije. Cerkev napravi na posebnika nepozaben vtis.

Po kosilu nas je tramvaj odpeljal v 12 kilometrov oddaljeno Niško banjo. Proga je ravna in tramvaj hiti po tračnicah prost vseh ovinkov in mestnih obzornosti. Gospod Lojzek še med potjo pokaže na bolnišnice in vojašnice, kjer razvija dnevno svojo dušno delavnost in omenja znamenito Čelatluko kjer so natikali Turki lobanje pobitih sovražnikov.

Niška banja

Na zadnji postaji izstopimo. Niška banja je sedaj v poletnih mesecih prav živo kopališče. Medtem, ki je Nišava umazana vsled različnih nalivov, se vsi Nišljanci vozijo v banjo, da se tu v zdravilni mineralni vodi, ki ima pletli do 40° C, okrepe, pa tudi — operejo. Za Niško banjo vedo ljudje komaj dobrih 10 let. Sedaj stoji tam nekaj enonadstropnih vil, dva bazena s kabinami za moške in ženske in lep hotel. Večjeja pomena je Niška banja šele, odkar je toplice obiskal v zadnjih letih kralj Aleksander.

Sredi hiš in kopaliških poslopij je krasen park, ki ga je uredil mlad, slovenski inženjer. Seveda smo se prav udobno posedeli po kraljestvu, ki je bilo namenjeno gostom, toplot nam. Gospod Lojzek je še poskrbel, da smo dobili najlepše kabine, kar jih banja premore. V tej pozi je bil kakor general, ki zapoveduje sredi najhujšega ognja.

Zvečer smo nadaljevali naše sedenje v prijetnem hladu niške noči na mestnem trotoarju pred hotelom. Sveta je bilo okrog nas obupno preveč in morali bi zapustiti sedenje in svet, da nas niso tolažili sladkodoneči glasovi hoteljskih pevčic, ki so peale ob tamburah in kitarah zaljubljenе evdalinke.

Drugo jutro me je brzovlak, ki pelje po edini progi, ki veže našo in bolgarsko državo, odpeljal proti Pirotu. Ogledati sem si hotel kraj, ki tako slovi po svojih preprogah. Vlak je vozil skozi kotlino Nišave, ki teče od svojega izvora v bolgarski zemlji z brzim tokom, da se nad Nišem zlije v Moravo. Teren je hribovit in oči ti zrejo na levo in desno pogorja planin. Na levo nižje Sveljske planine, na desno malo višje Suva planina. Polja je malo, ali kar ga je, je skrbno obdelano. Med vožnjo sem opazoval po ujjah zgodnje seljake, ki jih je solnce zvalilo na jutranje delo. Mimo Bele Palanke, kjer brzec le za minuto obstane, se peljamo mimo Djurdjevega polja, Staničena in že oddaleč zagledamo obrise pirotskih hiš.

Pirot

Pirot je malo mesto, jedva 26 kilometrov oddaljeno od bolgarske meje, a je zelo znano po svojih čilimih, ki je v mestu samem in okolici nekaka ljudska obrt, ki pa donaja ondodnemu prebivalstvu prav čedne denarce. Kdor je kupoval kdaj pirotske preproge, je gotovo tožil nad visoko ceno, ki jo preproge imajo, kdor pa je videl, koliko truda, časa in nepopisne potrpežljivosti zahteva en sam majhen prtiček, da ga izgotovi Piročanka, bo vedel, da je cena, čeprav visoka, primerna delu, povrh tega ima pa še zavest, da ni nikak slab fabrikat, marveč solidno in trpežno ročno delo.

Ljudstvo okrog Pirota je zelo skromno. Jezikovno se mnogo loči od niškega to je zapadnomoravskih dijalektov in se mestoma močno približuje zapadnemu bolgarskemu narečju. Karakteristično je, da sklanja odpade. Zato govori Piročan, da je »iz Pirota«, »bio u Pirota« i »da je izradio pedeset čilimi«.

Dekleta so brhka in nosijo celo v zlatovezane jeleče (nekak telovnik), pisane pregnače (predpasnike) s prekrasnimi narodnimi motivi, rožaste marame (rute) in navrh rute cvetje. Obute so v lahke opanke, zato je njih hoja prožna in lahka. Tudi fantje nosijo narodno nošo, vedno le domače ročno delo.

Sredi mesta navadno razstavljajo že gotove preproge, a hkrati delajo že nove. Prodajajo največ le žene. Ker me je zanimala cena na trgu, sem povprašal:

»Pošto imaš ovo?«

Pokazal sem na majhno, jedva 75 cm dolgo preprogo.

»Za tebe, bre, šedeset banki (kovačev).«

Šest sto dinarjev je danes lep denar in kdor ga nima preveč, ga ne bo dajal za preprogo. Jaz sem moral odgovor spraviti za kloboč in iti dalje. Kasneje sem zvedel, da prodajajo Piročani svoje čilime na trgu dražje, kakor že jih hodijo ponujati od vasi do vasi.

Vilko Boje.

Ali so občine dolžne dajati kurivo vsemu učitelstvu?

O tem vprašanju, ki živo interesira vse naše podeželske občine, je razsodilo Upravno sodišče za Slovenijo v Celju na tožbo občine Šmartno ob Paki dne 17. junija t. l. v prilog učitelstvu, da so namreč občine na deželi dolžne dajati kurivo ne le upravitelju in šolskemu slugi, ako stanujeta v šolskem posloju, marveč vsemu učitelstvu. Z ozirom na načelno važnost te razsodbe pričujemo v nastopnem doslovno razloge, s katerimi je upravno sodišče svojo razsodbo utemeljilo:

Razlogi razsodbe:

Župan občine Šmartno ob Paki kot predsednik krajevnega šolskega odbora je obvestil upraviteljske šole v Šmartnem ob Paki, da se bo dajanje kuriva odnosno izplačevanje prispevkov za kurivo učitelstvu ukinilo, že izplačani prispevki pa da se bodo odtegnili pri izplačilu stanarine, ker krajevni šolski odbor ni pravilno tolmачil § 84. zakona o narodnih šolah.

Sreski načelnik v Gornjem gradu je z odlokom z dne 7. januarja 1931 P. br. 916/1 ta ukrep razveljavil, ker so v smislu odloka ministrstva prosvete O. N. br. 74504 od 20. oktobra 1930 šolske občine dolžne dajati kurivo učitelstvu od 1. februarja 1930 dalje, ker so bili krajevni šolski odbori z okrožnico kr. banske uprave IV. S. No. 1038/2 od 19. septembra 1930 izrečno opozorjeni na to, da stavijo v svoje proračune v to svrhu primerne zneske.

Proti temu odloku se je županstvo Šmartno ob Paki pritožilo na kr. bansko upravo, ki pa z odločbo z dne 31. januarja 1931 IV. No. 1240/1 pritožbi ni ugodila ter odredila, da se dodeli učitelstvu na šoli v Šmartnem ob Paki kurivo po odloku ministrstva prosvete z dne 20. oktobra 1930 N. br. 74504, to je za čas od 1. aprila 1930 dalje.

Zoper to odločbo, ki je bila odpravljena dne 12. februarja 1931, je županstvo občine Šmartno ob Paki dne 14. marca 1931, torej v odprtem roku vložilo tožbo na upravno sodišče. V tožbi navaja, da odločba kr. banske uprave ni v zakonu osnovana, kajti

1. § 23. zakona o narodnih šolah, ki taksativno našteva vse dolžnosti šolske občine, določa glede dobave kuriva le, da mora šolska občina dajati kurivo za šolo ter za upravitelja in za šolskega slugo, ako stanujeta v šolskem posloju, ne pa tudi za ostalo učitelstvo;

2. če bi, kar pa tožiteljica zanika, § 84. navedenega zakona naložil šolski občini dolžnost do dobave kuriva za učitelstvo, ki ne stanuje v šoli, toženo oblastvo radi nedostajanja potrebne zakonite pooblastitve ni bilo upravičeno določiti izmero kuriva, ki bi ga imela šolska občina učitelstvu dovajati.

Pri presoji tožnih točk je upravno sodišče nastopno preudarjalo:

Po § 22. zakona o narodnih šolah mora upravna občina dati potrebno zemljišče za učiteljska stanovanja, šolska občina pa mora po § 23. tega zakona sezidati in vzdrževati šolska poslopja, v katerih morajo biti tudi stanovanja za učitelje in za slugo ter dajati kurivo za šolo, upravitelja in slugo, če stanujeta v šolskem posloju. Po § 29. odstavek 1. mora imeti vsaka šola poleg upraviteljevega stanovanja toliko predpisanih stanovanj za učitelje, kolikor je posebnih oddelkov, kakor tudi stanovanje za enega slugo, a po 2. odstavku tega §-a sme v mestih in trgih dajati občina namesto stanovanja stanarino. Po predpisih § 84. zakona o narodnih šolah imajo vsi državni učitelji narodnih šol pravico do stanovanja, odnosno do stanarine po §§ 23. in 29. tega zakona in na kmetih tudi do kuriva (pravo na stan, odnosno stanarino po § 23. i § 29. ovog zakona, kao i na ogrev po selimac). Kjer na kmetih (u selimac) šola še nima stanovanja za učitelje, mora po § 173. odst. 2. občina plačevati kot stanarino vsakemu učitelju po 150 Din na mesec. Stanarina po §§ 29. in 84. tega zakona gre v smislu § 174. učiteljem od 1. aprila 1930 in so jo morale občinske uprave takoj po razglasitvi zakona o narodnih šolah postaviti v ustrezne občinske proračune.

Ni dvoma, da zakon v toliko, v kolikor ureja vprašanje finančnih obremenitev za narodne šole, tako glede obsega teh bremen, kakor tudi glede neposrednega obvezanosti ni zadostno jasen ter da se poedin predpisi radi nepopolnosti ne ujemajo v zadostni meri med seboj. Kar se tiče vprašanja, komu se mora dajati kurivo, se je treba ozirati na predpise § 23., točka 3. in na predpise § 84. zakona o narodnih šolah. Upravitelju in šolskemu slugi, ako stanujeta v šolskem posloju, pripada brez razločka, gre li za šolo na kmetih (u selimac) ali za šolo v mestu in trgu (u varošima i varošicam) kurivo. Glede šol na kmetih (u selimac) pa je določeno, da pripada vsem državnim učiteljem brez razločka, gre li za upravitelja šole ali za učitelja in stanuje li upravitelj ali učitelj v šoli ali ne, pravica do kuriva. Ne pripada torej kurivo a) ne upravitelju ne slugi v mestih in trgih, ako ne stanujeta v šolskem posloju, d) ne učitelju v mestih in trgih in končno e) ne slugi na kmetih, ako ne stanuje v šolskem posloju. Predpisi § 23. in § 84. si torej ne nasprotujejo, marveč se le dopolnjujejo, dasi bi bilo go-

tovo želiti, da bi bodisi § 23. (dolžnosti šolske občine), bodisi § 22. (dolžnosti upravne občine) in ne le § 84. uredil vprašanje dajanja kuriva učiteljem na kmetih. Prvi odstavek v § 84. se sicer res sklicuje na §§ 23. in 29., vendar velja to sklicevanje na ta paragrafa le za dajanje stanovanja, odnosno stanarine, ne pa za dajanje kuriva. Iz besednega reda predmetnega predpisa (pravo na stan, odnosno stanarino po § 23. i § 29. ovog zakona, kao i na ogrev po selimac) sledi, da se besede »po § 23. i § 29. ovog zakona« nanašajo le na pravico do stanovanja in do stanarine, ne pa na pravico do kuriva. Ne le § 29., nego tudi § 23. točka 1. predpiše šolskim občinam, da skrbijo za učiteljska stanovanja, radi česar ni nujne potrebe, da bi se navzile drugačnemu besednemu redu tudi predpis § 84. o dajanju kuriva nanašal le na one slučaje, ki jih omenja § 23. točka 3. zakona o narodnih šolah. Dalje je treba vpoštevati, da se predpis § 84. o pravici vseh državnih učiteljev narodnih šol na kmetih do kuriva že zavoljo tega ne more nanašati zgolj na slučaje § 23. točke 3., ker ta točka gotovo ni imela v mislih le upravitelja in šolskega slugo na kmetih. Veljata pač v polnem obsegu oba predpisa o kurivu, tako § 84., kakor § 23. točka 3. brez omejitve. Upravno sodišče je vsled tega razsodilo, da je § 84. zakona o narodnih šolah samostojno brez zveze s tretjo točko v § 23. uredil vprašanje dajanja kuriva, dasi javnopravna edineca, ki ima dajati kurivo, ni zadostno točno označena in se da šele z logičnim tolmachenjem v duhu zakona z analogno uporabo §§ 23., 25., in 29. in zlasti § 127. točka 17. sklepati, da je šolska občina in posredno upravna občina dolžna skrbeti za omenjeno kurivo.

2. Gotovo predpis o pravici do kuriva ni zadostno točen za neposredno uporabo, ker ne določa kolikovitosti kuriva, ki je potrebno za dovoljno ogrevanje stanovanja in za kuho onim, ki imajo lastno gospodinjstvo ali si sami kuhajo. Količina v ta namen potrebna kuriva je v različnih delih naše obsežne in razne klimatične pasove obsega-joče države različna. Zakon o narodnih šolah je ministrstvo prosvete tudi pooblastilo, da izda obči pravilnik za uporabljanje tega zakona, ki je takoj po razglasitvi v »Službenih Novinah« stopil v veljavo. Tak zakoniti predpis, ki namenoma ne uredi do vseh podrobnosti kakšen pravni odnosaj in prepuosti določitev podrobnosti upravni oblasti, je pač predpis o količini kuriva. V kolikor minister prosvete ni z zgoraj navedenim občim pravilnikom spopolnil ta predpis, je smela pač kr. banska uprava izdati podrejenim šolskim oblastvom službena navodila, kakšno količino kuriva je treba odmeriti državnim učiteljem na kmetih. Tako navodilo po svojem bistvu ni ničesar drugega kakor opozorilo, pod kakšnimi pogoji bodo sreski načelniki ali banovski šolski odbor (kr. banska uprava) po § 25. zakona o narodnih šolah odobrili proračun šolske občine in reševali pritožbe glede proračuna, v kolikor se proračun nanaša na dajanje kuriva. S takimi opozorili in navodili se pa ne morejo kršiti pravice upravnih občin. Šele potem bi upravna občina mogla v rednem instančnem teku uveljavljati svoje pomisleke zoper to ureditev količine kuriva za učitelstvo, če bi kraljeva banska uprava, odnosno sresko načelstvo v konkretnem primeru odredila količino kuriva. V danem primeru pa sresko načelstvo v odloku od 7. januarja 1931 P. br. 916/1 o tem vprašanju sploh ni odločilo, nego je bil predmet tekočega upravnega postopka le vprašanje, ali gre vsem učiteljem osnovne šole v Šmartnem poleg stanarine tudi pravica do kuriva ali ne. Le o tem je tudi odločil kr. banska uprava na pritožbo prizadete občine, ne pa o količini kuriva. Le mimo grede v razlogih svoje odločbe je kr. banska uprava omenila, da je tudi v svojem razpisu na vsa sreska in mestna načelstva in na vse krajevne šolske odbore od 5. januarja 1931 IV. No. 12624 glede začasne določitve največje uporabne količine kuriva za vse šolske upravitelje in učitelje zastopala stališče, da ni le šolskim upraviteljem, ki stanujejo v šolskem posloju, dajati kurivo.

Tožiteljica torej ni upravičena, da neposredno osporava določitve količine neobhodno potrebne kuriva po kr. banski upravi. Neosnovana pa je druga tožna točka tudi v toliko, v kolikor trdi, da se § 84. glede dajanja kuriva začasno še ne da izvrševati, ker se količina kuriva še ni na zakonit način določila. Iz gorenjih izjavaj je razvidno, da je mogoče § 84. izvrševati tudi brez izvršilne uredbe ministrstva prosvete.

Iz navedenih razlogov je upravno sodišče moralo tožbo zavrniti radi neosnovanosti.

**ZOBNI ATELJE DENTISTA
FILIPA OGRICA
NOVO MESTO
ne sprejema strank do konca julija.**

Jesenice

Znamenje v Pejeh. Pred nekaj dnevi je »Slovenec« poročal o dveh starodavnih znamenjih, ki sta izginili na Jesenicah, oziroma Savi. Danes pa prinašamo na 3. strani sliko enega najlepših znamenj daleč na okoli. Na Pejeh se pravi, nekako 100 metrov nad Jesenicami, ne daleč od tam, kjer se je lansko leto 14. avgusta odtrgal velik kos hriba ter zasul tri hiše. Na tem mestu je stalo znamenje že od pradavnih dni, ko je tam mimo vodila cesta, po kateri so vozniki vozili železno rudo od savskih jam v jeseniške plavže. Pri tem križu so počivali, kajti pot na onem mestu je slino strma in le čuditi se je, kako je živina zmogla tolikšno strmino. Takrat je stal na onem mestu samo lesen križ, ki je pa nekako pred 30 leti zgorel. »Novakov Joki« pa je na lastne stroške naročil drugega ter vnovič postavil. Pred štirimi leti pa je Novak prišel z zidavo prave kapelice. Večinoma je dal vse sam, le nekaj so mu prispevali razni dobrotniki. V kraitem času je bila kapelica gotova in sedanjí svetokrižski župnik - Krašna jo je leta 1927. blagoslovil. Stroški zanjo so znašali okoli 5000 Din.

Novaku, tovarniškemu delavcu, pa to še ni bilo dosti, zato je letos kapelici postavil še mali zvonik in vanj obesil sedem in pol kilograma težak jekleni zvon, za komega je dal pri KID 4 »kovačec«. »Joki« pa pravi, da hoče v kratkem zamenjati jekleni zvon z bronastim, če mu bo le mogoče. Sedaj vsakdo, ki pride utrujen z gore ali se vzpenja kvišku, pri znamenju obstane, počasti Križanega ter nekoliko pozvoní.

Turisti, ki so namenjeni na Golico in si želijo ogledati to lepo in zanimivo, v gorskem miru postavljeno kapelico, naj zavlejejo na Jesenicah mimo cerkve skozi Murovo, preko usadlega hriba in bodo kmalu stali pred znamenjem, obenem pa odrezali nekoliko poti.

Pripominjamo, da je Novakov Joki tovarniški strugar ter je skoraj vse jeklene zvonove, ki so se izdelaši pri KID stružil, da so dobili pravo obliko in glas. Najmanjšega pa je torej pripravil zase, oziroma za kapelico na Pejeh, kamor zahaja vsak prosti čas. Časi in spoštovanje takemu možu!

Pogreb umrlega predsednika zveze vojnih invalidov Luka Slabeta se je vršil v sredo popoldne na Jesenici.

Jesenjska občina si je lani nabavila voz za škropljenje cest. Ceste se tudi redno škroplijo, toda le skozi Jesenice, na Savi pa se voz le redkokdaj prikaže, tako da so prebivalci od tovarne do Markeča v vednem prahu. Naj bi občina skrbela, da se tudi ta del jeseniškega mesta ne pozabi.

Mar niso govorite resnico, da so »majnine« izborna jed. Kdor se je preprčal, bo vsak potrdil.

Belokrajnski holiček

Elektrika v Metliki. Po daljši pavzi bo v kratkem zopet posvetila elektrika v Metliki. Tok dobimo iz Ozlja, kjer stoji karlovaška centrala s tremi generatorji po 1000 konjskih sil. Centrala je torej precej močna in producira toliko sile, da jo oddaja celo Zagreb, v kolikor ima zagrebška električna centrala primanjkljaja. Daljnovid od Ozlja do Metlike meri okoli 15 km in ima napetost 20.000 V. Napeljava teče do Bujbarceva na južni strani Kulpe mimo Kamenja in gre čez Kulpo na našo stran nekoliko nad železniškim mostom v Rosalnicah. Od Kulpe gre v ravni črti čez travnike, čez mestni breg k izviru Obrha, kjer stoji transformator s 50 KVA. Transformator je iz betona zgradil gosp. Hočvar, stavbenik iz Novega mesta. Žično omrežje po mestu, katerega ima na skrbi mesto — daljnovid pa je last centrala — je razpeljano po vsem mestu in tudi do postaje. Svetilni tok bo imel napetost 220 voltov, gonilni pa 380 voltov. Nameščene so tudi že luči za javno razsvetljavo, ki se bodo najzile mehanično kar iz transformatorja. Napeljava po mestu so prevzele Skodove tovarne v Ljubljani. Te dni bodo najpoglavnejša dela dovršena in prav v kratkem, že to nedeljo, pričakujemo prvi preizkus naprave. Gotovo je, da bo v nedeljo dne 19. julija, ob priliki velike gasilske slovesnosti, elektrika že svetila. — Draga bo elektrika, seveda, ker poceni se danes taka stvar še ne dobi; a le takrat nam bo draga, ko jo bo treba plačevati, kadar nam bo svetila, ne bomo mislili na to. Ves vložen kapital bo skoraj dosegel en milijon dinarjev. Ker pa ima mesto precej lastnega kapitala, s katerim si sedaj pomaga, si končno vendarle ne bo s tem naložilo pretežko breme. Par sto tisoč dinarjev se bo že za kako zložilo. Mesto Metlika pa, ki je bilo izmed vseh slovenskih mest z elektriko najslabše preskrbljeno, bo kar naenkrat stopilo v vrsto onih krajev, ki se ponašajo z odlično razsvetljavo. Pri tem pa naj še opozorim občinstvo, da bo nova elektrika nevarna. Daljnovid bo kar smrtonemben, zato naj se vsak morda izogne, da ga ne bo kaj pičilo, ko bi se napeljava dotaknil.

Gasilska slavnost v Metliki. V nedeljo dne 19. julija se vrši 60letnica gasilnega društva v Metliki, ki se bo obhajala jako slovesno z udeležbo vseh sosednih društev. Ob pol 11 bo v župni cerkvi sv. maša, popoldne pa se vrše nadaljnje točke sporeda z veselico, ki bo brez dvoma privabila mnogo gostov, če le ne bo v žepu preveč huda suša.

za hip oddahnili. Hropenje njenih pljuč pa se je vnovič podvojilo. S presunljivim rezgetom je dvignila orjaško, železno šapo in se zarila v zemljo. Jezno jo je začela razrивati in prekopavati ter uravnati nov jarek za strugo Gradaščiće. Z divjo naslodo se je zagrebala v mehko ruševino ter jo neumisljeno trgala. Korenine so pokale, še kamen se je drobil pod železnimi kremplji. Uboge cvetke! Kako vam je bilo tedaj, ko so vas zgneli železni podplati... Potem so prišli mestni hlapi ter so začeli klestiti drevje. Listje je boječ strepetalo v juliskem solncu. Oglasil se je smrtni zvenk žage, sekira je zapela smrtno pesem. Lipa je pala, vsa dišeča in mehka, hrast se je zgrudil. Poslednjikrat se je odprla zlata božja zarja sredi večernega vesolstva, poslednjikrat je udaril blagoslasi zvon nad trnovsko božjo vežo. Drevesa so padala brez vzdihla in tolažbe. Strahotna praznina je zavezala kraj Gradaščiće. Smrt je položila tjakaj svojo ledeno dlan...

Star gospod se je žalostno ozrl na travnik in vzdihnil:

»Saj ne morem več gledati tega opustošenja! Uboga zemljica, kako te premetavajo...«

Jarek za novo strugo se je neprestano večal ter strahotno zeval kakor pravkar načeta rana. Zadišalo je po nečem grenkem, ranjena gruda se je solzila in strašno krvavela.

Bizovičarjev travnik, svetel in mehak! Nikoli več ne boš opojno dehtel, nikdar več se ne bodo prašile preko tvojih rosnih travic zlate drobne kresničke, nikdar več ti ne bodo zasijale večerne zarje, nikdar več ne bo padala rosa na tvoje bilke in rože. Tvoja ranjena in razmetana gruda trohni pod juljskim solncem. Kdo ji bo v slovo zapel... Ljudje božji! Kdo pride jutri na vrsto?

Domžale

Velenjska elektrika nam zasveti sigurno že to jesen. Ta teden je bila sklenjena pogodba med našo občino in bansko upravo glede napeljave elektrike iz velenjske elektrarne po Domžalah. Deputacija občinskega odbora je v sporazumu s sedanjim lastnikom elektrarne g. Skokom zagotovila, da tako željno pričakovana elektrika zasveti že v jeseni. Po izjavi občinskega odbornika g. J. Flerina, ki ima mnogo zaslug za to prekoristno delo, ostane napeljava po hišah za enkrat pri starem razen števec. Nove bo banska uprava sama instalirala in se bodo odplačevali po 4 Din mesečno. Omrežje po trgu bo povsem nanovo urejeno. Cena toku se je določila na 3,25 Din, javna razsvetljava in cerkev imata 50% popusta. Na tok se bo naložila mala doklada, tako da ne bo presegala dosedanje cene, vsekakor pa bo manjša kakor doslej. Upati je, da bodo prebivalci zadovoljni s to ceno, ker se ne bo nanjo pobirala nikaka doklada na davek. Določiti se ima še prostor za transformator.

Redni letni nabor za našo občino bo v torek 14. julija v Kamniku.

Vrtno veselico priredi v nedeljo 12. julija domžalsko gasilno društvo na vrtno gostilne pri Jožetu. Čisti dobiček je namenjen za kritje agrogata, zato se preplachi hvaležno sprejemajo.

Ptuj

Spicerol v Mestnem vrhu je točka, ki jo obiskujejo meščani ob delavnikih in ob praznikih zaradi lepega razgleda, ki mu ga ni izlepa para v bližnji okolici Ptuja. Priporočati je izlet na Spicerol tudi tujcem, ki posejajo naše mesto. Po cesti ob Grajeni zaviješ za gostilno Zavac čez most proti severozapadu po stezi mimo Glatzovega Aninega dvora in si v dobrih 40 minutah na Spicerolu. S položnega holma se ti nudi krasen razgled na vse strani od Pohorja preko Dravškega polja do Boča, dalje preko sedlaste Donaske gore na Haloze in Slovenske gorice tja daleč proti Ivanjski na Hrvaško. Drava se srebi pod teboj, na jugovzhodu vidiš v posebno mični sliki Ptujski grad in del mesta, po nešteti haloskih in hrvaških gričih pa neštete cerkevce in hiše, ki te vse bele in drobne pozdravljajo od vseh strani.

Pred viničarji brne čebele, iz bližnjega gozda diši po smrečju, po pobočju zeleni sadno drevje in se vpoгиба pod težo sadja. Če si žejen, ti viničar prinese pristnega štajerca, kakor so ga pridelali očete minoriti iz Ptuja. Za štiri dinarje da dobiš kar pol litra, pa takega, da bi ga angelci pili, kakor je dejal pobožen pivec. Morda se vprašaš, odkod ime Spicerol temu izrezku prelepe štajerske zemlje? Kronika minoritskega samostana v Ptuj, ki jo je spisal pred 70 leti p. Ludvik Pečko, ti pove, da je ptujski mestni pisar Franc Anton Pelizerol bil lastnik Spicerola in da so ga ptujski minoriti kupili dne 30. maja 1765 od njegove zapuščine za 780 goldinarjev, 70 goldinarjev laudemija in 15 goldinarjev, 53 kr. stroškov. Ni imel slabega okusa ta mestni pisar, čigar vinoograd in posestvo je ljudstvo prekrstilo v Spicerol, kar še danes po 160 letih drži.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuj je začela z zidanjem stanovanjske hiše na trgu pod proštijo cerkvijo, kjer sta nekoč stali dve stari stavbi, ki so ju lani podrli. Pri kopanju temeljev niso našli na kake ostanke iz rimske dobe, kakor se je splošno pričakovalo, pač pa sledove zaniknih srednjeveških gnojšč, staro zidovje iz novejših dobe, kamenito topovsko kroglo in borne odtiske rezanega kamna, ki je bil v zidan v stare zidine. Ali bo stavba estetsko in arhitektonično spadajo v svoje okolje, se bo moglo presojati šele, ko bo dovršena. Za vsakega nepristranskega opazovalca pa je na dlani, da ga ni zaniknejšega prostora v Ptuj, kakor ta velika podrtja pod proštijo cerkvijo, ki je že preko osemnajst let vpije po remediuri. Ali bi res ne moglo olepševalno društvo v zvezi z mestno občino vsaj nekaj ukreniti, da se te podrtije očistijo in prostor kakorkoli uporabi bodisi za mal park ali pa tržnico? Da kmečka hranilnica postavi svojo hišo v centru mesta, je hvalevredno. Da pa je ostala gluha in slepa za vse predstavitve, da bi njen dom dobil tudi kulturn in socialen pomen s tem, da bi se vzela v načrt tudi dvorana za prireditve, je pa zelo žalostno. Morebiti o priliki še kaj več o tem problemu.

Konjice

Zopet pretep. V tukašnji bolnišnici Rdečega križa je te dni umrl Bračič Jurij v starosti 47 let. Doma je iz Mlač pri Ločah. Preteklo nedeljo je bil na nekem vinotoku. Ko je vino družbi, v kateri se je nahajal tudi Bračič, razgrelo možgane, je nastal pretep, v katerem so Bračiča tako zdelali, da je zadobilim poškodbam podlegel. Mislimo, da bi bilo proti tej pretepaški »konkurenci« bolj potrebno nastopiti kakor pa proti Alojzjevim poslovam.

Za »tožni groš« se potegujejo nekateri, ki so menda v veliki denarni krizi. V Konjicah namreč skoraj ne bo mogoče več najti poštenega človeka, ki bi še ne bil denunciran. Seveda so oblasti dovolj uvidne, da na take zlobne denunciacije nič ne dajo.

Analfabetški tečaj bo baje treba otvoriti pri nas v Konjicah. Zanj se je v bližini potoka odigral majhen incident, ki je spraval na dan potrebo po takem tečaju. — »Učite se pisati in brati! Še enkrat vam pravim: učite se pisati in brati!« je s poudarkom svetoval nekdo komu, ki je dozdaj mislil, da je »pismouka«. Tečaj bo izven »bičajne konkurence. Pa naj kdo reče, da Konjice niso interesantne!

Murška Sobota

Čestitamo. G. major Boič, komandant orožniške čete, je povišan v podpolkovnika. K napredovanju priljubljenemu gospodu iskreno čestitamo! Smrtna kosa. V Martjanjih je umrl 74 letni Vezar Jožef, posestnik in gostilničar. Umrl je bil daleč na okrog ena najbolj znanih osebnosti.

Izredno slab sejem. Zadnji sejem je bil tako slab, kakršnega Sobota še ni imela. Na živinskem trgu je bilo nekaj kupčij, na blagovnem pa skoraj nič. Smo v veliki denarni krizi.

Izmed sodobnih književnih izdaj so

dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi

priznано tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu.

Vsak zvezek stane broširan Din 45 — elegantno vezan Din 60.—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Likovič Joža:

Ranjena gruda

Onkraj mesta, tam za gosposkimi vilami na Mirju se začena nov svet, lep in tih. Trnovo s svojimi mičnimi hišicami, skromnimi kapelkami, pocrnelim plankami in pisanimi vrtički, na katerih se ves božji dan pripogibajo debelušne kmetice ter preštevajo kosare svetlorumene salate in kriške sočivja. Lepo razvrščene škroplnice se svetijo v jarkem solncu, negovano cvetlično grmičevje je razstavljeno pod okni, skozi katera se bliskajo snazni zastori. Juljsko ozračje je malce grenkobno; vendar se krade iz senčnatih zatijš tudi sladkoben vonj lilij in drobnih resedic. Vlaki mušic se vozijo okoli kostanjev pri Gradaščiće; pred božjo vežo se lovijo suhljavji otročiči, nadložen berač se slini na pragu župnišča. Pri Tenenteju vriskajo poljski delavci.

Ako slediš zverženim strugi Gradaščiće od mostu pred cerkvijo navzgor, si še nedavno naletel kraj nje na čudovite samotne trate, obkrožene od gostih jesenov, gabrov in dišečih lip. Tam je bilo še nekaj planega, puščenega v prvotni, preprosti obliki, česar se ni spasila mestna roka. Na te pravilne loke še ni segel mestni prah; pridne družine čebel so se selile med bujnim cvetjem, murni so nemoteno drobili svoj enostavni napev. Nič ni kalilo svečane ubranosti. Tu ni bilo zbeganih utisov in vihravega življenja. Molčiči zaljubljeni so tonili v sencah košatih vrb, med zlaticami in zrelo travo... Pred leti pa so to sladkobno tihotajbe pregnali. Posekali so divno hosto, skrcili ljubke logove in speljali nova pota. Sezidali so stanovanj-

ske hiše, delavske kolonije in naravnali strugo Gradaščiće.

Končno je ostal le še travnat pas med Kozlezi in Hrenovim vrtom. To je bil nekdanj Bizovičarjev travnik; njegovi robovi so bili kar pozlačeni z rumenim cvetjem. Košati hrasti, lipe in samotarski jeseni so mu dajali hladilno senco. Ta travnik je bil kakor zdrav mož, vedno se smehljajoč in miren. Zdravje je kipel iz njegovih krepkih grudí. Obilna rosa je padala v belih junjskih nočeh na njegovo dišečo travico. Nič ni kalilo srebrne tišine, ki je čemela pod drevjem; komaj da se je zganila nezmatna bilka ali pa kriklit murn pod mehko ruševino. Neslišno je razstavljaj nagajni mesec čarobne zanjke po modrikasti vodni gladini Gradaščiće. Na ozki brvi so se ustavljali zaljubljeni; daleč v barju so se oglašali skrivnostni zvoki, veter je brodil po žitih...

Neke pomladi pa so začeli voziti tudi po njem. Črne brazde kolesnic so se zarile preko njega. Polagoma so skoraj polovico travnika zazidali; pustili so le ozko ravan in drevje ob vodi.

Letošnjo pomlad je še dehtelo po teh travah. Še so se lovili svilenčasti abranki v toplem ozračju, še se je nedavno utirilo v tihoj večer rezko klepetanje kose. Poslušal sem ta boleči zvenk, bogve kaj se mi je zdelo... Zvezde so gorele nizko, križ nad trnovsko božjo vežo je žarel v skrivnostnem sij. Na Bizovičarjevem travniku pa so poslednjikrat kosili. Zadnjikrat so se grudile nedolžne cvetke in trave, dehteče žrtve letnega časa.

Zadnjič se je namreč nekega predpoldne privlekla na travnik grozna, enoroka pošast. Z železnimi podplati se je potuhnjeno plazila proti zeleni livadi; treskajoči ropot njenih motornih udov je odmeval daleč okoli. Previdno se je okrenila in se

Čitateljem „Slovenca“ za nedeljo

Ch. G. D. Roberts:

Morski tiger

Rahel vetrič je komaj penil grebene mirnih, temnozelenih valov, ko se je počasi privahila velika beluha (orca, norceaper). Mladič, ki ji je sledil, se je tupatam drgnil ob mater, kakor da bi se zavedal nevarnosti brezmejnega oceana in se zatekal pod zaščito mogočnih materinih plavuti. Beluha, ki je menda najzvestejša in najpozornejša mati med vsemi morskimi živalmi, je včasih poljubkovala svoje dete s plavutjo ali ga nežno pobožala z velikanskim okroglim gobcem.

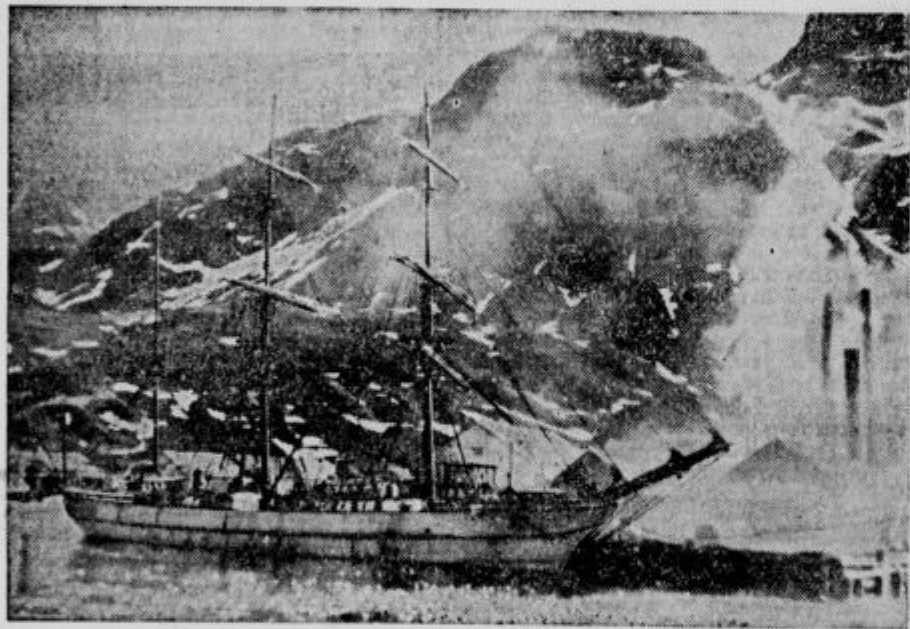
Bila je vsekakor 6 do 7 metrov dolga. Mornar ali ribič, ki bi jo zagledal, bi takoj spoznal, da vidi pravega »vražjega kita«. Imenujejo jo tako, ker jo dobro ločijo od ostalih sorodnih vrst po velikanski vsaj 2 metra dolgi zadnji plavuti, ki se dviga nad širokim, močnim repom. Spoznali bi jo razen tega takoj tudi po rezko začrtani beli pegi sredi črnega boka in snežni belem trebuhu, ki je zdaj tako mirno počival na valovih. Vse to so bili znaki nevarnosti, ki je ne bi prezrl noben večji pomorščak.

Beluhinemu mladiču se res ni bilo treba veliko bati, dokler je ostal v materini bližini. Beluhi, najurnejši in najdivjejši med vsemi kiti, ni kos nihče izmed morskih prebivalcev, včevši tudi njenega največjega sorodnika glavača. Čeprav je beluha le 7 m dolga, se vendar lahko zakadi v štirikrat daljšega in temu primerno težjega grenlandskega kita, ki ga imenujejo po kitovino namenjeni lovci »pravega kita«. Beluha je najnevarnejša med onimi kiti, ki so oboroženi z ostrim razbojniškim zobovjem namesto nedolžnega velikega sita iz prožne »ribje kosti«. Dočim živijo drugi kiti od drobnih rib, polžev in slič-

nim sunkom poglaj v vis. Zalet je bil tako močan, da je udarilo črno, prožno telo iznad vodne gladine. Zasukalo se je in za trenutek obstalo v zraku. Samo kaplje so padale dol, kakor da bi se hotel od groze obupani skat rešiti iz vlažne domovine v drug element. Beluhin plahi mladič se je zavzel nad tem pošastnim čudežem, ki mu je skoraj zastrl solčno luč. A kakor rečeno, je trajal ta polet samo kratek hip in skatu ni nič koristil. Čim so vnovič ploskile njegove črne plavuti ob morskno gladino, je napadalna beluha že zagrabila svoj plen in izginila z njim pod vodo. To že ni bil noben dvoboj, ker je bil skat brez moči napram mogočnemu sovražniku. V vzpenjenih valovih se je odigralo samo kratko, besno klanje. In nato je kri rahlo pobarvala zelenkasto morje.

Tako izdatno kosilo je zadostovalo celo nenasitni beluhi. Preostali ogrizki so plavali okoli in se naposled potopili. Neštevilne rakovice, ki so prežale iz razpoklin in votlin podvodne skale, so se lotile te pojedine, ker je pospravljanje ostankov njih stalna naloga. Beluha je ostala še nekako pol ure na tem kraju, mirno kobacala po svetlem morju nad skalo, došla in božala mladiča ter prebavljala svoj obed. Nato je počasi odplavala naprej in zdaj zavila proti celini, dokler ni obstala v razdalji pičlega kilometra pred vrsto otočičev in razoranim predgorjem, ki so od vseh strani zapirali nevarno obalo.

Ti dogodki so zavzeli skoraj vse dopoldanske ure. Nebo je bilo brezoblačno, in navpični solčni žarki so pronicali izredno daleč v morskno globino. Velika sipa, ki je plavala sredi prozorne svetlobe, je mislila, da je po-

Trojadrnica na kitolovski postaji. V ozadju topilnice ribje masti. Bele pike ob ladji so rtiški golobi, ki se hranijo z odpadki kitovega mesa in masti.

no, je beluha prava roparica, ki divje napada poljubnega sovražnika. Morebiti bi se lahko naučila spoštovati človeško moč, a naravni pogoji so jo obvarovali tega usodnega srečanja. Ima tako malo tolsče, da človeka res ne mika ta težavni in nevarni lov. Poznamo sicer po velikosti njej enake ali še večje morske volke toda z daleka niso tako divji, zahtretni in urni. Zato si je beluha lahko privoščila leno in brezskrbno zibanje sredi mirne morske gladine, ne da bi se zmenila za valove, ki so se zaganjali v obrežne čeri ali za brezmejni odprti ocean. Če ni ljubkovala svojega malega deteta, je samo pazno ogledovala prozorno vodno globino: doli so bile doma velike sipe, njen navadni plen.

Nenadoma se je potopila, in sicer popolnoma neslišno: samo voda je vtollo zasumela nad njo. Globoko spodaj je bila zagledala v temi neko blede, počasno bitje. Nepredvidna hobotnica je bila zapustila skrivališče v skalovju in odšla na lov. Beluhine močne čeljusti so jo zagrabile, preden je utegnla pomisliti na beg. Osem dolgih trepetajočih tipalk je samo trenutno obupno tolklo po sovražnikovem gobcu. Na to so izginile. Kit je goltnil samo enkrat in hobotnice ni bilo več. Mati se je mirno povrnila nazaj k svojemu mladiču, ki jo je plašno pričakoval na solčni morski površini, ker je bil še preneroden, da bi se udeležil lova. Ostal je bil sam kvečjemu dve minuti, in mati ga ni izgubila izpred oči, a mlado bitje nagonsko ni zaupalo mirnemu sinjkastemu vodovju, ker je slutilo, da je polno nevarnosti.

Hobotnica je bila dokaj velika, a seveda nikakor ni zadostovala za ogromnega kita: pomenila je samo grizljaj, ki je podžgal nenasitni tek. Beluhino oko je vedno bolj napeto ogledovalo morskno globino. Na nekem kraju je nenadno postala zelenkastosinja globina svetlejša, kovinsko blesteča: dnevna luč je odsevala od belega grebena podvodne skale, ki se je dvigala na dnu kakih 10 m pod beluho. Tu se je solnčilo veliki gobi slično, plosko, široko bitje z velikimi, do 4 m širokimi plavutmi v obliki kril in kakor bič dolгим repom. Gledalo je navzgor z nepremičnimi ribjimi očmi in zapazilo beluho. Črne plavuti so se komaj vidno zganile, in veličanski skat je zapustil skalo ter pobegnil v globino. A bil je prepovedan ali premalo spreten, da bi ušel sovražniku. Beluha se je vopet potopila: topot se ni potrudila biti neslišna in je izginila tako sunkoma, da so ajene široke plavuti glasno tleskale ob vodno gladino. Kakor kamen je padla v globino. Skat se je zmedel. Planil je v stran in se potem z nepopisno brzino z enim samim kras-

Ta je dobro vedel, kdo mu prihaja nasproti. Takoj se je ozrl na vse strani po materi, ker se ni hotel zameriti beluhi-samici. A matere ni bilo nikjer videti. To morskemu volku nikakor ni šlo v glavo, a ker je bil besen od lakote, ni mogel zamuditi slične redke prilike. Sunkoma se je pogljal proti mladiču, se poleg njega prekucnil v znak in pomolil iz vode svoj živo-beli trebuh, da bi zagrabil plen. Mladič je skoraj omedlel od groze, ko se je pred njim nenadno odprlo črno, trioglato, z neštevilnim zobovjem posejano žrelo. A v zadnjem trenutku je planil v stran, se daleč izognil napadalcu in pohitel na kraj, kjer je bila poniknila mati.

Morski volk se je zopet zaletel proti mladiču, a kakor vedno se je moral obrniti, da bi se poslužil svoje čudno oblikovane, ven štrleče spodnje čeljusti. In mlada beluha je podedovala že pri rojstvu smisel za beg pred nevarnostjo. Zato se je izjalovil tudi drugi napad. Preden ga je utegnili morski volk v tretjič ponoviti, je zagledal mater, ki je pridrela iz zelene globine. Čeprav je meril volk dobrih 10 metrov in je bil torej za tri metre večji kakor beluha, se je takoj obrnil in se spustil v beg, da bi si rešil življenje.

En bežen pogled je samici zadostoval, da se je pomirila glede mladiča: saj ni bil poškodovan! Nato se je vrgla za napadalcem tako naglo, da sploh ni mogel pobegniti. Ni bil še petdeset metrov daleč, ko se je zakadila nadenj z odprtim žrelom. Morski volk se ji je krčevito izognil in na ta način ušel prvemu napadu. Z obupnim pogumom se je nato zvil pod vodo, legel na bok in zasadi svoj trioglato gobec beluhi v rebuh. A ta je že pričakovala njegov ugriz in se mu utegnila napol umakniti. Zobje so ji sicer strgli kos kože in tolsče, a niso poškodovali nobenega za življenje pomembnega organa. Besna beluha je komaj občutila prizadeto rano. Zasukala se je tako besno, da je brizgnila in se razknila voda v zraku, ušla je morskega volka za rep in ga zdrobila med zobmi.

To je pomenilo konec dvoboja, če je sploh zaslužil to označbo. Divje klanje se je nadaljevalo še nekoliko minut, in krvavi vodometi so vzkipeali nad morskno gladino. A boj je postal enostranski. Beluha je grizla in trgala življenje iz razmesarjenega sovražnika. Ko je nehala, je ostala od morskega volka samo zdrobljena masa, ki se je počasi pogreznila v globino. Beluha je zopet vtaknila pod plavuti svojega prestrašenega mladiča, ga podjila in potem mirno odplavala proti globokemu kanalu, ki je delil otočje od celine. Upala je, da bo ujela še kako sočno sipo kot odškodnino za ono, ki ji je bila pobegnila poprej.

Vetrič, ki je poprej tako nežno zibal morskno gladino, je zdaj vtoliko narastel, da je postala temnordeče nadahnjena. Gnal je vzdolž obale med črmi in celino čolnič, katerega edino jadro se je svetlikalo v solčni luči.

Drobna jadrnica je vozila dva potnika: mož z dolgo ameriško pipo je krmaril, in dolgodlak rjav lovski pes je ležal v klobčič zvit ob vznjožu jambora. Razorana obala in številne črni so bile jako nevarne za tako majhno ladjico. A mož v čolnu je bil dober, v jadrnjaku preizkušen sportnik. Ko je odšel iz 15 km oddaljenega pristanišča na svojo pot in zavil proti severu, da bi dosegel drugo, v daljavi 20 km ležečo obalno naselbino, je vedel, da mu je na tej progi na razpolago več zavetišč za slučaj, da bi nenadno pridivil nevarni vzhodnik. Vodovje mu sicer ni bilo znano, a vzel je s seboj dober mornarski zemljevid. Potovanje po tujem morju mu je

pomenilo najvišji užitek, in vzel je s seboj kot edinega spremljevalca samo svojega zvestega psa. Ta mu je vedno rad sledil, če sta hotela ogledati nov, zanimiv kraj.

Kakor rečeno, je bil Gardner izvrsten jadravec, dobro se je spoznal v vseh vremenskih znakih in imel tudi pravi mornarski čut, kar je predpogoj za obvladovanje vetra. A kar se tiče naravoslovja, ga je prepovršno obvladal za moža, ki se vozi po morju in pride v dotik z njegovimi prebivalci. Družina kitov šteje več različnih podvrst, a med njimi so bili Gardnerju znani samo veliki grenlandski kit, o katerem je nekaj malega čital v knjigah, in še zabavni nedolžni delfini, ki jih je srečal na potovanju. Zato mu sploh ni padlo na misel, da bi moral biti oprezen, ko je zagledal vzbočeni črn hrbet in debelo glavo beluhe, ki je počasi rezala valove. Če bi bil v teh deželah domač, bi takoj v največji naglici drugam obrnil svoj čoln in s tem kita prepričal, da ga nikakor ne misli motiti! A Gardner je nasprotno zavil bliže, da bi ogledal nepoznano črno-belo bitje, ribo ali žival, ki se sploh ni zmenila za njegovo navzočnost.

Ko se je razdalja zmanjšala na 80 ali 100 metrov, je prešinil Gardnerju glavo prismojen domislek. Nudil se mu je dober cilj za strel; neznana žival bi lahko postala njegov dragocen lovski plen. Ni utegnul pomisliti, kaj bi počel s tem plenom, če bi ga res dobil. Ni se zmisli na to, da bi utegnila povzročiti njegova lovska puška kvečjemu le maloobčuteno rano v plasti tolsče, ki je ščitila vse važne organe morske pošasti. Ni vedel niti tega, da se mrtev kit takoj potopi na dno in da bi bil vsled tega brezpomemben tudi njegov najboljši strel. Kratkotomalo — premagala ga je slepa lovska strast. Naslonil se je z enim kolonom ob krmilo, da bi obdržal čoln dosedanje smer, dvignil puško in pomeril nekoliko zadaj za široko beluhino plavutjo, v točko, ki je bila po njegovi domnevi najbližja sreči. Medtem ko je streljal, je začutil njegov pes, da se dogaja ta hip nekaj izrednega: planil je na noge, se vzpel s prednjimi šapami na rob čolna in besno zalajal na neznano črno pošast, ki se je valila po morju.

Gardner se je začudil, ko je videl, da se nestvor sploh ni zmenil za strel, a zato se je pričelo divje gibanje pod njegovo plavutjo. Neko bitje se je blazno poglajalo od njega po morju. Strašilo samo je takoj zavilo v stran in jako pozorno pa plašno zasledovalo vsak gib tega bitja. Rahlo je lopnilo s plavutjo po vodi kot da bi hotelo koga pomiriti. Zdaj je Gardner razumel, da je zadel kitovega mladiča. Vest ga je pričela peči. Če bi bil videl mladiča poprej, seveda ne bi bil streljal, ker ni bil neusmiljen, temveč samo lahkomišeln. Trenutek je opazoval ta prizor in ni vedel, kaj bi počel. Naposled je zaključil, da je mladič najbrž nevarno obstreljen, in ga torej še najboljšo rešiti njegovih muk. Zopet je skrbno pomeril in sprožil. Strel je glasno odmeval od skalovja najbližjega samo nekoliko metrov oddaljenega otočja.

Topot je Gardner dobro zadel. Preden se je poleg odmev, je obstal mladič nepremično in se pričel nato počasi potapljati. Kratek trenutek je vladal popoln mir, ki ga je prekinjal samo razburjeni lajež lovskega psa. Beluha je počasi krožila okrog ustreljenega mladiča: hotela se je menda prepričati, ali je res mrtev? Nato se je ozrla proti čolnu. Gardner je samo en trenutek videl kitova očesca, a to mu je zadostovalo za spoznanje, da je bil zagrešil grozovito napako. Nehote je usmeril čoln proti skalnatemu otočku.

Frtaučku Gustl ma beseda

Iz mojmo prjam in krikskumaratam Cenetam sma se pr Miklič prou pu purgarsk narustkala. Ke sma bla enkat pukroftana, sma se pa pudala na rajža, de s ugledava Iblana saj ud tisteh plati, du kereh se pride iz ne prevelika muja tud sam iz ena noga.

Zavila sma ja kar ukul vogla dopu Mikliču cest. Cenete se ta cesta ni pusebn dupadla. Reku je, da se mu zdi taka, kokr de b iz celga sveta puslat bajte u Iblana na raztava, Iblančani sa jh pa pustaut, teb nč men nč, kar pu Mikliču cest. Seve de sm mu dau jest prou, ke se men tud zdi, de prau nč skp ne pašaja.

Tku sva pučas prkreulala du tistga parka pred sudnija, ke Mikliču spumenik not stojci. Cene je biu tku ferbčn, da s je ta spumenik prec ukulinkul ugledu, kokr de b ga mislu kupt. Ke je biu enkat iz ugledvajnam fertik, me je prašu, kua tiste napu nage fegure pumenja, ke sa za Mikličuven hrbtam izštanane. Ce je biu ta Mikliču murde kašn dohtar, špecijalist za kožne bulezn. Sevede sm mu jest puvedu, de te nag lde prouzaprrou nisa bouniki, de sa jh tle gor naredl le za spumina na iblansk putres.

Ja, a je biu Mikliču uržah, da je biu u Iblan putres?

Tist mende glih ne. Če se na motm je ja Mikliču ene šter leta preh umeru, kokr je biu putres u Iblan.

Za kua so pa pol te fegure tle gor našutule? Tu morš stopt pa na rotuž prašat. Tam maja use take reči na protokol zapisane. Jest tega na morm vedet.

Ke ni mou nč družga na jezik, de b me prašu, sma šla pa naprej ke du lečajajnu. Kumi pride-

ma pa du »Uniona«, že zagleda Cene Prešernu spumenik. »Ti, Gustl, kdu pa je tu, ke tamle na kamne stuji, nad nm pa ženska ena veja u lft muli?«

Viž, tu je pa Preširnu spumenik, ke je zdej tulk špetera zavle nega, de en časupis nalaš zatu vn dajeja, de se u nem lohka lde menja, kam ga čja pustaut, de nau nubenmu na pot, pa da ga u vnder lohka usak vidu, ke u u Iblana pršou.

Pol nej ga pa gor pred štacjon pustauja.

Veš, ta nar bl pametn bo, če se midva u tu na mešava. Kene, če pol na u prou, kokr uva midva nasvetvala, uva pa midva uržah.

Noja, pa ga pestiva. Ja kua pa tam naprej tulk ldi stuji in nekam dol gleda?

Tle gre pa za rekord. Kdur u ta nar dle nč muste stau in prenašu smrad tiste gnojnice, ke pud mustam stuji, u dubiu red mestnga lintverna. Ud konca jh je stal velik več, ampak večina je že uspetale. Viš, tistla, ke ma kapa in ga že ni družga ket kust pa koža, stuji že studejset dni in prau, da u tulk časa stavu, da uja usi trje mustovi fiksundfertik.

A uja naredl tri mustove? Za kua vam pa uja?

Trje mustovi uja prou gvišn. Tu je že sklenen. Ce jh uma nual še več, jh uja pa še ene par naredl. Viš, ta sredn u za autumobile pa za druge vuzove, ta leu u sam za ženske, ta desn pa sam za mošk spol.

Hudimana, kuku u pa sredn spol čez Iblanca pršou?

Sej glih za tu se gre zdej. Ke sa sklepal, kulm mustou uma nual pred flekajnarnjem, jm ni u glav padl, da mama glih srednga spola u Iblan to narveč. In tku sa lajn čist puzabil. Furmani se pa tud kujaja, da nauja pu tistmu mustu vuzil kokr autumobile, zatu ke se žvina plaši. Astn, na ta vža uja naredl ta narbl gvišn še dva mustova, tku de jh uma mel ush skp pet mustou pred flekajnarnjem. Zdej pa stopva kela k »Bajsnbolfe«, de s mal duše preževa, uva pa pol še čez tu govurila. I. M.

Naš domači zdravnik

B. C. v Č. Kotji pik da je v vašem kraju pogostna nevarnost? Letos sem prelezal že mnogo urbov in dolin, tudi v vročih dnevih, a kaj nisem videl dosti strupene pa še nobene doslej, pri vas je, kakor pišete, obratno — mnogo strupenih kač. Kako se taka golazen prežene, ne vem. Spominjam se pa, da je bilo svojčas v nekem kraju mnogo strupenine, ki je vsako leto povzročila nekaj smrtnih primerov. Ko so tamkaj napravili strelšče, ni bilo več opaziti daleč naokoli strupenih kač, tudi o kačjem piku se ni več slišalo. Kako ravnaš Sloveku, ki ga je piliča strupena kača? Najbolj važno je, da se pijeeno mesto, ki je seve zelo majhno, ne umudoma ali izreže ali odčipne ali izžge (z žarečim ogljem, razbeljenim železom ali močno jedko kislino). Nad pijeeno mesto je treba ud tako podvezati, da je odtok krvi in sokrvice zaustavljen. Rano, nastalo zavoljo odstranitve pijeene mesta, namažemo z jodovo tinkturo ali močno raztopino kalijevega permanganata (rdečega kalijaca) ali kar denemo vanjo droben kristaleček tega kalija. Ako je bila ta prva in zares uspešna pomoč zanemarljena, treba nujno zdravniške pomoči, med tem naj dobi pijeeno opojnine v obilni meri. Kot zaslišno notranje sredstvo priporočajo tudi salmijakovo ali amonijakovo raztopino po eno žlico na 5 do 10 minut! Glavna skrb bodi, da se strup čim prej odstrani ali na mestu uniči!

I. T. v S. Dednost telesnih napak, okvar in nepravilnosti je brezdvomna, a ne vse! Ne dedujejo se znaki, ki jih je kdo pridobil v teku lastnega življenja, pač pa se prenašajo po rodu znaki, ki jih je prejel kot dedščino od svojih prednikov. A še ti dedni znaki, ugodni in kvari, niso vsi, hvala Bogu, obvezni, t. j. taki, ki jih mora prejeti vsak potomec brez izjeme, marveč so večinoma priložnostni, ki se pojavljajo in kopijo navadno pri sorodnih, sokrvnih roditeljih. (Podrobnosti tega zanimivega življenjskega pojava najdete opisane v naštetih v Mohorjevi knjigi »Čuda in tajne življenja«, ki je izšla pred nekaj leti.) Zena, ki se ji lahti »ne kročejo pravilno radi nekih nepravilnosti v rami«, naj bo mirna glede svojega potomstva. Tista nepravilnost v rami je bržkone posledica kakšne poškodbe ali pa kakšne bolezni v sklepu ali pa poškodbe ali bolezni živcev in mišic, te vrste nakaznosti niso dedne. Dedne so neke živčnomišične bolezni, ki se začenjajo že v mladosti in zavzamejo navadno večji obseg, ne samo posamično skupino. Na srečo so te neozdravne in napredujoče družinsko-dedne bolezni redke posebno v naših krajih.

S. K. v M. Bradavica na prstu, ki moti pri delu in kazi roko, je šasih posledica stalnega drženja tistega dela kože po obrtnem ali poklicnem opravilu, ki se po odstranitvi ponavlja, ako se tisto mesto ne zavaruje proti nadaljnjemu drženju. Ako nimate sredstev za zdravljenje, pojdite v ambulatorij kirurškega ali kožnega oddelka splošne bolnišnice, kjer vam odstranijo nakazo brez stroškov in — trpljenja. Ako pa hočete sami izvršiti to veliko operacijo, nabavite si solitno kislino, ki je zelo jedka, in s stekleno ali leseno palčko spravite na bradavico toliko kisljice, kolikor jih posuše. Varujte zdravo kožo pred kislino! Čez nekaj dni vam odpade del bradavice, nakar iznova napolnite ostanke bradavice s solitno kislino, dokler ne izžgete tudi njenih korenin. Nekateri bradavice se dolgo odpraviti z lastno slino. Poskusite si jo mazati s »tešoč« slino vsaj tri tedne.

G. K. v Lj. Zbirko vseh možnih in nemožnih bolezni, ki vas tlačijo kot neznošen tovor podnevi in ponoči, ki vas ponoči, si želite v počitnicah če ne že odpraviti, kar se vam zdi samemu nedosegljivo, pa vsaj toliko skrbite, da vas ne bo ovirala pri zavzemanju študija in opravljanju izpitov. Glava se vam dostikrat skuja, da niste za učenje, živci se oglašajo zdaj tu zdaj tam kakor nekakšno trganje, srce vam nagaja, zlasti kadar želite počivati, teka nimate pravega, vaša prebava je v neredu, ponoči imate težke in mučne sanje, da ste zjutraj bolj upehan kot zvečer. Sredstev za zdravilišče in letovališče nimate. Pazno zasledujte naše zdravstvene razgovore in pričakujte tudi zase zadovoljivih nasvetov, uporabljenih doma v Ljubljani. Ne vem, ali naj se bolj čudim vam ali naj bolj pomilujem sebe, da nisem mogel od lanske jeseni niti izobražencem dopovedati, kaj je zdravju nujen predpogoj, namreč resna volja do zdravljenja, volja, ki se kaže v obvladovanju čustev. Ako vam vsa moja vodila glede utrjevanja niso zalegla, potem se zatecite k ustanovi, ki se je zela kaj lepo razvijati v naši prestolnici. V Zvezdi, deloma v parku na Trgu kralja Petra, največ pa v tivoljskih nasadih, gajih in sprehajališčih se zbirajo gruča ljudi, ki se vneto bavijo z nego in ohrano svojih trupel. Krožki teh mrhogočev so ločeni po predmetih, sorodne »duše« se vedno najdejo in drže skupaj. Nekaj se jih ukvarja z zlatilo žilo in zadevami tistega kraja, drugi se bavijo z želodcem in z gastronomičnimi vprašanji, nekateri so vsežaki v tekočinah in okameninah mehurja, obisti in žolčnika, zopet drugi poznajo srčne in žilne težkoče, so tudi taki, ki so jim možganska in živčna motenja dognane stvari, le nadasiljivi in kašljevi bolj samotarijo v tivoljskem gozdu ali v Regalijevem gaju na Gradu. V teh skupinah izveste vse, kar vedo ljubljanski zdravniki o tistih boleznih, pa tudi specialisti in profesorji v Trstu, Gradu in na Dunaju, vse kar je pisane in konverzacijskih leksikov in raznih reklamnih brošurah, vsa domača zdravila in tuje mešanice praškov in zelišč, največ seve veljajo osebnostne izkušnje posamičnih veljakov dotičnih krožkov. Vstopite v ta ali oni krožek, ki vam je bolj pri sru ali pa jih proučujte kar po vrsti. Svarim vas samo pred eno tako bratovščino, ki se zbira v krčmah in kletah (tretjega in četrtega reda), bratovščino kranjskih evičkarjev ali primorskih kvartinčkarjev. Ti so pa nevarni, ne zato, ker brez usmiljenja obirajo vse zdravnike, najbolj tiste, ki jim rečoma ostajajo dolžni, marveč zato, ker imajo vso medicino in modrost v zakupu, da utonele prej ali slej, če ne v obilju znanja pa gotovo v alkohol!

M. C. v M. Goba v kolenu in vrh tega vnetje prstnega člena je resna zadeva. Kaj počnete posele? Ako vam dopuščajo sredstva, pojdite za tri mesece na morje, najbolje v državno zdravilišče (za boleznitve vrste) v Kraljevo. Če vam je to neizvršljivo, pojdite za nekaj mesecev na Pohorje, višinski zrak in višinsko sonce sta najboljši zdravila za vašo bolezen. Kako se solničite, je pojasnil »Slovenec« že letošnjo pomlad. Vživajte mlečno in rastlinsko hrano kolikor se da sirovo in brez soli, kot aotranje zdravilo vam priporočam veliko čašo (3 dl) čaja iz planinskega mahu in preslice, ki ga pijete tekom dneva.

A. K. na G. Vaš prvi dopis je romal v koš in na ogenj, kar ni bil podpisan, na drugega ne morem odgovoriti, ker ne vem več, kaj ste vprašali v prvem; glava namreč ni je v notranjosti dosti manjša kakor bi kdo sodil po zunanosti. Pa pišite v tretje!

Pridobivajte novih naročnikov!

Pravni nasveti

Tožba za prodan les. I. M. Z. Po svojem pooblaščenju ste prodali spomlad nekemu trgovcu 500 m³ lesa. Po dogovoru ste izpeljali les ob določenem času na določeno mesto in to naznanili kupecu. Kmalu nato so kupčevi vozniki les odpeljali. Ko ste šli k trgovcu po denar, pa je rekel, da lesa ne plača, ker ga sploh videl ni in pravi, da tirajte voznike za plačilo lesa. — Čim ste v smislu dogovora speljali ob določenem roku prodani les na dogovorjeno mesto, ste Vi pogodbi zadostili. Ker je kupec poslal voznike po ta les, so ti vozniki za kupeca les prevzeli. Če torej kupec takrat, ob prevzemu lesa po voznikih, lesa ni grajal, ga je torej prevzel in je dolžan kupnino plačati. V morebitni tožbi na plačilo že zapadle kupnine boste tožbo dobili. Seveda, če dobro veste, da nima kupec nobenega premoženja niti kakih terjatev, ki bi jih mogli zarubiti, potem boste še svoje pravdne stroške, tudi če zmagate, sami trpeli. Tekom treh let od dobave lesa morete pač tožiti, sicer bi ta terjatev zastarela, ako je v tem roku kupec ne bi izrecno priznal.

Prodajne avstrijske obligacije. V. K. M. Zadeva raznih avstrijskih prodajnih obligacij še ni rešena. Po informacijah v finančnem ministru bo vse to rešeno s posebnim zakonom. Kdaj bo ta zakon izšel, pa nihče ne ve.

Zavarovanje. J. S. Lj. Zavarovani ste bili na doživljenje pri neki češki zavarovalnici. Pred enim mesecem ste dobili izplačanih 1500 Din za prvotno zavarovanih 6000 K. Vprašate, če lahko še sedaj zahtevate razliko od 1500 Din in 6000 čeških kron. — Če je v Vaši zavarovalni pogodbi, t. j. v zavarovalni polici določen kot kraj izplačila katerikoli kraj v češkoslovaški republiki, potem imate po tozadevnem češkem zakonu iz leta 1919. pravico zahtevati plačilo v čeških kronah ali pari z bivšimi avstrijskimi. Če ste sedaj ob izplačilu zneska 1500 Din podpisali zavarovalnici pobotnico, da ste povsem plačani in ste tudi že vrnilo polico, potem ne morete več uspešno zahtevati izplačil razlike.

Iskanje neveste po časopisih in zle posledice. S. J. V letu 1928. ste se po časopisnem oglasu seznanili z neko inozemko. Izmenjali ste medsebojne slike in v nadaljnjem dopisovanju drug drugemu objubilili, da se poročita. Pri domačem župniku ste naročili oklice in po oklicih ste s tozadevnimi potrebni listinami odpotovali v inozemstvo na določeno mesto, kjer bi se morala izvršiti cerkvena poroka. Ko ste pa ob tej priliki prvič videli svojo nevesto in z njo govorili, ste prišli do spoznanja, da ne bi mogla harmonirati. To ste zaročenki povedali in se takoj peljali v domovino. Čez tri dni se je pripeljala za Vami zaročenka in Vas proсила, da se poročita. Pregovorili ste jo, da bosta eno leto čakala. Pri slovesu je zaročenka rekla, da bo od Vas zahtevala 1000 šilingov odškodnine, če jo ne poročite. Nato je dopisovanje prenehalo in tudi odškodnine ni zaročenka več terjala. Ker se nameravate sedaj z neko drugo poročiti, vprašate, če ima zaročenka iz leta 1928. še pravico terjati Vas za odškodnino. — Ker ste dami, čeprav ste jo spoznali le po sliki in dopisovanju, objubilili zakon in je ona to Vašo objubo sprejela, je torej med Vama bila sklenjena zaroka. S to zaroko seveda niste prevzeli nase pravne obveznosti, da se res sklene zakon. Vendar pa ima ona stranka, ki ni dala nobenega utemeljenega vzroka za odstop, pravico do povračila resnične škode, o kateri more dokazati, da jo ima radi tega odstopa. Ker ste leta 1928. ob prvem snidenju podaljšali sporazumno rok za poroko za eno leto, je torej v letu 1929. zaročenka morala vedeti, da ne bo nič s poroko. Svojo škodo mora uveljavljati tekom 3 let, torej do leta 1932. Za škodo se bodo smatrali izdatki, ki jih je zaročenka imela s pripravo balisa, ki je pač za njo sedaj nepotreben in odveč. Poizvedujte, če se ni morda zaročenka med tem poročila; v tem slučaju ne more od Vas zahtevati odškodnine. Ravno tako tudi ne, če dokazate, da je v odgovornem roku prvega leta imela znanje z drugimi možikini.

Naročilo perila iz inozemstva. X. Y. Potnik neke inozemske trditve Vam je ponudil v nakup perilo. Nasledit se usiljivo in naročilo nekaj komadov po 315 Din kos. Plačilo je bilo dogovorjeno po prejemu blaga pri filijali v Jugoslaviji. Izrečno je bilo dogovorjeno in na naročilnici napisano, da smete pri plačilu računa odračunati carino, ki jo plačate pri prejemu blaga. Sedaj pa trdita zahteva, da plačate za komad 315 Din in še po 102 Din carine. — Tako trditka kakor Vi ste vezani na do-

ložbe, ki so napisane in natiskane na naročilnici, ki ste jo podpisali. Čim dospe blago, ste dolžni plačati carino od blaga; niste pa dolžni sprejeti po povzetju poslanega blaga, ker bi pri tem morali plačati celo kupnino in carino. Pustite se tožiti. Vendar pazite, da si pravočasno preskrbite pravnega zastopnika, (naslovi v Črneletem poslovnem koledarju), če bi Vas trditka tožila na Dunaju. Tožbo morate dobiti.

Še enkrat o oprostitvi vojaške službe. L. B. Prošnje za oprostitve službe v kadru, kakor tudi za skrajšavo roka, odlog službe v kadru ali za odpust iz kadra, nadalje priložbe zoper vse primere, ki so v zvezi z naborem, se vlagajo prikomandantu pristojnega vojaškega okrožja najdalje v treh mesecih od dne, ko se je izvršil nabor, ali priobčila rešitev, ali od dne, ko je nastopil vzrok prošnji ali pritožbi. N. pr. Če sta dva brata po vrsti potrjena na polni rok, ki ga je eden že odslužil, drugi pa še služi, bo tretji brat, ki je tudi potrjen na polni rok, vložil prošnjo za skrajšan rok takoj, ko bo tudi drugi brat odslužil polni rok. Tedaj namreč nastopi pogoj, da dobi tretji brat skrajšan rok. Če ste edini hranilec matere in plačujete le 25 Din davka, le vložite prošnjo za oprostitve. Prošnji priložite rodbinsko polo, potrdilo o davkih in potrdilo županstva, da res preživljate mater. To potrdilo naj bo over件eno po okrajnem načelnstvu. Kdor pa prosi za skrajšani rok, mora poleg rodbinske pole priložiti prvo dokazilo (listine) o vojaški službi bratov oziroma četa. Prošnjo je treba kolkovati s kolkom za 5 in 20 Din.

Še oprostitve. A. V. S. Mati in sin sta sama pri hiši. Oče je odšel leta 1910. v Ameriko in od leta 1921. ne piše več. Sin je bil letos potrjen. Davka plačuje 13 Din. Ali ima pravico do oprostitve, ker preživlja mater? — Pravico do oprostitve imajo le edini hranitelji nesposobnih družinskih članov, ki plačujejo 120 Din ali manj neposrednega davka. V predmetnem slučaju bi bil sin oproščen, če je oče nad 60 let star, ali pa ako je mlajši, če ga strokovna vojaška komisija spozna za stalno nesposobnega. Ker pa je oče v Ameriki, seveda ne more k naboru. V tem slučaju bo pa sin oproščen, ako bo dokazal, da je (če 20 let v inozemstvu ter če bodo pristojna oblastva potrdila, da ves ta čas ne vzdržuje z družino nobene zveze in je tudi materialno ne podpira. V vsakem slučaju Vam svetujemo, da vložite prošnjo.

Zatiranje časti. L. R. V. Sosed Vas zasmehuje in žali. Pričimate. Radi bi vložili tožbo, pa nimate nobene imovine. Kaj storiti? Ali boste uspeli? — Če sosed res tako govori in postopa proti Vam, kakor ste napisali, je to njegovo ravnanje brez dvoma žaljivo in kaznivo. Tožbo daste lahko ob uradnem dnevu pri sodišču na zapisnik, kjer boste plačali le kolek za 20 Din. Če tudi tega ne zmorete, si pa preskrbite sprječevalo o vaših imovinskih razmerah in prošite za oprostitve takse. Če bo sodišče Vas verjelo, ne bo treba še drugih prič. Opozarjamo Vas pa na določilo zakona, ki pravi: »Če je dal kdo z nedostojnim nastopanjem neposredno povod drugemu, da ga je razžalil, se sme razžalilec oprostiti vsake kazni. Če je razžalilec razžalitev vrnil, sme sodišče obe stranki ali eno izmed njih kaznovati ali pa oprostiti vsake kazni.« Iz tega vidite, da je le tedaj varno tožiti, če niste tudi Vi nasprotnika žalili, ali pa mu dali povod k žalitvam.

Ali je drugi zakon ločenega katolika veljaven? S. A. P. Pri nas še vedno veljajo določbe običajnega državlanskega zakonika iz leta 1811. Ta zakon pa določa, da oseba, ki se je kot pripadnika katoliške vere v zakonu zvezala z drugo osebo, ne more znova poročiti, dokler prvi zakonski drug živi. Na tej določbi ničesar ne izpremene dejstva, da se dogajajo slučaj, ko ločeni katoliki prestopijo v drugo vero, v kateri dosežejo razvezo prvega zakona in se nato znova poroče. Tudi nam so znani takšni slučaj, Kako se more to zgoditi, ne moremo na tem mestu razpravljati. Veljavost takega zakona se da izpodbijati s ložbo pred deželnim oz. okrožnim sodiščem. Tožiti more prvi zakonski drug. Znani so nam slučaj, v katerih je sodišče tak drugi zakon razveljavilo.

Banovinska davčina na hiše in zgradbina. K. F. N. Plačali ste lani pri občini banovinski davek od hiše, sedaj pa zahtevajo od Vas še zgradbino. Ali je to prav? — Banovinska davščina na hiše je banovinski davek, dočim je zgradbina državni davek. Plačati morate oba, ne glede na višino pokojnine.

Jedilnik za mesec julij

(Dr. Krekova mešč. gospodinjstva šola).

Ponedeljek, 13. julija.

Kosilo: 1. Sadje: borovnice ali češnje. 2. Sveže zelje s svinjskim mesom obdano, z vencem pretlačenega krompirja. 3. Prepečeni pesni (mangold) pečli. 4. Breskve z mlečnim rižem.

Večerja: Mrzla jajčna jed s kisom in oljem, črni kruh.

Torek, 14. julija.

Kosilo: 1. Sadje: ribez. 2. Ocvrti melancani (Patlizan). 3. Kolerabice s korenjem, pečena govedina, solata, 4. Mrzla angleška krema s pečvom.

Večerja: Paradižniki z bučami in pražen riž.

Sreda, 15. julija.

Kosilo: 1. Sadje: kosmulje (agraš). 2. Pražene gobe z jajci. 3. Grah s slanino, pečen krompir in pariški zrezek. 4. Sadna solata.

Večerja: Jajčne s paradižnikom in solata. Damaške rezine.

Četrtek, 16. julija.

Kosilo: 1. Sadje: hruške. 2. Zelena potica (porabijo se lahko ostanke različnega mesa. 3. Ocvrti krompir, žličniki, praž. korenje. 4. Kabinčni puding (mrzel).

Večerja: Pražen riž z graham in mrzla jajčna omaka.

Petek, 17. julija.

Kosilo: Sadje: borovnice. 2. Ocvrta karkijola v obliki piramide. 3. Fižol v stročju z jajcem, ponarejene ribice in solata. 4. Khrki kifelijci.

Večerja: Strjen mlečen riž. Pečen novi krompir in presno maslo.

Sobota, 18. julija.

Kosilo: 1. Sadje: Češnje (hrustavke). 2. Domač ješprenj. 3. Ocvrte palačinke z gnetajo in solata s krompirjem. 4. Španske sene.

Večerja: Nadevani paradižniki z rižem. Fižol v stročju s kisom in oljem.

Nedelja, 19. julija.

Kosilo: 1. Sadje: mešano. 2. Prepečene melancane z bobini, sirom. Mrzla telečja pečenka z majonezo in karkijole. Ocvrta buča, pečen krompir. 3. Češnjev (puding) močnik. 4. Ledena kava.

Večerja: Krpice z gnetajo obdane s praž. zeljem. Solata.

Opozorilo: Paradižniki imajo mnogo vitaminov, so zdravi in priljubljeni. Najboljši so od julija do oktobra, torej sveži. Trde, še nezrele plovce pripravljamo kot solato. Zrele lepo rdeče pa nadevamo. Zelo zrele rabimo za omake, za zimski čas jih vkuhamo v obliki mezge.

Modne novosti

Obalna obleka iz belega platna s plavimi portami.

Sportna obleka: Krilo iz progastega volnenega blaga, spredaj položena v globoki gubi. Zraven telovnik iz duvetina (se iško usnje) in bela bluza iz trikolina ali pralne svile.

Obleka iz barvastega sportnega platna z nagubanimi stranskimi deli. Zraven bela bluza z lahko zavezano pisano rulo in čepico iz enakega blaga.

Nasveti za vrt

Zatiranje plevela po vrtnih poteh.

Po vrtnih poteh nam vedno znova poranja plevel. In če jih hočemo imeti čiste, imamo z njimi neprestano delo. Pri kopanju plevela razrijemo poti in s plevelom odnašamo kolikor toliko peska. Zato je izredno dobrodošla iznajdba kemičnih sredstev za zatiranje plevela po poteh, dvoriščih, igriščih itd. Takih sredstev je dvoje vrst: ena se suha posipljejo, druga se raztope v vodi in potem s pomočjo navadne škropilnice polijejo po prostoru, ki ga hočemo očistiti plevela. Paziti je treba, da ne uporabljamo sredstev, ki bi bila kakorkoli nevarna za ljudi in za živali.

V sadovnjaku.

Kjer je sadno drevje tako obrodilo, da se šibe veje, mislimo pravočasno na opore, da ne bomo doživeli škode.

Odpadlo črveno sadje pobirajmo sproti in pokrmimo ali pa zažgimo. Ako tako sadje puščamo na mestu ali pa vržemo na gnoj ali zakopljemo v zemljo, smo najboljši zavezniki škodljivca cvetodera. Kajti črvi, ki se nahajajo v odpadlem sadju, se zarijejo v zemljo, zabubijo, prezimijo, nato pa pridejo prihodnjo pomlad na dan v podobni kakor mravlja velikih, črnih cvetoderov. Ti potem prebadajo cvetove in plodišča in v vsak vbod zležejo po eno jajce, iz katerega potem zleže črv, ki žre cvet ali pa kasneje sad. Zaman bomo pozimi škropili, ako poleti in jeseni ne uničujemo črvicega sadja.

Uganka

»Oster opazovalec.«

Devet napak je na sliki! ali jih najdete?

Ogledala

seh vrst, velikosti in oblik

Steklo

zrcalno 6—8 mm. mašinsko 4—6 mm. portalno. leusov alabaster itd.

Spectrum d.d.

Ljubljana VII — Telefon 23-43
Zagreb Celovška 81 Osijek

Glazbila za vse!

Violine od Din 89—
Klirare od Din 139—
Trombe od Din 489—
Harmonike od Din 85—

Kromatične in klavirske harmonike. Jazz instrumenti.

Zahtevajte veliki brezplačni

CENIK od

na največje in najcenejše pošilj. tv. glazbil Jugoslavije

MEINEL & HEROLD

Tovarna glazbil in harmonik

Prod. podr. Maribor št. 102

Brezplačen pouk v svrhu u. Navodila v ceniku.

M. K.:

Jutro ob žitnem morju

V mehkih valih žitnega morja ziblje se in lesketa živa jadrnica — zlata ptička, zlata ptička prepelika.

Valčki kodrasti šumljajo, pljuska ob njo... bežijo... in spet s tihim, tihim smehom grabijo jo v svoj objem.

A iz daljnih dalj — z obale solnčne — so se prismebljali še galebi beli k njim: trop metuljev svetlokrilih.

Plove jadrnica, plove — pa prislunhe: »Kdo me zove?« in pogrezne se v globino, kjer je sredi bajnih trat morskil vil kristalni grad: gnezdo mladih prepelick...

Andrejček

Kmet Balantač se vrača iz mesta domov. Prodajal je telčka od edine krave, ki mu še muka v hlevu. Vrača se in je zatopljen v težke misli —

Misli na Andrejčka in na ženo. Njegov Andrejček ima toliko želja. Vsaj štiri želje mu je hotel izpolniti: nove hlačke, nov klobuček, lesenega konjička in masleno štručko mu je hotel prinesiti iz mesta... Zdaj bo kmalu doma — v žepu pa nima ne darov ne denarja. Ves izkupiček za prodanega telčka je v veseli družbi zapravil. Jaj, kako bo žalosten Andrejček! Jaj, koliko grenkih očitkov bo moral preslišati od žene, ki je že vnaprej vse skrbno preračunala, za kaj bo uporabila denar!

Vrača se kmet Balantač, vrača skozi črno šumo... in ga zdajci obide rešilna misel.

Tako bo storil in nič drugeče! Zeni in Andrejčku poreče, da so ga spotoma napadli razbojniki in ga oropali... Namesto, da bi mu očitala lahkomišelnost, ga bo potem žena pomilovala in tudi Andrejček bo potem pozabil na obljubljen darove...

Težek kamen se mu odvali od srca. Le čemu bi si delal težko vest, ko je prepozno. Za prihodnjik bo že vedel. Nikoli več se ne bo tako spozabil...

S podvojeno naglico stopa proti domu. Nič ne vidi, nič ne sliši, kako se mu izza širokega debela plazita dve senci za hrbet. Nič ne vidi, nič ne sliši, kako ena od njiju dvigne nad njegovo glavo grčav korabac in zamahne...

En sam presunljiv krik — in kmet Balantač omahne na tla. Obraz mu oblije gost curek krvi. Njegove misli so postale živa resnica...

Razbojnika planeta nanj in mu pretip-ljeta žepe.

Brezuspešen trud. Kmet Balantač nima niti dinarja več v žepu...

Razočarana se razbojnika izgubita nazaj v temo — sirovo preklinjajoč in psujoč —

Andrejček leži tačas v beli postelji in ne more zaspati. Bedi in sanja z zaprtimi očmi o novih hlačkah, o novem klobučku, o lesenem konjičku in masleni štručki. Vse to mu je bil očka obljubil, preden je šel od doma...

Cudno, zares čudno, da ga še ni nazaj. Priti bi bil moral že sinoči. Hojaj, gotovo je prodal telčka šele danes in bo zdaj zdaj potrkal s koščeno roko na duri in zaklical z radostnim glasom: »Hojaj, Andrejček, ali spiš? Vstani in poglej, kaj sem ti prinesel!«

Sanja revček Andrejček, sanja in ne ve, ne sluti, da umira njegov očka brez pomoči na samotni cesti...

Ko bo sinilo jutro, ga bodo prinesli odnekod črni možje. Tihega in bledega ga bodo položili v leseno krsto. Nikoli več se ne bodo zgenila njegova ustna v ljubečem smehljaju, nikoli več ga ne bodo posadile njegove roke na kolena in ga ujkale... Nikoli več! Zbogom, nove hlačke, nov klobuček, konjiček in maslene štručke, zbogom!

Sanja revček Andrejček, sanja mehko in pokojno — jutro pa se bliža... bliža s so-vražnimi, grozečimi koraki — — — — —

Ivan Albreht:

Nevidni koren

»Kaj si potlej iskal v klonici?«

»Nič.«

To materi noče v glavo.

»Za nič vendar človek ne hodi v klonico! No, pa kje si še bil?«

Tinče molči, toda solzne kaplje so že spet bolj debele in se že začno družiti v potoček, ki svetlo polzi po licih.

Mati malo pomislilo in pomolče, potem pa prav rahlo pobožajo malega:

»Vidiš, Tinče, naj bo že maslo kjerkoli, samo to mi povej, zakaj jokaš?«

Temu se Tinče ne more več ustavljati. Kadar ga mati prav nežno vprašaja, je vselej premagan, pa naj bi imel še kaj takega na vesti!

Mati mu začno previdno otirati solze in mu pogledajo naravnost v oči:

»No, le povej, Tinče, zakaj jokaš. Če ne bom še jaz žalostna in bom začela jokati —«

Tinče verno pogleda mater. Ustnice mu še vedno podhrtevajo in ko diha, se mu sapa zale-tava in trga.

Klobukova povest

Stoji strašilo sredi žitnega polja. Pozabil kmet je nanj jeseni, zdaj zanj še jata lačnih vran se več ne zmeni. Stoji in bulji topo venomer predse... Klobuk, obleka, stari škornji — vse na njem v spomine bridke se pogreza in v vetru tiho govori...

V šumenju vetra iz daljine — poslušajmo klobukove spomine!

»Blestel nekoč v izložbi vele mestni sem ves nov in zal. Prišel gospod je imeniten neko zimo mimo, me kupil za cekin svetla. Palača bajna bila je moj dom potem — a zdaj, poglejte, bratci, kaj z menoj je, kaj zdaj sem!«

Kako do tega je prišlo? — Eh, to so žalostni spomini. Preveč mi je hudo, da bi povedal vse vam, kar sem pretrpel v davni... Po dolgih petih letih, razkošja in sijaja polnih, umrl nenadoma je moj gospod — in jaz oditi moral sem na težko pot. Iz rok v roke poslej sem romal. In čudno: čim starejši, čim resnejši, pametnejši sem postajal — v tem slabšo družbo sem zahajal...

Dobil me slednjič v roko je pijanec. Takrat začel življenja mojega najhujši se je klanec! Po beznicah sem se potikal, po svilih, hlevih, cestnih jarkih vse noči polegal, stikal — fej, to vam bil gnusoba moj je gospodar! Umrl je žalostno in bedno v zapuščenem hlevu — a mene ni poslej nikdo več maral...

Tako sem se postaral. Moj zadnji gospodar je zdaj in bo ostal — strašilo. Čemu bi se ga strmoval? »Pijanec stokrat grši je od njega!« dejal nekoč je hlapec Grega... In to je res! Strašilo poljsko kmetu malo vsaj koristi — a kam s pijančkom bi nerodo? Oh, ta je svetu v samo škodo!

Klobuček, hvala za povest in nauk! Pozdravljen!

Zlatkine sanje

Tinja tanja — sinja sanja je nad Ančko se sklonila, kradoma s poljubom nežnim njenih lic se doteknila.

In je, kot bi mignil — hopla! — poletela preko holmea Anka na perotih zlatih — v carsivo pravljice, bajk in solnce.

Kraljevič na iskrem beleu je pridiral ji naproti in odvedel na gostijo v pravljico — jo grad ob poti.

In so vile priplesale in pritekli škrteljčki in ponudili kolačkov dobri ji prijateljčki. —

Joj, takrat pa — tinja tanja — vse je vzela črna noč: Ančka se je prebudila, razočarana na moč...

Modrijan.

Mička: »Jožek, ali veš, zakaj imamo počitnice?«

Jožko: »Seveda vem! Zato, da ne bi prehitro postali pametni...«

»No, prav lepo povej. Samo meni, veš, da ne bo nihče slišal.«

Deček se stisne k materi, globoko vzdihne in zašepče:

»Pri piškah sem bil.«

»Na gnezdih.«

Mali prikima.

»Si ti pobral jajčka?«

Tinče spet prikima.

»In si tudi maslo vzela?«

»Pa ne zase!« se skuša otrestiti Tinče

»Za koga pa?«

»Nekaj sem kupil —«

»Kupil —?! Kaj pa?«

»Zdaj ni za nič, je ob moč.« vzdihne Tinče, pomoli materi svilen zavojček in vnovič grenko zajoka.

»Kaj pa je to?« se čudijo mati in sučejo v rokah neznačni zavojček. »Pa nisi za to dal toliko jajec in masla?«

»Seveda sem, še tri kokoši tudi.« izpove Tinče do kraja in se zdajci začuti kakor olajšanega.

Materi se začne svitati.

(Konec prih. nedeljo)

M. K.:

Mrtvaški zvonček poje...

»Tingel-ting, tangel, iz raja gre angel: Majdica, ki jo je srčkala mama pet let — je umrčkala...«

Tingel-ting, tangel, skloni se angel z gorkim sočutjem nad mamo — Majdico damo zdaj v jamo.

Tingel-ting, tangel, dušico angel k zvezdam je jasnim odnesel, v raj jo kot ptičko, belo golobičko, z zlatih peroti stresel...«

Pes -- rešitelj

Na Ruskem imajo izučene pse, da rešujejo otroke iz gorečih hiš.

Neki pes, po imenu Bob, je rešil že 12 otrok iz ognja.

Nekoč je zopet gorela hiša. Starši so se rešili, a v zmešnjavi so pozabili na malo deklico.

Poslali so po njo Boba. Bob se je vrgel v gorečo hišo in čez nekaj trenutkov prinesel iz nje deklico.

Otrokova mati je jokala od sreče...

Vsi so se drenjali okoli hrabrega psa-rešitelja in ga božali. Pes pa se je nenadoma iztrgal iz njih srede in planil še enkrat v gorečo hišo.

Ko je pritekel nazaj, so se ljudje na vso moč začudili: Bob je držal v zobeh — veliko punčko iz cunj...

Za bistro glave

TEKMA POZERUHOV

3.

... tedaj se je oder pod ogromno težo udrl in Jaka Trebušnik je v vso silo tebebil v odprtino, kjer si je pošteno pretresel trebušček... Tako je bil dvakrat kaznovan za svojo požrešnost: poravnati je moral račun in še bolečine je moral trpeti povrh...

Nekaj drugih zabavnih rešitev

Leja Levanič, učenka II. razr. v Ljubljani: ... tedaj se je oder s truščem in hrščem podrl in ljudje so prestrašeni zbežali. Gospod Jaka Trebušnik ni mogel ven, ker je predebel. Z veliko težavo so ga čez nekaj časa spravili izpod odra...

Janez Bole, učenec (?) razr. na Brezjah: ... tedaj je Jaka Trebušnik planil na slavnostnega govornika in ga tako strahovito premlatil, da bi mu bil kmalu vse kosti polomil. Moral je poravnati račun za vse, kar je na tekmi pojedel in še račun za zdravila in za bolečine potolčenemu govorniku... Gospod Jaka Trebušnik si bo zato dobro zapomnil, kdaj je odnesel prvenstvo na tekmi pozeruhov!

Anica Eržen, učenka (?) razreda v Cerkljah pri Kranju: ... tedaj je pozeruh Jaka Trebušnik padel z odra na tla — in počil...

Ivica Bric, učenka IV. razr. na Dobrovi pri Ljubljani: ... tedaj se oder podre in pozeruha požre. Ljudje v smeh, da ga je bilo poln meh. Privoščim vsem pozeruhom takšen »uspeh«, kajti tudi požrešnost je greh!

Mimica Pavlin, učenka III. razr. v Križah pri Trzinu: ... tedaj se je Jaka Trebušnik od jeze, žalosti in sramu — v zemljo pogreznil...

E. Kovačič, učenec III. razreda na Grabnu v Ljubljani:

... tedaj so se udrla tla pod njim in Jaka Trebušnik je padel naravnost na trebuh, ki mu je pri tej priliki počil. Jaka Trebušnik je obležal mrtev na tleh. Tako je žalostno končal svoje življenje največji pozeruh sveta.

Za nagrado izžrebana je bila: Leja Levanič, učenka II. razreda v Ljubljani, Lepodvorska ul. 14. Dobi vezano knjigo pravljice »Najdenček Jožek«.

STRIČKOV KOTIČEK

174. Dragi Kotičkov striček! — Vedno moram čitati v Tvojem kotičku tarnanje kotičkarjev, kako požrešen je Tvoj koš, in nič drugega. To, kar Ti jaz zdaj pišem, priobči, če hočeš, če ne bom pa dva dni huda!

Ali veš, kje so Hinje? Poglej na zemljevid: v sredi Suhe Krajine je majhna vas z imenom Hinje. Tam je silna vročina in nič nimamo vode; moramo jo voziti od daleč. Po njivah in travnikih je vse polno skal. Gospod učitelj pravi, da zato, ker je Kras. Tu imamo dvorazredno šolo, v katero hodijo otroci po dve uri daleč. Pa smo le zmirom vsi v šoli, čeprav je daleč. Kajne, da smo pridni?

Jagod, lepih in debelih, bi Ti poslala, pa je pošta predraga. Zvrhan liter jagod sem morala nabrati, da sem dobila 2 Din za to pismo. Če je Tvoj koš tak, da tudi z žulji prisluzena pisma žre, naj jih kar žre — jaz bom pa drugič jagode sama pojedla. — Te lepo pozdravlja Cecilija Babič, učenka II. razr. v Hinjah.

Draga Cilka! Skoraj bi podlegel skušnjavi in Tvoje pismo kratkomalet zatajil... Veš, zakaj? Zato, ker praviš, da boš dva dni huda name, če Te ne bom v kotiček dal. Hoho, kaj pa je to — dva dni? Takih se jaz bojim, draga moja, takih, ki mi zagrozijo, da bodo do hladnega groba jezni name, če jih vržem v koš...

Kod so Hinje, res še nisem vedel. Ravnal sem se zato po Tvojem navodilu in sem šel gledat na zemljevid. In sem tam kar koj našel vašo prelepo vas. Cudil pa sem se enemu: Ti namreč trdiš, da je tam (na zemljevidu!) velika vročina. Jaz sem položil barometer na ono mesto in sem bil prepričan, da se bo vročina zvišala najmanj za 50 stopinj — pa se ni. Barometer je kazal prav isto vročino, kakor v Ljubljani. Saprabol! Vdruči me pa le nikar tako ne potegni, če ne bom jaz na Tebe dva dni hudi!

Trdiš tudi, da si morala denar za pismo in znamko z žulji svojih rok prisluziti. Hm, veš kaj, tega pa res ne verjamem, da bi človek pri nabiranju jagod dobil žulje na rokah. Če hočeš, da Ti bom verjel, mi pošlji od tamkajšnjega županstva potrdilo, koliko imaš žuljev — in jaz Ti bom poslal za vsakega cekin! Torej požuri se! — Kotičkov striček.

175. Predragi striček! — Črno na belem stoji v »Slovincu«, da imaš gluhe otroke rad. Zelo smo veseli, da se tudi nas spominjaš. Tudi mi hodimo v šolo in se učimo pisati, brati in govoriti. Kadar boš prišel k nam, Ti bomo povedali, kje smo doma, kaj so naši starši in se pravljico o škrtu in putki Grahki Ti bomo povedali. Naznani otrokom v kotičku, da jih lepo pozdravljamo! Opozori jih, da je v Ljubljani Podporno društvo za gluho mladičino. — Zvrhan koš pozdravov Ti pošiljamo: Janko Mohar, Slavko Šušteršič, Mirko Kobal, Franca Zemljic, Cilka Svetlin, Emica Šiltar, Črtomir Modenndorfer, Alojzij Kührar, Alojzij Klančnik, Janez Kump.

Dragi moji! — Črno na belem stoji v »Slovincu«, da imam gluhe otroke rad — priznam! Toda ne samo gluhih, tudi slepe in sploh vse otroke imam rad. To napišem iz previdnosti, da ne bo spet kdo dejal, da sem s teto protekcijo v zlahti. Torej kakor rečeno: rad imam vse otroke, vendar pa imam Vas, ki ste ljubezni in usmiljenja stokrat bolj potrebni, kakor drugi — zdravi — otroci, še prav posebno rad. To sem že nekoč dokazal: obiskal sem vas lansko leto v zavodu in potem svoje vtise v »Slovincu« opisal. Prijatelj, ki je bil z menoj, je nekaj fantičev in punčk celo narisal. Če se me še kdo od takrat spominja, ne vem. Jaz sem si tega in onega nubiča in punčka dobro zapomnil. Saj ste se tudi imenito postavili takrat! Bil sem strašno iznenaden, ko sem slišal iz Vaših ust glasen, razločen pozdrav: »Dobro dan! Se klanjam!« Bil sem namreč trdno prepričan, da gluho nemi otroci niti črke i ne morejo spraviti iz ust — na. Vi me pa celo vabite, naj pridem poslušat pravljico o škrtu in putki Grahki... Če je ta pravljica kaj lepa, bom res ob priliki pridrjal k vam in se Požgančevu očeta bom privedel s seboj. Oni mi bodo ploskali in »živijo!« klicati pomagali. Torej na svidenje! — Kotičkov striček.

176. Dragi Kotičkov striček! — Tudi jaz se drznem pisati Ti skromno pisemce, čeprav vem, da bo tudi moje pismo požrl Tvoj požrešni koš. Na Tvoj koš, sem pa zares huda. Veš kaj, dragi striček? Vrzi svoj koš v Ljubljano, jaz pa Ti prinesem drugega. Ta koš ne bo tako požrešen, kot je Tvoj.

Veš, striček, jaz imam sestrico, ki je stara 4 leta in ki ji je danica ime. Z njo se najraje igram. Ko bi Ti vedel, kako lepo zna ona peti vse pesmi, ki se s jih jaz v šoli naučila!

Pridita nas s Požgančevim očetom obiskat zdaj, ko so počitnice. Saj ne stanujemo daleč od postaje. Na Otčinskem vrhu. Tu je zelo lepo. Kopališče je komaj 100 m od nas. Vsak dan se bomo lahko kopali, če bosta hotela. Po kopanju bomo šli na sprehod h kisi vodi, ki jo bosta s Požgančevim očetom lahko pila do mile volje. Prisrčno Te pozdravlja Justa Sever, učenka II. razreda v St. Janžu pri Sp. Dravogradu.

Draga Justa! — Tvoje vleprijazno ponudbo, da mi prineseš koš, ki ne bo tako požrešen, kot je ta, moram vljudno odkloniti, kajti sem zaenkrat še kar zadovoljen s svojim košem — in to baš radi tega, ker je tako požrešen. Če bi požrešen ne bil, jojmene, le kaj naj bi jaz, revež, počel z grmačo pisem, ki jih vsak teden po pošti dobim?

Zelo mi je žal, da prelepa gajva Tvoje sestrice ne morem slišati na tako daljavo. Jaz namreč petje silno ljubim, čeprav se na glasbo ne razumem tako zelo, kakor Požgančev oča, ki so zadnje iztuhali silno važno reč. Slišali so, da bo na stoip ljubljanskemu gradu imeniten pevec dve ali tri pesmi beli Ljubljani na čast zapel. Ze pol ure pred začetkom so zlezli na streho Jugoslovanske tiskarne in začeli pozorno buljiti skozi daljnogled na grad. Na moje vprašanje, čemu to, so se modro odrezali: »I, čemu neki?« Zato, da bom petje od blizu poslušal! — »Hencajte,« sem se začudil, »kako to mislite, oča Požgančev, kako?« Skozi daljnogled ga vendar ne boste poslušali? — »I, zakaj pa ne?« so se razsrdili: »Saj sem daljnogled naravnal tako, da mi bo pevec čisto pred nosom. Če ti pa kdo pred nosom poje, ga boš ja dobro slišal, ali ne?« — Tež očetovi modrosti nisem bil kos, zato sem lepo molčal, čeprav se mi je vse tako zdelo, da v njihovi glavi ne morejo biti vsi koleščki v redu...

Kako bo z onim obiskom, ne vem. O, kar se mene tiče, jaz bi že bil za to, jaz, a Požgančev oča ne bo. O ja, če bi tam, kamor naju hočeš povesti na izprehod, namesto kisle vode — kisel cviček izviral, potem bi Požgančev oča prvi pridirjal tja... — Pozdravljena! Kotičkov striček.

Velepomembne novosti v knjižnih zbirkah Jugoslovanske knjigarne

ZBIRKA DOMAČIH PISATELJEV

Monumentalna izdaja Fran Levstik: ZBRANO DELO (Uredil dr. Anton Slodnjak)

o priliki 100letnice pesnikovega rojstva

Pravkar je izšel III. zvezek kot prvi te izdaje:

PRIPOVEDNI SPISI

Knjigotrška cena v platnu vezanemu izvodu Din 80.—

Ivan Pregelj: IZBRANI SPISI

Pravkar je izšel VI. zvezek z naslovom:

IDILE IN GROTESKE

Knjigotrška cena v platnu vezanemu izvodu Din 60.—

ZBIRKA MLADINSKIH SPISOV

Ob koncu tega tedna izide:

Rudyard Kipling: ZAKAJ – ZATO

(Prevedel Griša Koritnik)

11 originalnih litografij Milka Bambiča

Knjigotrška cena v platnu vezanemu izvodu Din 40.—

Pozor! Najceneje si nabavite te in druge knjige, ako se prigrasite kot naročnik(ca) na naše knjižne zbirke!
V Zbirki domačih pisateljev so izšle doslej sledeče knjige: Ivan Pregelj: Magister Anton in Idile in groteske — Frana Levstika Zbrano delo (Uredil dr. A. Slodnjak) III. zvezek: Pripovedni spisi. Jeseni izide: Narte Velikonja: Otroci (novele). — Vse štiri knjige veljajo v polno platno vezane za naročnike Din 120.—, ali Din 10.— na mesec!
V Zbirki Mladinskih spisov so izšle doslej sledeče knjige: Jón Svensson — Joža Lovrenčič: Prigode malega Nonnija (ilustrirano). — Mirko Kunčič: Za židano voljo (ilustrirano). — Rudyard Kipling-Griša Koritnik: Zakaj-Zato (11 originalnih litografij Milka Bambiča). Jeseni izide prekrasna mladinska knjiga, polna veselih dogodkov: Gabriel Scott — Mala trojka (prevel Ivan Vouk). — Vse štiri knjige veljajo za naročnike v polno platno vezane le Din 96.— ali Din 8.— na mesec.
Poslovno leto se je pričelo dne 1. decembra 1930 in konča dne 30. novembra 1931. Kdor pristopi sedaj, mora plačati zapadle obroke ob vstopu, ali pa jih porazdeli na še ne-zapadle. Zbirki se bosta nadaljevali.
Blagovolite zahtevati „Vestnik Jugoslovanske knjigarne“, ki Vam ga pošljemo brezplačno. Vsebuje članke in vse potrebne podatke o knjižnih zbirkah Jugoslovanske knjigarne. Prijavite se čim prej, ako hočete imeti še popolne serije!
Vsak naročnik knjižnih zbirk ima pravico do 25% popusta na vse knjige iz založbe JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE (izvzemši šolskih), zato se prigrasite nemudoma in zahtevajte naš veliki cenik, ki ga razpošiljamo brezplačno.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Za izdajo v juliju in avgustu pripravljamo:

V Leposlovni knjižnici: Johan Bojer — Izseljenci

V Ljudski knjižnici: Lewis Wallace — Ben Hur II. — Henrik Sienkiewicz — Skozi pustinje in puščavo

KULTURNI OBZORNIK

Izgledi naše opere

V »Jutru« od 4. t. m. je objavil ravnatelj ljubljanske opere g. Polič svoje poglede na preteklo in bodočo operno sezono ljubljanske. Vsak, kdor je zainteresiran na napredku naše opere in je ta članek čital, je moral zmagati z glavo. Ravnateljovi pogledi na stvar so namreč tako malo inspirirani od umetniško-kulturne idejnosti in novih, plodnih misli in tako silno podčrtavajo zgolj rokodelsko tehnično plat opernega dela, da nas mora takšen članek iz peresa ravnatelja reprezentativne narodne opere hudo razočarati.

Prejšnja sezona, pravi g. P., je bila posvečena nekakšni obsežni »reorganizaciji«. G. ravnatelj priznava, da je ta reorganizacija doslej pokazala minus, upa pa, da bo morda kdaj pokazala še kakšen plus. O tej reorganizaciji nismo motritelci našega opernega razvoja lani po umetniški plati opazili ničesar in izgleda, da je celo g. ravnatelj slabo na jasnem glede njenih, sedaj se nevidnih plusov. Obetalo je, pravi, v reorganizaciji solistov in moškega zbora, v »fundaciji inscenacijskega dela in v reorganizaciji — garderobe, ki se sedaj smotreno urejuje, »kar je v našem gledališču docela nov pojav. Da bi bili preteklo sezono kakorkoli rešili vprašanje naših solistov in moškega zbora, ni videti nikjer. Da se je začelo majhno paziti na inscenacijo in da se je z garderobo enkrat začelo, je lepo, je pa več kot malo, če pomislimo, koliko nas in državo tale operni aparat na leto stane... Hladnokrvno izjavlja operni ravnatelj, da je solistični ansambl v sezoni reorganizacije pokazal višek svoje krize, da so večno nepredvideni tehnični in inscenacijski momenti, težave in ovire onemogočile izvedbo tega in onega že našutiranega dela. Rad bi človek enkrat dobil vpogled v družbo te naše opere, ki se ima boriti, kakor venomer zatirja, z neskončnimi težavami, ovrhami, katastrofami in krizami, in kljub najvelikoprepetnejšim reorganizacijam ne pride niti za las dalje, razen v pogledu umetniško in kulturno velevažne garderobe...

Od premijer smo imeli kaj haska od Igorja in Snežinke, drugo je bilo kar tako izjavljeno za lase privlečeno v reportorju. »Več kot 10 ali 11 premijer ljubljana ne prenese,« trdi g. ravnatelj v dobri veri, da je ljubljana preseda vsega dobrega. Od teh 10 ali 11 objavljenih premijer jih je vsako leto nekaj takih, ki ne pridejo na oder zaradi tehničnih težav, druge se šudirajo po par let, z ne pokažejo, tretje pa niso nikake premiere, ker smo jih po vojni že čuli. Drugo leto bomo čuli reči, ki jih poznavalec glasbe nikakor ne bo vesel. G. Polič se po najbrž opravičil, da reorganizacija zahteva suho sezono. Kaj smo zaslužili poslušati Schrecka, Delacaja in Loharia, Benackčega in Abrahama? V operi bo menda Straussov Kavalir, Puccinijev Turandot kaj zalezel, Weill pa Ošterc bosta pa najbrž ostala objavljeni, ker se bodo nedvomno pojavile tehnične in inscenacijske težave.

Tale zadnji elipsepe g. Poliča zasluži resno nezaupnico. Včasih se zdi, kakor bi se hotel ravnatelj naše opere iz ljudi malo pošaliti. Njegovo stališče napram umetnosti se zrcali iz stavka, da mora opera imeti nekaj desetin oper na repertoarju, ki se »kajpakda malo popravijo in osveže in ostanejo za resno operno gledališče nujen sklad in zaklad! Le kdor nima z živim kulturnim življenjem in tokom nobenega stika, bo drsal vse življenje tistih trideset oper, ki jih je spoznal v svoji učni dobi, podoban učenku, ki vse življenje dela po par kopitih, ki mu jih je dal mojster. Izgledi v našo operno bodočnost niso rožnati. Operi treba druge glave, prej ne bo bolje.

★

Kraljestvo božje, glasilo Apost. in bratovščine Sv. Cirila in Metoda. L. V., št. 7—8. — Iz stiskega cistercijskega samostana je uvodna beseda o »Duhu slovanskih apostolov«. Pisatelj se po pravici vprašuje: »Kje so Soluni, ki bodo dali Cirile in Metode za ta novi poganiki (prav: paganski) rod, ki bo izšel iz ruske brezbožne mladine, ki jo bo v nekaj letih do 30 milijonov?« V naslednjem informativnem članku »Božjevske nevarnosti« so s plastično in lapidarno besedo prikazana obilna propagandna sredstva, zlasti brezbožni tisk, ruskih brezbožnikov, katerih število je doseglo že blizu štiri milijone organizirancev. Povodenj božjevske brezbožnosti pa grozi vsemu svetu. Vsi oboževalci materije in raa na zemlji, kapitalisti in proletarci, drve mimo Boga in brez Boga za trenutnim dobičkom, ki si ga obetajo od božjevizma. — V članku »Sv. Vladimir in pokristjanjenje Rusije« se prikazuje važna epizoda iz prvih časov ruske cerkvene zgodovine. — V »Odkritostnih romarijevih povestih« beremo z užitkom in dušnim pridom dalje dogodilje in doživlja pobožnega ruskega moža. — J. Sedivj približuje v »Umrli je apostol« spominsko črtico za pokojnim katoliškim škofom vzhodnega obreda Petrom Gebajem, iskrenim prijateljem Slovencev. — V rubriki »Mali apostoli« najdemo tudi otroci svoj kotiček za dušo in srce, da se pripravljajo na delo za cerkevno zedinjenje. — Dragoceni so tudi naslovi »Vesti s krščanskega vzhoda«, »Razgled po katoliškem svetu«, in »Razgled po domovini«, kjer je v kratkih zapisnikih na izbero dovolj informativnega gradiva o delovanju za zedinjenje ločenih bratov in o cerkvenem življenju v svetu sploh. List je izredno poučen za vzhodne razmere, pester in živahen. Spričo ogromne važnosti smotra in smeri, ki jih list zastopa, bi bilo želeli, da prodre v vse kote naše domovine.

F. R. »Lovec«, list za lov in ribarstvo. L. XVIII., št. 7. Izdaja Slovensko lovsko društvo, Ljubljana. — Ta menda edina slovenska poljudno pisana, rekli bi, prirodoslovna revija ne ustreza le lovcem, marveč seže rad po njej tudi vsak drug prijatelj prirode. — Savelj A. nadaljuje svojo črtico iz kočevskih lovišč, ki se prav gladko čita. — Urednik Vladimir Kapus, ki razume in ljubi prirodo ter je vnkljn vanjo kot malokdo, nas uvaja v pravo pojmovanje plemenitega lovškega športa v člankih »Lovstvo v 20. stoletju«, ki se z napetim zanimanjem čitajo — naj bi se tudi bravec globoko vtisnilo v dušo! — Kornelij Josifovič opisuje gozdno in lovsko življenje v pragodnih Argentiniji. — Gosar si daje opraviti s »školjčevimi lovišč«. Članek je izredno poučen. — A. Mazli je v »Murščaku« nanizal zanimive lovške pohode iz Slovenske Krajine. — Tone Kappus je bil »Na vnebohod ob Lepencu«, reki, ki teče skozi Kačanjsko sotesko in se izliva izpod Skoplja v Vardar. Romantika in folkloristika v tej črtici iz južne Srbije sila oživlja pripovedovanje. — Sledijo razni zapiski iz lovškega opornika, društvene vesti, kinološke vesti in kratka poročila. — »Lovec« obeta postati časopis naša splošna prirodoslovna revija. Že sedaj imamo v vsaki številki lepe razprave in opise o naših gozdovih, o gozdnih prebivalcih, o ribogojstvu, o raznih načinih pospeševanja ljubezni do prirode in seveda o lovstvu in ribarstvu. List ni suhoparno teoretičen in strokovnjakov, marveč je v njem vse poučno in lovsko strokovno podano v lepi pripovedni obliki, da tudi nelovec rad seže po njem.

F. R.

»Odmev iz Afrike«, misijonski mesečnik s slikami. Letnik 28. Blagoslovljen po papežih Piju X., Benediktu XV. in Piju XI. Stane za vse leto 10 Din. Naroča se pri Družbi sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Metelkova 1. — Vsebinski št. 6 (junij): Pismo svete Kongregacije de Propaganda fide — Čudovit je Bog v svojih svetnikih — Zastava Srca Jezusovega zmagovito prodira v Južni Afriki — Ali res le en sam... — Veleč oče Mlakč nadaljuje — Misijonar Poznič v Južni Afriki — Izkaz razdeljenih milodarov v l. 1930. — Podarjeni predmeti v l. 1930. — Posvetitev šole — Pismo na sv. Antona — Uslišane molitve na priprošnjo služabnice božje Marije Terezije Ledóchowske.

»Zamorček«, misijonski mesečnik s slikami za mladino. Letnik 19. Prinaša lepe povestice, slike in popise iz zamorskih dežel. Za mladino jako vzgojen in poučen, zato ga čg. katehetom in cenjenim staršem toplo priporočamo. Cena na leto 7 Din. Naroča se tam kot »Odmev iz Afrike«, Ljubljana, Metelkova 1. — Vsebinski št. 6 (junij): Sv. Antona Padovanski med zamorci — Praznik sv. Rešnjega Telesa v portugalskem Kongu — Mali Francelj — Iz sužnja otrok božji — Izpolnjene želje — Kako se igrajo kafrski otroci — Divji zajec — Pisemce zamorčetu — Prošnja k Jezusu za poganstvo Afriko. — Za vse naročnike »Odmev« in »Zamorček« berejo afriški misijonarji letno 500 sv. maš.

V oceno smo prešli: Zahrančni politika. Zbornik za študij mednar. političnih, pravnih, gospodarskih in socialnih vprašanj. S prilogo: Vestnik ministr. za zunanje zadeve Č. S. R. Leto X., zvezek 6. Praga 1931. Izdaja in tisk: »Orbis« tisk., zal. in čas. deln. dr. v Pragi 1931.

Museum. Časopis slovanskih bogoslovcev. Izdaja literarna enota brnkih bogoslovcev »Ržje Sušilova«, Urednik Ant. Chroust. Leto IX., št. V. Brno, Antoniská 1. 1931. Naročnina 10 Kč. za bogoslovce in diake, 15 Kč za ostale naročnike.

Kongres PEN-klubov na Holandskem

Amsterdam, julija.

V dneh 22., 23. in 24. junija se je vršil IX. mednarodni kongres PEN klubov v Hagu. Zastopniki je bilo 51 držav s preko 300 odposlanci. — Na kongres so bili poleg oficijelnih delegatov (po dva na samostojni center), ki imajo po pravih pravico glasovanja, povabljeni vsi častni člani PEN klubov in od vsakega samostojnega centra poleg teh še dva najuglednejša zastopnika dotične literature. Tako je bil ta kongres v resnici sestanek najuglednejših zastopnikov svetovnega pisateljstva. Radi te redke prilike moramo tembolj obžalovati, da sta bila za slovensko literaturo povabljeni O. Zupančič in F. S. Finžgar oba poslovno zadržana in se nista mogla udeležiti kongresa. Posebno Zupančiča so tudi inozemski delegati resnično pogrešali. Jugoslavijo, ki ji ima tri samostojne centre, v Belgradu, Zagrebu in v Ljubljani, je po medsebojnem tur-nusu letos zastopala ljubljanska delegacija, obstoječa iz prof. Juša Kozaka in tajnika kluba dr. Fr. Stelčeta. Izmed povabljenih častnih gostov so se kongresa udeležili Jovan Dučić, jugosl. poslanik v Kairi, Ivan Meštrovič, dr. Milan Kosić, M. Curčin, od Slovencev pa dr. Igo Gruden. Izmed mnogih navzočih svetovnih mojstrov peresa pa omenjamo samo par najuglednejših: Ustanovitelja PEN-a Ms. C. A. Dawson Scott, predsednik londonskega kluba John Galsworthy, tajnik Hermon Ould, Theodor Däubler, ki je zopet opetovano pokazal svojo veliko simpatijo za Slovence, Felix Salden, Jakob Wassermann, Timmermans (Flamenc), Jón Svensson (Irlandec), G. Duhamel, Jules Romain, D. Kosztolamji, M. B. Bontempelli, Nahum Sokolov, Salom Šneur (Zida), J. Kaden-Bandrowski, Fr. Goetel (Poljaka), Karol Capek, H. Jelinek, dr. Fr. Langer (Čehi), Salom Aš, dr. M. Rejzin (Zida), Švicar E. Korodi in nebroj drugih.

Kongres se je baval pred vsem s francoskim predlogom pravil zveze PEN klubov. Predlog je bil z malimi spremembami sprejet. Obveljalo je načelo, da za PEN obstajajo pred vsem literature, ki so medseboj enakopravne in imajo načelno pravico do samostojnih centrov. Novi centri se lahko ustanavljajo s pristankom že obstoječih centrov v dotični državi. Ker je število samostojnih centrov zelo narastlo in je to v korist malim literaturam, je bil sprejet predlog, da se velikim literaturam omogoči večje število glasov, do največ treh. Kongres je prevela misel mednarodnega bratstva in iskanje potov, kako nekulturo sredstvo vojne nadomestiti s kulturnimi načini poravnjanja mednarodnih in meddržavnih sporov. V posebni resoluciji so bili vsi narodi opozorjeni na to, da PEN enodušno obsoja nečloveško ravnanje s tistimi, ki jih preganjajo radi njih političnega ali verskega prepričanja.

Na koncu kongresa je madjarska delegacija, ki je imela ta dan predsedstvo, povabila PEN za prihodnje leto na kongres v Budapešto. Naša delegata pa sta sporočila vabilo jugoslovanskih centrov za prireditev XI. kongresa l. 1933 v Dubrovniku, kar je bilo zelo simpatično sprejeto.

Holandci so pokazali naoram kongresistom največjo gostoljubnost. Gostili so jih v Scheveningenu in Hagu, priredili izlet v Delft in Rotterdam, kjer so jim razkazali ogromno luko in jih pogostili na prekoceanskih ladji Sibajak. Po kongresu pa so nas odpeljali na Zuidersee jezero, nam razkazali kolosalna dela za njega osušitev ter nam v Rijsksmuzeju v slikovitem Amsterdamu priredili sijajno odhodnico.

Haiduk in Primorje

sta partnerja, ki bosta danes vpriporila v Ljubljani igro na zelenem polju Igrišče Primorja bo topot, upajmo, nabit. Vsaj tako se glase poročila. Zanimat se ljubljanski sportniki omejujejo na uganjanje in na stave. Pri Hajduku govorje zanj rutina, fina tehnika, uspehi južnoameriške turnaje. Za Primorje pa se bo borilo moštvo zanosa, energije, ambicije, moštvo, ki je v tekmi s Concordijo pokazalo dokajšnje znanje. Kolikor bo Primorju manjkalo v nogah hitrosti in vztrajnosti, mu je bo vili ogromna množica. Ta bo v nedeljo imela veliko besedo. 3 do 4 tisoč ljudi na malom prostoru, do bo slika, kakoršne slovenska sportna igrišča se niso videla. Primorje naj igra danes s tem ali onim izidom, odgovodati pa ne sme v nobenem slučaju. Borba bo šla do konca. Slučajnostni zgoditki ne bodo smeli krushiti duha in volje. Pričakovati je, da bo tekma dosegla v drugem polčasu vrhunec lepote in tempa. To bo zares tekma tempa in znanja, tempa in tehnike.

Gospodarska kriza in MUD

(Dalje.)

Motenja svetovne trgovine.

Sedmi izvor motenja. Motenja za mednarodno izmenjavo blaga. Ta motenja povzročajo na eni strani razvoj novih izdelovalnic na drugi strani pa umetne zapreke za mednarodno izmenjavo blaga in težave, ki temelje na političnih zadolžitvah.

To obsežno vprašanje so po vojski že pogosto preiskovali in tudi tla, na katerih se moramo varno gibati.

Med motenji trgovine, ki vodijo v brezposelnost, navajamo najprej postanek novih izdelovalnic. Za mednarodna gospodarska konferenca je poudarila, da je vojna v tem pogledu pospešila razvoj gotovih izprememb, ki so bile že daleč časa na vidiku. V Združenih državah Amerike je bila že pred vojno tendenca, da zgradi svojo lastno industrijo. Vojna je zaradi zaprtja meja in zaradi izprememb v valutnih razmerah to tendenco bistveno podpirala. S tem je pa spravila svetovno trgovino Evrope v nered.

Tudi odbor za obrt in trgovino pri britski vladi je leta 1925 ugotovil, da je razvoj industrije v prejšnjih uvoznih državah stalnega in velikega pomena in da bo najbrž uplaval, da bo britski izvoz omejen ali pa da bo njegov način izpremenjen.

Ta razvoj je prizadel sploh vse velike izvozne države. Pri tem razvoju pa moramo razlikovati, koliki del odpade na naravni razvoj gotovih industrij v posameznih državah, to je, da temelji na dejanski potrebi in koliki del odpade na hoteno in zavestno ustvarjanje takih industrij. V vsakem posameznem slučaju moramo tudi presoditi, kakšno vlogo je pri tem igrala racionalizacija.

Dejanski je ideja osamosvojitve bodisi zaradi narodne obrambe bodisi iz čistilnosti ustvarila nove produkcijske obrate v lastnih državah. Ta ideja zmaguje v dalinem vzhodu na Kitajskem, Japonskem, v Indiji in v Avstraliji. Uvoz volnenih industrijskih izdelkov iz Anglije v Avstralijo je znašal leta 1915 12.900.000 kv. yardov. Leta 1927 le 10 milij. kv. yardov. Ko so se britski industriji prišloževali, jih je minister za carine Fenton povabil, da naj pridejo v Avstralijo in tamkaj sodelujejo pri izgraditvi volnene industrije. Na Japonskem se je v industriji naložen kapital od l. 1924 do 1927 poštostil.

Podoben razvoj se je izvršil tudi v državah latinske Amerike. V Chile in v Braziliji so ustanovili med vojno nove industrijske panoge, ki so varovane po carinski politiki že zelo narastle. Argentinja je uvozila v l. 1914 še 71.328 ducatov parov čevljev, v l. 1927 pa le 1716 ducatov parov. Domača usnjarska industrija je takrat že obvladala ves domači trg. V Braziliji je padel uvoz volne od 1914 do 1924 za polovico, uvoz bombaža od 1922 do 1929 za dve tretjini, med tem ko je od 1920 do 1926 naraslo število v domači bombažni industriji zaposlenih delojemalcev za eno tretjino in število vreten za 50%. V Chile, kjer je tekstilna industrija zelo napredovala, so industrijskizacijo med in po vojni nadvse pospešili. V industriji naložen denar je znašal l. 1914 153 milijonov peset, l. 1925 822 milijonov in l. 1928 že 1.012 milijonov peset.

V Evropi so nove politične meje imele tudi gotove gospodarske posledice. Pod vplivom razmer v vojni in pod vplivom razvoja razmer v povojni dobi so v obsegu starega kontinenta deloma poživili stare produkcijske delavnice, deloma celo nove ustvarili. Sprememba mej, katere je smatrala politika za opravljene, ni vodila do gospodarskega sporazuma, ki je bil sicer nujen. Dostikrat ni imela drugih posledic, kakor da je podvojila obseg produkcije z ustanovitvijo novih izdelovalnic poleg starih industrijskih središč. Mesto, da bi se razvijala industrija v sorazmerju z obratnim kapitalom, je Evropa doprinesla svoj del k nazadovanju svetovne trgovine in k postritvi brezposelnosti.

Prekomorski konkurenci se je pridružilo še na novo nastalo tekmovalstvo na kontinentu. Tako sta morali Poljska in Estonka, ki ste bili odtrgani od Rusije in njenega trga, svoje predilnice preosnovati za izvoz. Čehoslovaka je podedovala več kot tri četrtine avstro-ogrske tekstilne industrije. Toda ostale narodne države so ustanovile v senci carin nove tekstilne industrije. Z Alzacijo-Lotaringom je prevzela Francija 1.900.000 vreten in več kot 50.000 statev. Nemčija se je nasprotno trudila, da bi zopet vpostavila v sedanjem državnem obsegu prejšnje stanje in je večidel izravnila izgubo na izdelovalnicah. Volnena industrija je dosegla po vojni v celji vrsti evropskih držav precejšnjo razsežnost. Zlasti v Italiji, ki je uvoz volnenega blaga iz predvojne dobe znižala po vojni na polovico, svoj izvoz pa popetorila. Od 1913 do 1928 je zvišala število vreten več kot za polovico, število mehaničnih statev je podvojila, uvoz volne pa potrojila.

Končno se prikazuje na vzhodnem obzorju veliko vprašanje — Sovjetska Rusija in posledice petletke, radi političnih izprememb v Rusiji in radi prekinitve normalnih zvez med to in drugimi državami je bila Rusija zaprt. Siloma je morala živeti sama zase. Ta položaj jo je prisilil, da je vodila smotreno politiko. Sovjetska vlada stremi, da si osnuje lastno industrijsko opremo in da postane pomembno ognjišče za obrtno in poljedelsko pridelovanje.

V vseh teh slučajih so posledice iste. Postanek in razvoj novih proizvodnih centrov je povzročil nastanek novih delavskih mas. In radi tekmovalja na omejenem trgu vseh teh centrov zapadejo ti delavci v velikem številu brezposelnosti.

V Rusiji je vsakakor točasno izginila brezposelnost radi izvedbe petletnega načrta. Tam vlada pomanjkanje delavcev. V državah pa, katere so prej, nekatere v ogromnem obsegu, izvažale, vlada brezposelnost. Povsod na zemeljski obli vlada tekmovalje med novimi industrijami, ki morajo iskati možnosti za izvoz. Ni li značilno, da nastopa Japonska na kitajskem trgu ne le za bombaž, ampak tudi za volno, da bi mogla izrabiti 910.000 vreten, ki jih ima mesto 240.000 vreten v letu 1924? Ni li značilno, da je izvoz avstralske premogovne industrije oškodovan radi razvoja premogovnih rofov nekdanjih odjemalcev, kakor Nizozemske Indije in Chile? Radi tega trpe avstralski rudniki radi preobilice delovnih moči in merodajni krogi se pečajo z možnostjo, da bi 5000 rudarjev prevedli v druge poklice.

Ali ste že poravnali naročnino?

Iz raznih krajev

Sv. Križ nad Mariborom. Misel za vodovod pri Sv. Križu je bila stara že nad 30 let. Ker v vasi Sv. Križ niso imeli dobre pitne vode, je bilo z ozirom na veliki tujski promet ter na solo in ljudi, ki prihajajo k cerkvi, nujno potrebno, da se napeje v vas dobra, zdrava, pitna voda. Blagopokojni nadičitelj in veleposesnik gosp. Avgustin Hauptman je skupno z rajnim križevskim rojakom dr. Radoslavom Pipusem in mnogimi domačimi veljaki napravil prve korake za zgraditev vodovoda. Zalibog za časa nemške Avstrije in grškega delnega zbora, ki Slovincem ni privoščil kaj boljšega, niso mogli zgraditi prepotrebne vodovoda. Lansko leto ob času tridesetletnega vodovodne ideje so se zopet ojunčili vrli domači možje ter so s pomočjo sreskega načelnika dr. Ipavica in šefa mariborskega »Zdravstvenega č-ma« dr. Vrtovca, storili vse potrebne korake, da se vendarle doseže zaželeni vodovod. Hvala Bogu so našli podporo pri »Zdravstvenem domu« v Mariboru, ki je dal v to svrhu 25.000 Din in pri občini, katere je prispevala v gotovini 12.500 Din. Ker stane cel vodovod okoli 75.000 Din, so ostalo vsoto prispevali domači interesenti. Načrte za vodovod je napravil »Higijenski zavod« v Ljubljani, delo je vodil gradbeni polir g. Kutin, instalacijo pa je izvršil mariborski instalator g. Otmar Bruderman, cevi je dobavila mariborska tvrdka Kühr in Zemljič, cement pa g. Andražič. Zemljiča, po katerih teče 840 m dolgi glavni vodovod, so odstopili posestniki brezplačno. Ravnatoka je tudi lastnik močne vodne žile g. Mandl Martin odstopil pravico do vode in zemljišča brezplačno. Vdova dr. Pipuseva pa nam je darovala precej gradbenega materiala. Vodovod deluje brezhibno in ima padca 14 do 20 m. Za lepo našo izletno turistično točko pomeni ta vodovod velik napredek. Zeleti je samo, da bi Sv. Križ kmalu dosegel tudi zaželeno zidano cesto, katero je začel graditi zadnji dve leti mariborski okrajni cestni odbor iz Bresternece proti Sv. Križu. Kakor slišimo, je baje edina zapreka, da se letos s cestno zgradbo ne nadaljuje, ker leži proračun okrajnega cestnega odbora za leto 1931 pri finančnem ministru v Belgradu neresen. Prebivalstvo celega Kozjaka, osobito naša staroznana narodna tradicija izredne svetovne vojne Sv. Križ in cela okolica nosi merodajne činitelje, da bi čimprej zopet začeli z zgradbo prej omenjene cestne zveze. Sedaj je namreč nemogoče priti s kakim boljšim vozilom na vrh k Sv. Križu, daširavno po Bresterški dolini ni skoro nobenega izrednega vzpona.

Ponikva ob j. ž. Ponikva napreduje na vseh koneh in krajih. Oslavka hiša s trgovino in gostilno je dobila novo, jako okusno zunanje lice. — Krstov imamo do danes 32. Lansko leto smo jih imeli v celem 37. Napredujemo, kajne, kljub gospodarski krizi. — Gdč. Sturmovna nam je že obljubila, da bo vodila gospodinske tečaje. Prisrčna hvala ji za to! Gospoda župana pa prosimo, da preskrbi primeren prostor. — Našim gg. gostilničarjem ne bi prav nič škodovalo, če bi si vsaj za pometje naročili »Slovenec«. Tulej povprašujejo po njem. Le nič strahu, »kaj bodo ljudje rekli!« — Dne 9. julija smo položili temeljni kamen za posojilnico. Vzdala se je bakrena šatulja s spominsko listino. Pri tej priliki je zadela g. načelnika mala nezgodica, ki pa mu, unamo, pri njegovi krepki postavi ne bo pustila neljubih posledic.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Nedelja, 12. julija: 9.00 Kmetško predavanje. — 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10.30 Versko predavanje: pater prior Valerijan Učak. — 11.00 Salonski kvintet. — 12.00 Čas. napoved in dnevne vesti. — 12.15 Plošče. — 13.00 Vrem. napoved. 13.30 Plošče. — 16.00 Salonski kvintet. — 17.00 Kratz et Neal: Velaturist I. del, veseloigra (Li oder). — 20.00 Radio koncert pevskega kvarteta »Glasbena Matica« s predavanjem v proslavo Davorina Jenka. Predava o Davoriju Jenku g. nadsvetnik Skalar. Pesmi Davorina Jenka poje kvartet »Gl. Matic« gg. Pelan, Završan ml. in st. ter Skalar. — 21.30 Harmonika solo, g. Pristovec. — 22.15 Salonski kvintet.

Ponedeljek, 13. julija: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13. Čas. ploš e, borza. — 18.30 Salonski kvintet. — 19.30 Dr. Reya: Klima in človek. — 20 Salonski kvintet.

Torek, 14. julija: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13. Časovna napoved, plošče, vremenska napoved. — 13.30 Borzne vesti. — 18.30 Salonski kvintet. — 19.30 Prof. F. Pengov: Beljakovine. — 20 Vremenska napoved. — 22 Časovna napoved, dnevne vesti, sporti, vreme. — 22.15 Prenos iz Zagreba.

Drugi programi

Ponedeljek, 13. julija.

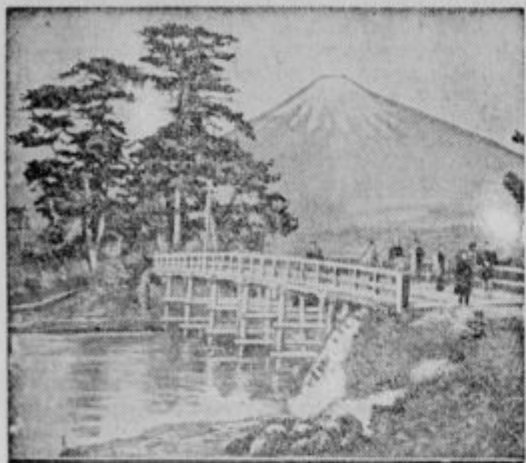
Belgrad: 12.45 Radio-orkester. — 21 Večerni koncert Radio-orkestra. — 22.30 Plošče. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 20.30 Vokalni koncert. — Budimpešta: 12.05 Radio-kvartet. — 17.30 Orkestralni koncert. — 19. Koncert. — 19.40 Koncert ciganske glasbe. — 20.40 Koncert opernega orkestra. — Dunaj: 20 Violincello. — 20.45 Ljudska glasba. — Milan: 20.45 Komedia. — 21.25 Komorna glasba. — Praga: 20.30 Ljudska glasba. — 21 Kvintet. — 21.30 Violinski koncert. — Langenberg: 20 Večerni koncert. — 23 Plesna glasba. — Rim: 21 Lahka glasba. — Berlin: 20 Plesna glasba. — 22 Večerna glasba. — Katowice: 20.30 »Madame Butterfly«, opera, Puccini. — Toulouse: 12.45 Simfonični orkester. — 21 Ameriški orkester. — 22 Jazz-glasba. — Stuttgart: 20 München. — 23 Plesna glasba.

Torek, 14. julija.

Belgrad: 11.30 Radio-orkester. — 20 Vokalni koncert. — 20.30 Zagreb. — 22.50 Koncert Radio-orkestra. — Zagreb: 12.30 Plesna glasba. — 20.30 Instrumentalni koncert. — 21.50 Vokalni koncert (Alice Burger, Wien). — Budimpešta: 12.05 Salonski orkester. — 17.30 Ciganska glasba. — 19. Koncert. — 20.15 Drama, nato eiganska glasba. — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert. — 20.10 Pesmi in arije. — 22.20 Večerni koncert. — Milan: 11.18 Pesta glasba. — 21 Simfonični koncert. — Oslo: 20 Orkestralni koncert. — 21 Vokalni koncert. — Praga: 19.05 Pesmi. — 20.25 Koncert. — 21 Koncert Češke Filharmonije. — Langenberg: 20 Vesela glasba. — Rim: 21 Pester koncert. — Berlin: 19.05 Orkestralni koncert. — 20 Pesta ura. — Katowice: 20.15 Koncert. — 22.45 Lahka glasba. — Toulouse: 12.45 Vojnaška glasba. — 20 Popevke. — 23 Violina. — Stuttgart: 11.45 Koncert. — 21.15 Plošče. — 22 Glasbeni plagati. — 23.15 Plesna glasba.

Iz spominov stotnika Kastelica

Porodil sem se 1824. leta na sv. Pavla dan, to je 25. prosinca zjutraj v Zabini hišna št. 21 v šentvidski župniji pri Zatičini. Bila je lepa, ne mirza nedelja, navzlic temu nisem nedeljski otrok. Imel sem v svojem dolgem življenju — posebno na svojih potovanjih — sicer nekaj lepih dni, katerih se spominjam sedaj v starosti z nekim tihim zadovoljstvom — vendar usoda mi ni bila mila. Poleg brezštevilnih neprilik uničile so me skoro docela moralne boleti. Ne tajim, na-

Fusijama, japonska Sv. gora, na kateri zgrade vremensko opazovalnico, ki bo služila v prvi vrsti zračnemu prometu

kopal sem jih včasih sam, ker sem premalo poznal ljudi. Najbolj temeljito opravičevanje in vse lamentacije ne predručajijo sedaj mojega stanja.

Iz otroških let mi je ostal v spominu debel sneg, katerega so žagali na strehah z vrečami in ga metali na cesto, da je segel do oken. Te snežene kopice so me kaj zapeljivo vabile, da bi skakal skozi okno nanje. Pa takoj pri prvem skoku sem se udril globoko v sneg, iz katerega so me rešili na moje kričanje. Kazen ni izostala. Bil sem kregan in tepen, a bolelo me ni nič. Tudi na sanjah sem se vozil z drugimi dečki po snegu navzdol, včasih celo bos, ko so mi skrili čevlje. Kadar se je naredil na Stefanovi luži led, se niso drsali na njem samo otroci, nego tudi večji fantje, in to s takim navdušenjem, kakor da

Rembrandt van Rijn (po slikarjevem lastnem portretu), ki je bil rojen 15. julija 1606, torej pred 325 leti. Rembrandtova dela predstavljajo najdragocenejši zaklad svetovne slikarske zgodovine.

bi jim bilo dobiti kako nagrado. Mnogokrat me je pri tem vrvenju kdo podrli na tla in dasi sem se udaril občutljivo, jokal nisem nikdar. Doma so me mati svarili, ne hoditi na led, a vendar so kuhali nam otrokom hrushke, katerih vodo smo pili v zdravilo za kašelj. Za prvo sv. spoved sem se učil v pet četrti ure oddaljenem št. Vidu. (Zabina je na periferiji naše župnije.) Na pot sem dobil jabolko in kos ječmenovo-ajdovega kruha. Jabolka, katere so hranili pozimi v kašči v žitu, so mi dišala vedno dobro, zato sem jih pa tudi pohrustal precejšnje število.

Spoznavati črke so me naučili oče. Prvega sem si zapomnil »K« (učitelj mi je dejal,

naj mislim na »kaka«). — Imel sem 9½ let, ko se je odločil oče, poslati me v šolo. Pred odhodom mi je rekel: »Dobro se uči, Francelj, moli rad in ubogaj!« — Jesenskega dne odvedla me je mati v vasico Grm k Polenčiču, katerega sin je obiskoval že dve leti šolo v Ljubljani. Ta je naju odpeljal v Ljubljano. Spočetka mi ni tu prav nič ugajalo, tožilo se mi je po domu. Čez sedem tednov me je obiskal oče. Zelo sem se ga razveselil. Pripeljal je med na semenj sv. Elizabete, meni pa jabolka, orehov ter velik hlebec sorščinega kruha. Pogostil me je z mesom in vinom in mi dal naposled še nekaj drobiža. Odslej sem se čutil bolj zadovoljnega, mislil sem manj na dom, učil sem se z večjim veseljem.

V prvem razredu normalke — spodnji oddelek — mi je bil učitelj Klander. Koncem šolskega leta sem bil 17. izmed 147 učencev, zato sem smel prestopiti v 2. razred, ne pa v zgornji oddelek prvega razreda. In prav to mi ni koristilo pri nadaljevanju mojih študij. Počitnice, ki so sledile prvemu šolskemu letu, se spominjam kaj dobro. »Bilo je leta 1834. Imeli so me radi, kamor sem prišel, sorodniki in sosedje so bili prijazni z menoj. Letina je bila dobra, vsega je bilo v izobilju. Vinska trta je obrodila najboljšo v celem 19. stoletju. Trezatev je bila bogata, kapljice sladka. Pod Primskovim, kjer raste navar sel eviček, smo pridelali iz njega vino. lenjec namreč pravi ponosni, »pridelal sem

Jones in Robbins, ameriška letalca, ki sta startala za polet z zapadne ameriške obale v Tokio. Pot je dolga 8000 km; nagrada, ki jo je razpisal za polet neki japonski dnevnik, znaša 1.300.000 dinarjev.

ga«, če mu vzraste dobro vino; če je pa slabo in kislo: »Ja, taci ga nam je Bog dal.«

Mnogo let je slovelo vino 1834. leta posebno v vinskih krajih. Bil sem že odrasel dijak, ko sem čul gospoda Blaža v Svibnji pridigovati nekako tako-le: »Ni bilo še tako svatbe na svetu, kakor je bila ona v Kani v Galileji. Pobožni veseli ljudje so prepevali nedolžne pesmi in častili Boga. Pa kaj se je zgodilo, predragi poslušalci! Nič hudega, samo vina jim je zmanjkalo. Ko Jezus to vidi, reče jim: »Napolnite vrče z vodo!« Storili so, kar jim je ukazal. Potem je izpregovoril eno samo besedo in voda se je izpremenila v dobro, izvrstno, najboljšo vino, sam »34-gar«. Tudi kmeta nisi čul reči drugače nego: »Vier und dreissiger.«

V drugem razredu mi je šla precej trda, ker nisem znal skoro nič nemškega. Slovnica pa se je poučevala v tistem času samo v nemškem jeziku. Nje učitelj Pehar nam je razložil in pojasnil nekatere stvari v slovenskem jeziku — nemške sestavke pa smo se morali naučiti na pamet. Bilo je to zelo težavno in naporno. — Zato pa sem zdelal koncem šolskega leta razred samo z »dobrim« uspehom. Pač nespametna stvar poučevati v jeziku, katerega nismo umeli. 2. sušca 1835. leta umrl je naš cesar Franc; ta dan mi je ostal v živem spominu. Velika črna maša v stolnici in vse priprave prešle so me čudovito.

V tretjem razredu leta 1835/36. imel sem zelo strogega glavnega učitelja Ivanetiča. Naloge, zlasti računske, je dajal tako težke, da so bile, rekel bi namenjene instruktorjem, ne pa njih učencem. Jaz sem se držal precej dobro, postal sem celo »Musterschüler«. Ta je imel pravico sedeti na koncu klopi ter narediti piko k imenu onega, ki je šepetal ali izostal iz šole. V moji klopi je sedel med drugimi peka Mališa sin, katerega sem imel zelo rad. Težko ni ravno uganiti, zakaj. Prinesel

z.lev

mi je mnogokrat pol žemlje ali pa tudi celo, zato mi je bilo pa tudi hudo, ko ga je l. 1836. pobrala kolera, katera je tisto leto hudo razsajala v Ljubljani. Jaz se sicer te strašne bolezni nisem bal, veselil sem se le, ker sem dobil za 1 krajcar polno kapo češenj. Zdravniki so namreč odsvetovali uživanje sadja.

Nekoč je izostal zaradi bolezni »Obermusterschüler« Brecljnik, kateri je sedel na koncu v »oslovski klopi«. Na učiteljevo poved je sem ga nadomestoval jaz. V tej klopi je sedel tudi ljubljanski »Früchte« Denkel, za glavo višji kakor jaz. Bil je razposajen, zabavljaj čez vsacega in ker sem žugal, da ga zatožim, mi je ta spak namazal obraz s črni mi jagodami. Zato jih je pa tudi dobil na povelje učitelja Ivanetiča od »Obermusterschülerja« pet poštenih s palico.

Denkel se je učil malo in počasi. Prišel je lo četrtega razreda, kateri je imel dva tečaja in v katerem so predavali tudi nekoliko praktičnega (risanje itd.). Pozneje je bil natakar in kot tak je bil v 20. letu potrjen k vojakom; prišel je k 17. pešpolku. Tam je dosegel čez več let šaržo službenega narednika. Temu ni bilo ravno potrebno bogve koliko znati. Zadostovalo je, da je znal eksercirati moštvo in je komandirati na stražo, l. narednik se je imenoval manipulant. Vodil je računa, izplačeval denar, razdeljeval obleko ter nosil prelepo ime: mati stotnije.

Meseca velikega srpana 1848. leta je napadel pred Milanom hrabri desettik Černe z enim oddelkom vojakov na holmcu razpostavljeno piemontsko baterijo ter ji vzel en top, kar je moral poplačati z življenjem. Že preje je bil odlikovan ta pogumni vojak z zlato svetinjo za hrabrost. In kaj stori Denkel? Sede na top ter ga odpelje k najvišjemu poveljniku v javni stan, ki mu je podelil nato zlato kolajno za hrabrost, ne da bi jo bil Denkel zaslužil. To odlikovanje mu je mnogo koristilo. Vlekel ni samo premije do smrti, marveč je naslednje leto 1849. avanziral za poročnika in se kasneje povzdignil do stotniške šarže. Pozneje je prestopil k ljubljanskim domobrancem, se oženil in umrl v srednjih letih. (Dolje.)

Senator Sharpstead, edini farmerski zastopnik v ameriškem senatu, je prispel v Evropo.

Gandi gost v londonskem predmestju

Včeraj smo priobčili sliko sobice, v kateri bo stanoval znameniti indijski narodni voditelj Mahatma Gandhi, ko se bo v Londonu udeležil konference »za okroglo mizo«. Gandhi bo gost revne angleške misijonarke miss Lester, ki ima skromno hišo v revnem londonskem predmestju Eastend, v neposredni bližini ladjedelnice. Miss Lester je bila pred leti v Indiji, in ob tej priliki je spoznala Gandija, ki jo je kot gosta povabil v svojo hišo. Misijonarka je povabilo sprejela pod pogojem, da bo Gandhi, kadar pride v London, njen gost. Tako tedaj bo Gandhi stanoval v revnem londonskem predmestju. Vsekakor je miss Lester pripravila svojemu slavnemu gostu čim prijaznejše bivališče. Na strehi svoje hiše, ki je drugače zatočeno revnih dijakov, delavcev in intelektualcev, je dala postaviti kočo s tremi prostori, v katerih in okoli katerih je polno zelenja in cvetja. Ob sebi je umevno, da so napeljali tudi telefon.

Telovadni tečaj za župnike

Prusko ministrstvo za narodno zdravje je povabilo višji evangelski cerkveni svet, naj pošlje na telovadni tečaj, ki ga priredi ministrstvo s sodelovanjem mladinske telovadne zveze, 55 duhovnikov.

Nov veter v Rusiji

V teku splošne kolektivizacije so ruski sovjeti brezobzirno nastopili proti »kulakom« — bogatejšim kmetom — ki se niso hoteli pridružiti kolektivnemu gospodarstvu. Vzeli so jim vse politične pravice in mnoge izgnali v severne in severnovzhodne kraje, premoženje pa zaplenili. Te dni je pa izšel odlok, ki pravi, da morejo vsi kulaki dobiti nazaj svojo zemljo in politična prava, ako v teku petih let dokažejo svojo nepristranost nasproti kolektivnim gospodarstvom in odredbam vlade, to je, da ne rujejo proti njim — in ako vrhu tega dokažejo, da so poštene in vestni delavci. — Znamenje novega vetra v Rusiji je tudi odlikovanje najpridnejših in najposobnejših delavcev-udarnikov. Tako so v »Parku« za kulturo in okrepitve, ki je najlepši v Moskvi, krstili eno cesto za »Drevored udarnikov« in jo izpremenili v znano berlinsko »Siegessallee«. Tu bodo ob obeh straneh postavili doprsja posebno zaslužnih udarnikov. Prvih 17 kipov so že postavili in to v mavcu, da prihranijo čas in denar za vlivanje v bron. Kipe izdeluje kolektiv mladih proletarskih kiparjev.

Prof. dr. Terres, na tehniški visoki šoli v Charlottenburgu, ki je zgradil šestrotaktni motor, ki prihrani 40 odstotkov kuriva in opravlja 50 odstotkov več dela.

Česa je zmožen pameten narod

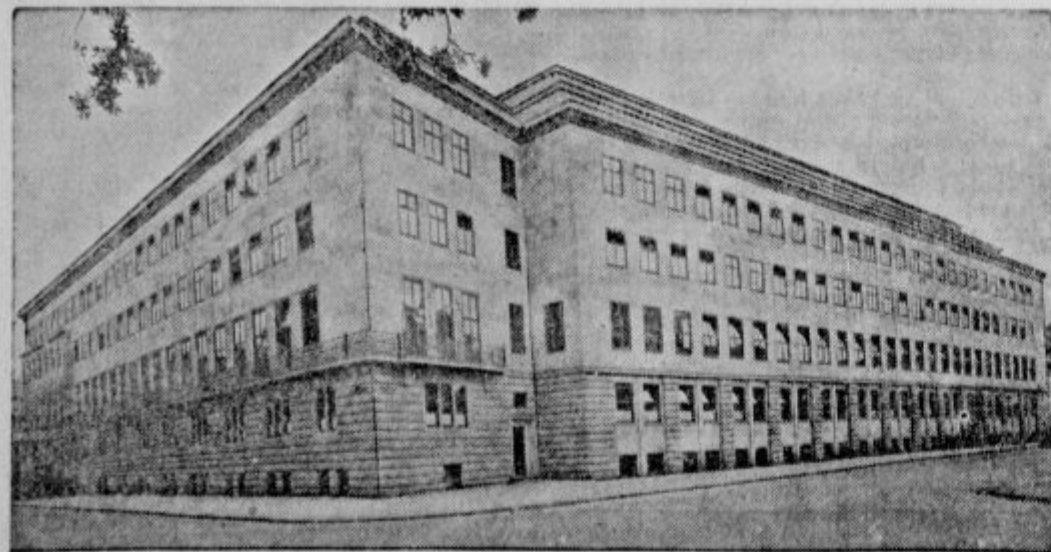
Pivska navada je ena izmed najbolj trdovratnih. Če se je cel narod naglo iznebil, je to gotovo najboljšje izpričevalo za njegovo zdravo jedro. To velja o Čehoslovakih, pri katerih zadnja leta potrošnja alkoholnih pijač izredno hitro pada. Temu nasproti po vseh večjih mestih narašča potrošnja mleka, sadnih sokov in drugih brezalkoholnih pijač. Potrošnja limonade se je v zadnjih 10 letih zvišala za dve tretjini, potrošnja sode pa celo za 150 odstotkov. Potrošnja piva je znatno padla, še bolj pa žganja in likerja, ki jih spijo za 20 odstotkov manj nego preje.

Anglež, Rus, Čeh in Škot so dogovorili skupen izlet in južino v naravi. V ta namen naj bi vsak prispeval kak domači proizvod.

Anglež je prinesel s seboj ostrige, Čeh plzensko pivo, Rus kaviar, Škot pa je pripeljal na južino — svojega brata.

Svetovni boksarski mojster pripravlja kovčeg za vrnilec v Evropo. Gosposko se imal

Velikanski gospodarski polom v Nemčiji. Upravno poslopje Severnonemške volnene predilnice v Bremenu, ki je nenadoma propadla; primanjkljaj znaša nad 8300 milijonov dinarjev. To je bilo eno največjih in najuglednejših nemških industrijskih podjetij.

Mednarodni zadružni tečaj

Freidorf b. Basel, 8. julija.

Mednarodna zadružna zveza v Londonu prireja od 1. 1921 naprej vsako leto mednarodni zadružni tečaj, na katerega prihajajo zastopniki raznih v zvezi včlanjenih zadružnih organizacij. Letos se ta tečaj vrši v Freidorfu pri Baselu od 4. do 18. t. m. Zanimiv je kraj, kjer se tečaj vrši, že sam po sebi. Freidorf je ena izmed redkih zadružnih naselbin, ustanovljena je od Zveze švicarskih konzumnih zadrug 1. 1921 z namenom, da postavi v Wirsal dieser Zeit eine Heimstätte der Nächstenliebe, des Friedens und der Freiheit, kakor je napisano na spominskem kamnu postavljenem na trgu sredi naselbine. Zadruga Freidorf obstoji iz stanovanjske kolonije s 150 enostanovanjskimi hišami in z zadružnim domom v katerem so poleg prodajalnice tudi prostori za šolo, razne družabne in prosvetne namene ter za zadružni seminar, ki služi teoretični in praktični vzgoji zadružnih delavcev.

V tem Freidorfu, ki je sedaj ves v cvetju in predstavlja en sam velik, lep vrt, napolnjen z vonjem vrtnic in cvetočih lip, se je zbralo 80 zadržarjev iz 17 držav. Jugoslovanska delegacija je prav številna: trije Slovenci, vsi od Zadržne zveze v Ljubljani, en Srb in en Hrvat. Program tečaja, ki je zelo skrbno sestavljen, obsega 17 predavanj, v katerih se obravnavajo važna vprašanja zadružništva z ozirom na sedanje gospodarsko stanje ter z ozirom na sodelovanje zadružništva producentov z zadružništvom konzumentov. Kot predavatelji nastopajo najodličnejši zastopniki konzumnih zadružnih organizacij. Predavanja se vršijo dopoldne; popoldnevi pa so namenjeni ogledovanju zadružnih naprav v mestu in okolici. Že pri prvih ekskurzijah so prišli vsi udeleženci do prepričanja, da Basel ne uživa zamaš slovesa najbolj zadružno organiziranega mesta. To potrjuje že en sam sprehod skozi mestne ulice. Ni menda večje ulice, kjer ne bi stala poslovalnica baselske konzumne zadruge, in to navadno na najboljšem mestu. Dalje najdemo zopet ulice, oziroma po več ulic skupaj, ob katerih se nahajajo stanovanjske hiše, ki so jih zgradile tu ki jih imajo v lasti stavbine ali pa konzumne zadruge, v katerih stanujejo njihovi člani.

V Baslu je sedež Zveze švicarskih konzumnih društev, ki je tudi izvedla tehnično organizacijo letošnjega zadružnega tečaja. Predsednik zveze, simpatični B. Jaeger, ki je tudi častni predsednik tečaja, skrbí po očetovski za vse udeležence in si samo prizadeva, kako bi udeležencem tečaja napravil bivanje v Freiburgu čim prijetnejše. Ob drugi priložnosti bom poročal o organizaciji in delovanju zveze, za danes bi le ugotovil, da so velike in lepe palače, v katerih ima zveza svoje prostore, bogata in lepa oprema teh prostorov, številno uradništvo in dr., utrdilo v vseh obiskovalcih prepričanja, da je zveza velika in močna organizacija. Pojasnila, ki so jih dajali funkcionarji zveze o stanju zveze, so nas potrjevala v mnenju, da nas videnje ne vara.

Naj na kratko sporočim še vsebino treh predavanj, ki so bila do današnjega dne.

Prvo predavanje je imel glavni tajnik Mednarodne zadružne zveze, H. J. May in sicer o razvoju mednarodnega zadružništva. Mednarodna zadružna zveza obstoja 35 let, v njej je včlanjenih 120 zadružnih organizacij iz 41 držav. Skupno je bilo v teh organizacijah včlanjenih 70 milijonov zadružnikov. Promet vseh teh organizacij je zna-

šal po zadnjih podatkih 3.618 milijonov funtov šterlingov, vplačana deležna glavica znaša 197 milijonov, rezerve 112 milijonov, vrednost lastne produkcije teh organizacij pa znaša 340 milijonov funtov šterlingov.

Namen zveze je dvojni, duhovni in vzgojni ter gospodarski. Duhovni pomen obstoji v vzgoji nove internacionalne miselnosti, ki stremi, zavečaje se skupnosti interesov konzumentov, za izboljšanje njihovega položaja. Zvezne publikacije, kongresi, mednarodni zadružni tečaj in mednarodni zadružni dan, vsi zasledujejo ta cilj. Zveza si tudi prizadeva ustvariti organske in gospodarske zveze med kmetijskimi in konzumnimi zadružništvom. Kot uspeh tega prizadevanja je označiti zadružni odbor sestavljen iz zastopnikov mednarodne zadružne zveze in mednarodne kmetijske komisije.

Ustvaritev gospodarskih zvez med zadružnimi organizacijami raznih držav je bila vedno na programu zveze, vendar napreduje vprašanje mednarodne trgovske zadružne organizacije le počasi. Potreba take organizacije pa obstoja in je velika posebno z ozirom na svetovno krizo, ki jo je mogoče premagati le z mednarodnimi sredstvi. Zlasti na polju agrarne krize bi mednarodni stiki med producenti in konzumenti gotovo znatno pripomogli do vnovčevanja kmetijskih pridelkov. H. J. May tudi ni pozabil poudariti pomena, ki ga ima sodelovanje zadružnih organizacij na mednarodni podlagi za mirovno idejo.

S švicarskim zadružništvom je seznanil poslušalce dr. H. Faucherre od Zveze švicarskih konzumnih zadrug. V svojem referatu je pokazal razvoj švicarskega zadružništva ter njegovo sedanjo organizacijo. Zadružništvo se je uveljavilo več ali manj v vseh gospodarskih panogah. Ponos švicarskega kmetijstva so mlekarke zadruge, katerih je 1. 1930 bilo včlanjenih v 20 zvezah 3339 s 100.519 člani. V mlekarstvih zadrugah organizirani kmetovalci imajo 66% vseh krav in predstavljajo 90% vseh kmetovalcev, ki mleko prodajajo. Med kmetijskimi zadrugami je omeniti še vzorno organizirane živinorejske zadruge, ki jih je 922 s 27 tisoč 306 člani ter rajfajznovke, ki jih je okrog 500 s 42.574 člani, 6,8 mil. frankov rezerv in 543,5 milijonov vlog. Vseh kmetijskih zadrug je okrog 10.200 s 600.000 člani, kar pomeni, da je celotno kmetstvo prebivalstvo zadružno organizirano.

Konzumnih zadrug je v Švici 1028, od katerih pa je 518 včlanjenih v Zvezi švicarskih konzumnih zadrug v Baslu. Kot centralni konzumni zadrug delujeta še Zveza vzhodno švicarskih kmetijskih zadrug v Winterthuru in »Concordiat« v Curihu.

Referat tajnika Zveze nemških gospodarskih zadrug v Pragi A. Dietla, je imel namen, pokazati vpliv svetovne gospodarske krize na zadružništvo. V konzumu samem so se izvršile velike spremembe, ki na trgovino niso ostale brez vpliva. Posledice teh sprememb čutijo seveda tudi konzumne zadruge, ki jih gospodarski položaj postavlja pred težke naloge. Treba je, da se težave zavedajo vsi tisti, ki konzumne zadruge vodijo. Zadruga se morajo razmeram prilagoditi, v poslovanju je potrebna največja previdnost. Kreditiranje je omejit in izvajati naj se načelo prodaje proti gotovini. Z malimi zalogami naj se skušajo doseči večji poslovni uspehi. Ne opusti pa naj še propaganda za pridobivanje novih članov, da se dobi tako nove odjemalce in izravna zmanjšanje prometa, ki je radi krize nastalo.

razglašeni celo 93 poravnav, v juniju lani pa 18. V dravski banovini sta bili razglašeni 2 poravnavi, v juniju lani 2, v maju letos pa celo 22. Posebno je nadalje še padlo število poravnav v savski banovini (maja 22, junija 9).

Odpravljenih je bilo konkurzov 38 (v dravski banovini 7), prisilnih poravnav izven konkurza pa 14 (od tega v dravski banovini 7).

Skupno je znašalo število konkurzov v prvi polovici leta 1931 226, poravnav pa 258.

Na posamezne mesece je odpadlo:

	26 (konkurzi)	40 (poravnave)
januar	45	47
februar	40	47
marec	40	47
april	27	57
maj	54	93
julij	30	48

Promet Poštne hranilnice. V juniju so narasle vloge za 9 milj. na 271,3 milj. Din. V čekovnem prometu so bili samo 4 novi računi. Promet je znašal junija 5571,6 (maja 5525,6) milj. Din. Vloge so v mesecu juniju padle 862 na 851,9 milj. Din.

Borza

Ljubljana, 11. julija 1931.

Denar

Ta teden je bil devizni promet znaten, saj je znašal 23,4 milj. Din. v primeri z 10 milj. Din v prejšnjem tednu in 22,1, 18,6 ter 20,5 milj. Din v prejšnjih tednih. Od celokupnega prometa je odpadlo na valute, ki se sedaj več trgujejo kot prej, 0,5 milj. Din. kakor običajno je bilo največ prometa v devizah Curih, Dunaj, Praga in London. Fluktuacije v tečajih niso znatne, saj znašajo komaj 4°/₁₀₀ navzgor, oziroma navzdol. Te variacije so naravno v zvezi s trenutnim položajem na denarnem trgu.

Ljubljanski efektivni trg ne beleži nobenih znatnih izprememb. V teku tedna je prišlo do zaključka samo v vojni škodi po 386, nadalje v delnicah Trboveljske po 257,50 in Kreditega zavoda po 195.

Na ostalih efektivnih borzah je opaziti, da so tečaj državnih papirjev večinoma tendirali slabše. Tudi prometa je bilo manj kakor pretekli teden. V splošnem je tendenca za državne se vedno ostala slaba, vendar tečaji le malo varirajo. Tudi efektivni trg je postal popolnoma miren in beleži kaj malo zaključkov v bančnih delnicah, še manj pa v industrijskih. Tečajji so ostali skoraj popolnoma neizpremenjeni in trg ne kaže nobenega interesa za nakup.

Curih, Belgrad 9.106, Pariz 30.22, London 25.025, New York 515, Bruselj 71.975, Milan 26.97, Madrid 49, Amsterdam 207.40, Berlin 122.12, Dunaj 72.42, Stockholm 138.10, Oslo 138.05, Kopenhagen 138.05, Sofija 3.73, Praga 15.265, Varšava 57.70, Budimpešta 90.025, Atene 6.685, Carigrad 2.445, Bukarešta 3.0675, Helsinkings 12.97.

Dunaj, Dinar notira dev. 12.57125, valuta 12.64.

VREDNOSTNI PAPIRI

Notacije drž. papirjev v inozemstvu: London: 7% Bler. pos. 79.75—80. - New York: 8% Bler. pos. 88—90. 7% Bler. pos. 79—79.75, 7% pos. DHB 76.75—79.25.

Dunaj, Don. sav. jadr. 92.85, Wiener Bankverein 14.90, Escompleges. 150, Alpine 15, Rima Murany 41.50.

Žitni trg

Izgledi na svetovnem žitnem trgu niso nič kaj dobri, tendenca je namreč zopet usmerjena navzdol. To je pripisovati predvsem velikim cenam nove ameriške žetve, ki znašajo sedaj 700 milijonov bušev v primeri s 650 milijoni v prejšnjem mesecu in 605 milijonom lanskega fiktivnega donosa. To velja za žito in pšenico, dočim so cene za jaro pšenico manjše: 192 milijonov v primeri s pridelkom lani, ki je znašal 247 milijonov bušev. Strah pred novo letino je v prekomorskih državah vplival na trg in prisilil na cene. V Evropi je večinoma dobra letina, zato je pričakovali manjšega uvoza, kar se je že pojavilo in so dovozi po morju že padli. Seveda je treba upoštevati, da bodo naporci Francije, Nemčije in Italije imeli za posledico zmanjšanje ameriškega izvoza, kar bo neugodno vplivalo na trg. Posledice tega bodo gotovo tudi stalne strukturne izpremembe v svetovnem žitnem gospodarstvu.

Pri nas je ostal položaj neizpremenjen, kakor smo ga opisovali v vsakodnevnih poročilih. Za slovensko mlinsko industrijo je važno, da ne smejo imeti več kot 25% pšenice iz Baške in Banata, ostalih 75% pa mora biti iz drugih krajev države. Baški in banatski mlini pa ne smejo imeti več kakor 40% pšenice iz svojega področja, ostalih 60% pa mora biti iz drugih krajev države. 40, oziroma 25% pšenice iz Baške in Banata morajo irgovski mlini kupovati od Privilegirane izvozne družbe.

V ostalem ni nič posebno novega na žitnem trgu. Pač pa se govori, da bo isti sistem, ki je sedaj vpeljan v pšenični irgovini, vpeljan v jeseni tudi za koruzo, v kateri imamo pričakovali dobro letino in prav tako znaten izvoz na svetovni trg, kjer pa kakor za pšenico razmere niso ugodne in bo treba še mnogo žrtev. Pripominjamo, da znaša finančni efekt, ki bo potreben za izvedbo omenjenih akcij glede pšenice in moke, ca. 300 milj. Din, kar ni ravno za naše razmere velika vsota.

Novi Sad. Oves: bč., sr., slav. 165—170. Vse ostalo brez izpremembe. Tendence: slaba. Promet: pšenica 88 vagonov, koruza 7 vagonov, moka 16 vagonov, otrobi 6 vagonov, oves 1 vagon.

Budimpešta. - Tendence: prijazna. - Promet: omejen. - Koruza: julij 13.60—13.65, zaklj. 13.61 do 13.65; avgust 13.58—13.68, zaklj. 13.67—13.69; maj 12.24—12.35, zaklj. 12.33—12.35.

Hmelj

Srednjeevropski hmeljski urad v Zalcu objavlja svoje prvo poročilo o stanju hmeljskih nasadov konec junija. Ob objavi tega poročila piše »Saazer Hopfen- und Brauer-Zeitung«, da je edino mogoče sredstvo (pri sedanjem razpoloženju in položaju hmeljarjev); uničenje dela pridelka. Dve tretjini pridelka se lahko obere, ostala tretjina pa naj bi ostala neobrana. V tem oziru je prišlo že mnogo takih nasvetov iz Zalta.

Gospodarski momenti na letošnjem izselj. kongresu

(Fran Miklavčič.)

(Konec.)

V sedanjih urejenih razmerah vsekakor moramo pripraviti naložbe v domačih denarnih zavodih, ker je po izvršeni stabilizaciji valute garancija stalna vrednost našega denarja na zlati pariteti. Naši zavodi nudijo tudi mnogo ugodnejše obrestovanje kot ameriške banke ter imajo torej prednost glede rentabilnosti. Ker je danes takorekoč vse, kar je bilo nesolidnega, že izginilo, tudi ni več nobenega vprašanja glede sigurnosti vlog. Predvsem pridejo v poštev večji denarni zavodi s priznano likvidnostjo, pupilarno varne hranilnice, pa tudi manjše posojilnice na deželi, osnovane na zadružni podlagi. Pisec teh vrstic je že opetovano naglašal, da je zelo primerno, če se izseljenki denar nalaga tudi po manjših posojilnicah na deželi, koder so dobro vodene in kjer je na podlagi neomejene zaveze podana garancija vseh zadružnikov. Na ta način izseljenec v prvi vrsti koristi za slučaj potrebe svojim najbližjim rojakom, ustvarjajoč jim možnost posojila pri lokalnem domačem zavodu. Odvisne vloge se pa itak stekajo v centralne večje zavode ter tako pridejo v korist celokupnemu narodnemu gospodarstvu.

Dejstvo, da so nam naši izseljenki s svojimi denarnimi posiljavami faktično pomagali stabilizirati našo valuto in pa da so nam predvsem tisti, ki so živeli v Južni Ameriki, ustvarili našo trgovsko mornarico, nam da misliti na možnost, da bi se naši izseljenki, bodisi premožnejši posamezniki ali pa potom svojih organizacij in ameriških bank, kjer imajo primeren vpliv, direktno udeleževali financiranja naše industrije, potrebnih zgradb za tujski promet in raznih drugih vrst naše podjetnosti. Pri tem pa moramo opozoriti na dejstvo, da raznim velikim podpornim organizacijam, ki imajo veliko premoženja, ameriški zakon ne dovoljuje, da bi imele svoj denar naložen pri tujih (t. j. izvenameriških) denarnih zavodih. Tu bo treba še iskati stikov in možnosti primernega sodelovanja.

Dr. Cuvaj v omenjenem referatu naglašala potrebo in željo, da naj bi se ameriški prihranki naših rojakov uporabili za razvoj naše domače industrije, tako da bi nam uvoz iz inozemstva postal kolikor mogoče nepotreben in potem bi svoje ljudi mogli zaposliti doma, namesto da se izrjavajo v službi tujine. Razne industrije bi bilo treba razviti doma, pri tem uporabljati po možnosti samo domače sirovine in zaposlovati razen potrebnih strokovnjakov samo domače ljudi, katerega načela marsikod še sedaj nismo mogli primerno izvesti. Pri tej točki bi bilo zopet potrebno naglasiti, da moramo zopet razviti po možnosti nekatere domače obrti, ki so včasih evetle, a so pri nas še skoraj propadle, n. pr. platnarstvo. Na ta način bi več ljudi zaposlili na kmetiskem domu in bi jim ne bilo treba siliti za kruhom v mesto ali v tujino. Nadalje dr. Cuvaj še naglašala važnost elektrifikacije naših krajev. Koliko mrtvega kapitala leži v zbelem premoženju, katerega izraba bi izdatno pripomogla tudi k razvoju našega tujkega prometa.

Po mnenju dr. Cuvaja bi bilo treba ustvariti dve organizaciji, eno od strani izseljencev, drugo pa naj bi v stari domovini ustanovili gospodarski krogi, ki naj bi ob sodelovanju in pod event. nadzorstvom države izdelali načrte, kakor bi bilo najugodnejše in najbolje plasirali kapitalije naših izseljencev, tako da bi služili kulturnemu in materialnemu napredku naše domovine. Pri tem je najvažnejše vprašanje medsebojnega zaupanja in naše stremeljenje mora predvsem iti za tem, da ustvarimo vse v tem oziru potrebne predpogoje. Pri bližnjem kongresu se vedno razpravlja tudi vprašanje notranje kolonizacije in moramo reči, da smo tudi v tej stvari končno prišli na pozitivno bazo. O tem predmetu je poročal v Zagrebu gosp. Kučič, predmetni referent savske banovine. Povedal nam je, kako na tej stvari delajo v Zagrebu. Naglasil je najprej, da brezplačno zemlje ni na razpolago. Naseliti se morejo samo tisti, ki imajo sredstva za nakup zemljišča, zgraditev potrebnih poslopij ter nabavo živil in gospod. orodja.

Tu nastane vprašanje, koliko denarja se potrebuje. S vsoto ca. 500 dolarjev (28.000 Din) se že more kupiti 4—5 oravov zemlje (že obdelane krčevine), zgraditi hišica in najpotrebnejša gospodarska poslopja, kupiti 1 krava, 2 prašiča itd., skratka urediti malo gospodarstvo za preživljanje družine 4—6 oseb. Kdor ima na razpolago dvojno gornjo vsoto, si more urediti vse to v večji in boljši izmeri, v boljšem položaju itd. V Slavoniji so napredaj temu primerna manjša posestva seljakov, ki zahtevajo takojšnje plačilo, dočim veleposestva in krčevine prodajajo veleposelniki in banke, ki zahtevajo zaenkrat samo polovico kupnine. Možno so tudi različne kombinacije. Referent agrarno-upravnega oddelka za notranjo kolonizacijo daje potrebne informacije ter je na razpolago ob gotovem času, da morejo interesi pod strokovnim vodstvom ogledati zemljišče ter event. skleniti potrebne pogodbe. Mogoče bi se dalo kaj stžne urediti tudi v Ljubljani, v kolikor za to še ni preskrbljeno.

Poudarili smo že, da je imel kongres predvsem pred očmi možnost repatriacije naših izseljencev ter so se zadevni problemi razmotrivali največ s tega vidika. Med svojimi predlogi je naglasil potrebo, da se izda brošura o pogojih naseljevanja ter o možnosti trgovskega in drugega poslovanja v Jugoslaviji, ki bi jo razdeljevali med povratnike s prihranki kakor tudi med tiste, ki so iz enega ali drugega vzroka repatriirani. Temeljnejši zaključnih resolucij je kongres sklenil, da se v sporazumu s pristojnimi državnimi oblastmi in drugimi organizacijami osnuje informativni posredovalni urad za izseljence in povratnike, ki naj skrbi tudi, da se zaključki kongresa dejansko izvršijo.

Vse gotovo ne bo šlo tako gladko kot bi radi videli, in marsikaj bo treba izpremeniti oziroma dopolniti, vendar pa je bila ustvarjena baza za nadaljnje delo in ob restosti vseh odgovornih faktorjev, ki smo jo opazili na kongresu, upajamo, da tudi uspehi ne bodo izostali.

Zakon o izkoriščanju vodnih sil

»Službene Novine« objavljajo v svoji prilogi z dne 10. t. m. zakon o izkoriščanju vodnih sil. Osnovno načelo zakona, kakor je izraženo v 1. členu, je: »Vodni silam na javnih vodah razpolaga država. Državne ustanove dobe koncesijo na javnih vodah za neomejen čas, ostali interesi pa na omejeno trajanje. Na privatnih vodah se bodo dale koncesije za neomejen čas. V čl. 3. je določeno vrstni red, po katerem morajo biti projektirane in izvedene instalacije. Čl. 6. določa, da se lahko pri izdaji predkoncesije za instalacijo nad 100 bruto konjskih sil določi največ 5% proizvodne energije pri malem vodostanju za državne in druge ustanove ter zadruge.

Drugi del zakona od § 11. do § 14. govori o ekspropriaciji in povračilu škode.

Tretji del od § 15.—22. pa ugotavlja pristojnost oblasti glede izdajanja koncesij, predkoncesij itd.

Cetrto poglavje govori o postopku za izdajo odobritve predkoncesij in koncesij. Posebno so določbe za državne ustanove. Ta del zakona je najobširnejši.

V čl. 43. je točno določeno, kdaj more koncesionar zahteti z gradbo. Rok grede od pol leta do dve leti. Dovoljena pa morajo biti dela v roku 1—4 let. Koncesija se bo izdajala po § 45. za instalacije na javnih vodah. 1. 10—30.000 konjskih sil za 60 let, 2. 500—10.000 konjskih sil za 50 let, 3. 50—500 konjskih sil za 40 let, 4. do 50 konjskih sil pa 30 let, računajoč pri tem od dne prejema dovoljenja za gradbo po § 41. Možno pa je, da se koncesija podaljša. Koncesija preneha veljati, ko poteče rok ali pa, kadar koncesionar izrečno izjavi, da se je odrekel dodeljene mu koncesije.

V petem poglavju (§ 59.—69.) so navedene posebne odredbe, v sesteni (§ 70.—71.) pa kazni.

Važna je določba § 72., po katerem ostanejo v veljavi vse pravice, dobljene po prejšnjih zakonih ali po običajnem pravu, kakor tudi obveznosti.

Nadalje se koncesija ne more prenesti brez odobritve oblasti. Prav tako se tudi brez odobritve oblasti, ki je koncesijo izdala, ne sme izpremeniti gospodarski cilj podjetja. V zaključnih odredbah je nadalje navedeno, katere reke so javne in katere privatne vode.

§ 77. določa, da bodo osebe, ki dobe koncesijo na javnih vodah, po novem zakonu, uživale avtomatične olajšave za plačilo pridobitne odnosno družbenega davka glede dohodkov od same instalacije.

Zakon je bil podpisan 30. junija 1931 ter je stopil v veljavo, ko je objavljen v »Službenih Novinah«, tri mesece za tem pa dobiva obvezno moč in tedaj preneha prejšnji protivni mu predpisi, ki so mu protivni.

Padec konkurzov v juniju

Po pravkar objavljenih podatkih Društva industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je bilo v mesecu juniju t. l. razglašeni v celi državi 30 konkurzov v primeri s 36 v juniju lani in 54 v maju t. l. Od celokupnega tevila konkurzov v mesecu juniju odpade na dravsko banovino 9 (lani v juniju 6), edino v donavski banovini je znašalo število konkurzov več: 7.

Prisilnih poravnav je bilo v juniju razglašeni 48, od tega v donavski banovini 27. V maju je bilo

Litografijo Offsetisk

Z DIREKTNIM FOTOKEMIČNIM KOPIRANJEM NUDI LE

JUGOSLOVANSKA TISKARNA V LJUBLJANI

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljano 10.349.

Zaradi nesreče inventurna odprodaja

manufakturnega in konfekcijskega blaga po globoko znižanih cenah. — Se vladno priporoča

Marija Rogelj, Sv. Petra cesta št. 26 Ljubljana

Službodobe

Vajenca

za kolarsko obrt takoj sprejem. Hrenova ulica št. 19, Ljubljana.

Zidarski predelavec delovodske šole se takoj sprejme. — »Jugograd«, Ljubljana, Strelška.

Pečarskega vajenca z vso oskrbo v hiši sprejem. Pečarija Franc Jerko, Črnuče.

Vajenca

se sprejme v trgovino. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 7915.

Kovaškega učenca proti celi oskrbi takoj sprejem. Franc Prevodnik, Bistrica, p. Podbrezje, Gorenjsko.

Tapetnika

prvovrstnega, za fina dela — sprejme A. Amann, tovarna pohištva, Tržič.

Pošteno dekle

za vsa kmečka dela, najraje Gorenjsko — se išče. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7880.

Služkinja

pridna in poštena — se sprejme za vsa hišna dela. Ponudbe na zobni atelje L. Hribovšek, Zagorje o/S.

Mizar, pomočnika

in vajenca sprejme Janez Kuhar, mizarstvo, Vižmarje št. 69, St. Vid n. Ljublj.

Vrtnar, vajenca

z popolno preskrbo takoj sprejem. Ivan Bizovičar, trg. vrtnarstvo, Kolesijska ulica 16, Trnovo.

Vajenca

za krojaško obrt, pridnega, sprejme A. Šalko, krojač za civilne obleke in uniforme, Maribor, Ob železnici 8.

Mizar, pomočnika

sprejem za boljše pohištvo, ki je vajen delati tudi na stroje. Ivan Mrhar, Stanežiče 21, St. Vid nad Ljubljano.

Zdrava služkinja

veščica vseh gospodinskih del se sprejme pri mali rodbini. Plača po dogovoru. Maribor, Vrbanova št. 63.

Čevljar, pomočnik

kateri je sposoben tudi finejšega prirobovanja po meri, dobi stalno službo pri Jos. Pogačar, Kamnik.

Trgov. vajenca

s primerno šolsko naobr., sprejem takoj v špecijalno trgovino. — Viktor Sober, Ljubljana, Sv. Jakob trg 4.

Kovaškega vajenca

z vso oskrbo v hiši, takoj sprejem. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 7791.

Revn. deklica

12—13 let stara, zdrava, poštena, ki ima veselje do splošnega gospodinjstva, sprejme v službo. Marica Kos, trgovka, Bizelsko.

Oskrbnik

za planinsko kočjo se išče. Koča je 1000 m visoko ter 20 minut oddaljena od vasi. Penzionisti imajo prednost. — Ponudbe na Podružn. SPD, Črnomelj.

Učenec za trgovino

s primerno izobrazbo, če le mogoče zmožen nemščine, se sprejme s polno oskrbo v trgovino z mešanim blagom v mestu. Ponudbe na podružnico »Slovenca« pod »Trgov. Slovenca« v Celju pod

Prodajalec

ali prodajalka, izvežban za vodstvo konzuma na deželi, zmožen nekoliko knjigovodstva, predvsem pa prodaje, se išče. Kavcije zmožni in starejši moči s prakso imajo prednost. Ponudbe z označbo dosedanjega službovanja je nasloviti na upravo »Slovenca« pod »Zanesljiv« št. 7801.

Šivilje

ki znajo dobro šivati moške srajce in spodnje hlače, dobe stalno nameščenje proti dobremu plačilu pri Domači trgovini rublja d. d. v Zagrebu, Krajska ulica 20.

Službe iščejo

Kot oskrbnik

na večje posestvo bi šel izkušen trezen mož. Naslov pod št. 7718.

Šofer

trezen, zmožen popravit, sedaj pri avtotaksi, zeli k tovrstnemu ali drugemu avtomobilu. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mlad šofer« št. 7719.

Stanovanja

Prazno sobo

oddam najraje mladim zakoncem. Naslov pod 7932.

Dve solnčni sobi

zelo lepi, meblirani ali prazni, oddam. Napoleonov trg 6/L.

Več moških

sprejem na stanovanje takoj. Vodmat, Društvena ulica 23.

Stanovanje

sobo in kuhinjo, v novi hiši, oddam. Virant, Lžanska 70.

Stanovanje

dvosobno, balkonsko, se odda za avgust mirni stranki. Stožice št. 104.

Gospodična

poštena in solidna — se sprejme na stanovanje v lepo sobo. Najemna nizka. Naslov v upravi pod št. 7909.

Sobo

z souporabo kuhinje in pritliklini, oddam takoj ali z avgustom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7869.

2 boljšima osebama

oddam dve krasni skupno ležeči sobi z vhodom iz stopnic, po želji s hrano. Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 7905.

Stanovanje

2 sobi, kuhinja, predoba, logia z avtogaržo ali posamezno, v bližini Sv. Krištofa se odda za sept. Pismene ponudbe z navedbo cene na upravo »Slovenca« pod »Telefon v hiši« št. 7731.

Dvoje stanovanj

v bližini Strelške ulice oddam mirnim strankam za mesec avgust. Eno: dve sobi, kabinet in kuhinja; drugo: dve sobi, kuhinja in kopalnica. Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 7699.

Lepo stanovanje

udobno, v novi vili, v prijaznem kraju na deželi, s krasnim razgledom na Kamniške planine, z elektriko in vodovodom, se odda mirni boljši stranki z avgustom. Ponudbe pod »Udobnost« št. 7914 na upravo »Slovenca«.

Volno za modroce

zelo poceni prodaja Šega, Cankarjevo nabrežje 5/L.

Prodaj

kuhinjsko opravilo, zaradi premestitve. Kosovo polje št. 152, Zg. Šiška.

Otroški voziček

dobro ohranjen, na peresih, prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7920.

Pisalni stroj

»Continental« — ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7843.

Samski voz

imam naprodaj. — Franc Prevodnik, Bistrica, pošta Podbrezje, Gorenjsko.

Moško kolo

skoraj popolnoma novo, prodam za 1400 Din. — Jakopič Jožef, Sp. Piričje 30, Medvode.

Več moderni spalnic

iz mehkega lesa, elegant. pleskane in hrastove politirane, ugodno naprodaj. Sodarska steza 2.

Prodaj se:

otomana, 2 fotela, mizica in preproga, čajna mizica salonska omara, omara za obleke in razno drugo pohištvo. Poizve se Vengova ul. 12/I levo.

Dva skobelnika

(Hobelbank), nova, prodam, večjega za 600 Din, manjšega za 500 Din. — Franc Musič, mizar, Mengeš.

Pohištvo

kompletne spalne sobe in razno drugo poceni naprodaj. Vprašati: Maribor, Koroška cesta 12.

Prodaj se avto

znamke »Om«, 6 sedežen, odprt, pripraven za letovišča, in »Fiat 501«. Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 7861.

Prodaj se

malo rabljena omara za led (Eiskasten), pripravna za večje gospodinjstvo ali manjšo gostilno. Poizve se v Beethovnovi ulici št. 2/L.

Vino

prvovrstnih zlatih trt, čistega, finega okusa, nudi vinogradnik po prav ugodni ceni. Društva imajo popust. Naslov v upravi »Slovenca« pod 7697.

Automatična tehnika

Schömbner, nova, motor na surovo olje, dinam 4 PS, 220 V, z napeljavjo, se radi preselite po dogovoru ceno prodaj. Poizvedbe v upravi »Slovenca«, Maribor, Aleksandrova cesta 6.

Mlatilnica - čistilna

dobro ohranjena, na pogon z električnim ali bencinskim motorjem s 6 konjskimi silami, se prodaja po najbolj ugodni ceni. Izve se pri Mirko Gregorinu, St. Vid nad Ljubljano.

Avto

»Praga«, zaprt, tovarni, za prevažanje pošte, paketov, posebno praktičen za potnike, ker lahko vozi blago s seboj. 25 HP, nosilnost 500 kg, v zelo dobrem stanju, naprodaj. Ponudbe na oglasni oddelku »Slovenca« pod šifro »Praktično vozilo« št. 7757.

Kupimo

Mlado kravo

s telikom, lepo in zdravo, kupim. Josip Gerkman, Poljanska cesta 85.

Valvasorja

strani 33 do 80, kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7843.

Zobata kolesa

za vodno napravo, kupim. Ferdo Laznik, Rače.

Ribisel

kupuje Mariborska mlekarica in tov. sad. konzerv. Maribor, Aleksandrova cesta 63.

Kozarci

(Römergläser) kupim. Ponudbe z veličino in količino na upravo »Slovenca« pod »Kozarci« št. 7830.

Podleskovo seme

(colchicum autumnale) v vsaki množini kupuje »Gospodarska zveza« v Ljubljani.

Kupim

15 do 20 parov piščancev. 3 do 5 dni starih. Naslov: Premrl Fani, Ljubljana, Cesta dveh cesarjev.

Kupujem

sub hrastov in črešnjev les. Ponudbe pod »Subles« št. 7895 na upravo »Slovenca«.

Suhe deske

orehove, javorjeve in bukovne, debelina 30, 50 mm, dolžina 2 do 5 m, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7774.

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkure«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6. II. nadst.

Vsakovrstno

Zlato kovanje po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Kupijo se

tri ženske narodne noše z aubami. Ponudbe s cenno na upravo »Slovenca« pod šifro »Narodna noša« št. 7806.

Smo kupci

za trofazni električni motor

na vrtilni tok 220 Voltov od 20 do 25 KW. - Ponudbe na upravo lista »Slovenec« pod št. 7723.

Pouk

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesionirana. Prospekt št. 16 zastoni. Pišite ponj!

Učitelj glasbe

sposoben, ki bi bil voljan prebiti počitnice — dva, tri mesece — v morskem kopališču v Trpnju — se išče za poučevanje novih godbenikov proti brezplačni hrani in stanovanju. Ponudbe naj se pošljejo na župni urad Trpanj, Dalmacija.

Vnajem

V najem

vzajem takoj srednje velik mlin na prometnem kraju z nekaj posestva in stanovanjem. Vpraša se v oglasnem oddelku »Slovenca« v Ljubljani pod št. 7885.

Prostori za obrt

v cvetočem industrijskem kraju, centralna lega, se oddajo v najem. (Prostori so v prvem nadstropju.) Dopisi na upravo »Slovenca« pod »Obrt« št. 7842.

Trgovski lokal

ali že vpeljano špecijalno trgovino vzajem v najem. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Trgovski lokal« št. 7827.

Trgovino

z mešanim blagom oddam v najem takoj ali koncem avgusta z vso zalogo in inventarjem, v prometnem trgu blizu Celja, tik farne cerkve in šole. Potreben kapital ob prevzemu 15—20.000 Din, ostalo v obrokih. Pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 7884.

Zasluzek

Potnika

za pletilno stroko za Slovenijo išče tovarna na Gorenjskem. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 7910.

150 do 300 din dnevno

zaslužijo oni, ki imajo mnogo poznanstva! Za odgovor znamko! - Kosmos, Ljubljana, pošt. predal 307.

Zastopniki

ki se bavijo z zavarovanjem, ali pa oni, ki so prodajali srečke naj se takoj javijo. Nudi se jim lahek in dober zaslužek. Ponudbe na pošt. predal 4, Maribor.

Obrt

Pleskanje

sobo - in črkoslikanje, lakiranje, točno in poceni izvršuje A. Renner, Krčevina pri Mariboru, Praprotnikova 200.

POZOR!

ako menite, da potom malega oglasa v »Slovenca« ne napravite dobre kupitve pri prodajali ali nakupu poljskih pridelkov, živine, lesa itd. En sam poskus vas bo temeljito prepričal, koliko koristno domače oglaševanje v »Slovenca« more dovoli povdarjati in priporočati. Na Mali oglasnik v »Slovenca«

Mlad mehanik

išče kakršnekoli zaposlitve, sluge, tekača, skladiščnika ali kaj sličnega. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 7720.

Praktikant

z dvoraz. trg. šolo išče nameščenje. Gre tudi nekaj časa brezplačno. Naslov pove oglasni oddelku »Slovenca« pod št. 7732.

Trgov. pomočnik

začetnik, zelo agilen išče službo. Gre tudi na deželo ter 1 mesec brezplačno na poskušajo. — Franc Zerovnik, Krekov trg 4, Ljubljana.

Deklica

stara 16 let želi službo, najraje na deželi pri boljših ljudeh. Gre tudi k otrokom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7874.

Trgovska pomočnica

izvežbana v manufakturi, špecijeri, železnini ter v vseh strokah, želi spremeniti službo. Zmožna voditi tudi sama trgovino in to če mogoče v Sloveniji. Na zahtevo lahko vloži tudi primerno kavcijo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dobra prodajalka« št. 7845.

Meblovana soba

z elektriko in posebnim vhodom se odda. Naslov v upravi pod št. 7892.

Meblovana soba

se odda: Večna pot 17. Istotam se prodaja majhen konjiček-tekač za 600 Din

Soba

za samca, opremljena, se odda: Tržaška cesta 53, Glince.

Sobo

s štedilnikom in pritliklinami, oddam s 1. avgustom v Rožni dolini X/8 (Podrožnik)

Na stanovanje

in hrano vzame boljše dijakino učiteljsko vdova, stanujoča v bližini vseh šol. Krekova št. 14/III — Maribor.

Opremljeno sobo

lepo, čisto, oddam takoj solidnemu gospodu. Poseb. vhod, elektrika. Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 7839.

Soba

z dvema posteljama, se takoj odda v neposredni bližini kolodvora, eventualno s hrano. Prost vhod. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 7823.

Stanovanje

1 večje sobe, kuhinje s pritliklinami za november, iščem. (1 oseba.) Naslov: Iv. Jančigaj, Samova ul. št. 4, Ljubljana VII.

Na Bledu

iščem stalno stanovanje najraje v Gradu, obstoječe po možnosti iz 2 sob, kuhinje in shrambe. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7738.

Prodajmo

Otroška posteljica

in kuhinjska omara na prodaj v Rebrji 3/I, levo.

Pisalni stroj

se prodaj. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 7871.

Lepa pisalna miza

in kopalna banja naprodaj. Naslov v upravi pod št. 7891.

Ure popravila
z enoletnim jamstvom —
Fran Korošec, urar,
Sv. Petra cesta 55, preje
Barvarska steza.

Entlažje
m po 1 Din. Predtisk in
vse vrste ročnega vezanja
najceneje: Vezilja, Dunaj-
ska cesta 1a/4.

Kovčki
za potovanje, ročne tor-
bice, aktovke, listnice,
denarnice, nogometne žo-
ge, nahrbtnike, sportne
pasove itd. nudi v naj-
večji izbiri, najnižji ceni,
Ivan Kravos, Maribor,
Aleksandrova 13.

Parcela
za Bežigradom se proda.
Poizve se Tavčarjeva ul.
št. 6, trgovina.

Enonadstropna hiša
novejša, z več stanovanji,
pripravna za obrt, napro-
daj. Golobar Ivan, Šmart-
no pri Litiji.

Gostilna
dobrodošla, se pod ugod-
nimi plačilnimi pogoji pro-
da. Naslov: Uprava »Slo-
venca« v Mariboru.

Janjše posestvo
ali hišo z vrtom kupim. —
Ponudbe z označbo cene
na upravo »Slovenca« pod
št. 7625.

Enonadstropno hišo
v kateri je gostilna in tr-
govina, na prometnem
kraju, prodam. Naslov v
upravi »Slovenca« pod
št. 7887.

Dve parceli
po 700 m² prodam po
ugodni ceni. Vrt popolno-
ma urejen. Izve se Černe-
tova ulica 32, I. nadst.,
Ljubljana 7.

Posestvo
z vsem inventarjem, 5 glav
živine, 7 oralov gozda,
več njiv in travnikov, bli-
zu Domžal, ugodno pro-
dam. Stefan Ves, Rodica
št. 16, Domžale.

Posestvo naprodaj
s trgovino in vinotočem
blizu Ljubljane, tik cer-
kve, šole in tovarna. Na-
slov pove uprava »Slo-
venca« pod št. 7897.

Hišo
ob dolenski progi, vzam-
em v najem ali kupim.
Dopise na upravo
»Slovenca« pod »Plačam
tako« št. 7825.

Nova vila
solnčna, tik železniške in
avtobusne postaje, vrt in
pritikline, se odda v na-
jem. »Pod 250« št. 7377
na upravo.

Na Hajdini
tik pri cerkvi lepa hiša in
zemljišče naprodaj. Pri-
merno zlasti za duhovni-
ka ali orožnika oz. urad-
nika v pokoj. — Več pri
Prelogu.

Enonadstropna hiša
z gospodarskimi poslopi
se pod ugodnimi pogoji
tako prodaja. Potrebna
vsota 80.000 Din. Pismene
ponudbe na upravo »Slo-
venca« Maribor, Aleksan-
drova cesta 6.

Posestvo naprodaj!
Gospodarsko poslopije, in
sicer: 2 hiši, pod, kozle-
lec, svinjaki, vse krito z
opeko, vodnjak, 3 kleti,
2 skladišči. Hiši stojita tik
farne cerkve in okrajne
ceste. Natančna pojasnila
se dobe pri lastniku Ran-
plnu, Sv. Križ pri Litiji.
Cena po dogovoru. Poleg
posestva je na razpolago
več travnikov in njiv na
lepi legi.

Hišo
novozidano, prodam. Po-
treben kapital 80.000 Din.
Rožna dolina — Cesta
XV/30.

Nova hiša
z dvema sobama, kuhinjo,
šrambo, pritličjem, klet-
jo, drvarnico, vodnjakom,
vrtom, se proda. Pobrež-
je, Stanko Vrazova ulica
št. 25 pri Mariboru.

Hiša
enodružinska, z vrtom in
malo njivo se proda ali
zamenja z malim pose-
stvom v okolici Maribora.
Pobrežje pri Mariboru —
Nova ulica 7.

Hišo
z vrtom, nekoliko polja,
v bližini kolodvora, v le-
pem kraju, tri četrt ure
od mesta, prodam. Vpra-
šati: Lipovnik, Limbuš pri
Mariboru.

Trgovina,
gostilna, trafika. 2 hiši,
7 oralov zemlje na doželi
za 220.000 Din. — hiša s
pekarno, njiva, inventar,
3 sobe, za 85.000 Din. —
hiša s trgovino za 45.000
Din naprodaj. Karl Brez-
nik, Celje.

**LEPE STAVBNE
PARCELE**
v Gaberjih pri Celju po-
ceni naprodaj. Vpraša se
pri: Antonu Premozar —
Celje, Gaberje.

Posestvo
z gospodarskim poslop-
jem, hiša, pod, kozolec,
hlev, svinjak, 10 merni-
kov posevke, gozd, napro-
daj. Poizve se pri last-
nici Brtoncelj, Stranska
vas, pošta Novo mesto.

Gostilna
event. tudi trgovina na
zelo prometnem kraju, ob
farni cerkvi, na promet-
ni cesti, z lepimi prostori,
se takoj radi boleznimi pro-
da. Naslov v upravi »Slo-
venca«, Maribor.

Posestvo
10 minut oddaljeno od
kolodvora, 2 orala zem-
lje, vinogradi in sadonos-
nika, poceni naprodaj. —
Vrečar Martin, Gorica 22,
p. Store.

Lepo posestvo
50 oralov (polovica lep
smrekov in bukov gozd),
zaokroženo (glavni del
nekd. graščinskega pose-
stva), ob banovinski cesti
v moravski dolini, se od-
da v najem ali proda z
vsem inventarjem. Naslov
pod št. 7709.

Hišo
s koncesijo in lepim go-
stiliškim sadnim in zel-
enjadnim vrtom prodam
radi selitve. Hiša stoji
pri postaji na Gorenj-
skem na prometni točki
za vsako obrt pripravna.
Naslov pove uprava »Slo-
venca« pod št. 7777.

Hiša
v Mariboru v najboljšem
stanju z dobro izdano go-
stilno in velikim vrtom,
radi smrtnega slučaja v
rodbini, naprodaj. — Po-
jasnila: Koroska cesta 79.

Hišica
enodružinska, nova, s tre-
mi sobami in pritliklinami,
na solnčni legi ob državni
cesti, oddaljena 25 minut
od kolodvora, naprodaj.
Naslov v podružnici »Slo-
venca« v Celju.

Mala hiša
tik Celja, nova, takoj za
vselitev, naprodaj. Naslov
v podružnici »Slovenca«
v Celju.

Ženitbe
Trgovca v Ljubljani
dobro vpeljan, želi poro-
čiti dobro situirano gos-
podinjo ali vdovo. Samo
resne ponudbe na oglasni
oddelek »Slovenca« pod
»Poštenjak 28«.

Objave
Vinotoč
Rupena, Košaki toči dalje
po Din 8.— liter.

Izjava
Podpisani izjavljam, da
nisem plačnik za dolgove,
ki jih napravila Marija
Gorjanc koderkoli na mo-
je ime. — Tinko Skubic.

Pozor!
Žične posteljne vloge vam
nudi najceneje trdka
Pavel Strgulc. Gospo-
svarska cesta 13 (Kolizej).
Sprejemam popravila vseh
vrst žičnih vlog v lesenih
in železnih okvirjih ter
zložljive železne postelje.
Postrežba hitra in solidna

Priporočila se
na najprometnejšem me-
stu v Mariboru se naha-
jajoča pisarna z velikimi
prostori, prevzema vsako-
vrstne transakcije: —
Organizacijo, razposilja-
nje, podružnico itd. Cenj.
ponudbe na poštini pre-
dal 4. Maribor.

Prevzem trgovine
V prometnem trgu No-
tranjske se vsled bolezni
proda trgovina z meša-
nim in manufakturnim
blagom. Trgovina je zelo
dobro vpeljana in stoji na
najbolj prometni točki. —
Prevzame se lahko takoj,
potreben kapital 200.000
Din. Resne ponudbe je
poslati na upravo »Slov.«
pod »Sigurna bodočnost«
št. 7811.

Glasba
Harmonij
trdke Kaufman, Dunaj,
z 10 registri, v dobrem
stanju se proda. Lepa pri-
ložnost za prosvetna in
pevska društva. Ponudbe
na oglasni in reklamni
zavod Sokliš, Bled, Ljub-
ljanska cesta 86.

**Ako se ne bojite slišati resnice,
dovolite, da Vam jo povem.**

Gotova dejstva iz Vaše prošlosti in bo-
dočnosti, finančne možnosti in druge za-
upljive zadeve Vam bo odkrila astrologija,
najstarejša znanost v zgodovini. Vaši izgledi
v življenju glede na srečo v zakonu, Vaše
prijatelje in sovražnike, uspeh pri Vaših pod-
jetjih in spekulacijah, pri dediščini in mnoga
druga vprašanja se morejo
pojasniti z veliko zna-
nostjo astrologije. Dovo-
lite mi, da Vam odkrito
napovem občudovanja
vredna dejstva, ki spre-
menijo celotni tek Vašega
življenja in Vam prinese
uspehe, srečo in napre-
dek, mesto obupa in ne-
uspehov, ki Vas sedaj čakajo. Vaša astrolo-
gična napoved bo obširna in napisana v
lahkem stilu ter bo obsegala dve celi strani.
Napišite lastnooročno datum svojega rojstva,
kakor tudi jasno in razločno svoje ime in
svoj naslov. Ako hočete, lahko pošljete 10
dinarjev v novčanicah (ne v drobižu) za po-
kritje poštne in pisarniških potrebščin. Na-
slovite svoje pismo na Profesor Roxroy
Dep 3513 Emmastraat 42 Den Haag (Ho-
landsko). Poština 3 Din. Prof. Roxroy žal ne
razume slovensko, in bo torej odgovoril le
nemško ali na željo francosko ali angleško.

Kupimo glasbila
(Blechinstrumente), 20 ko-
sov, za sestavo godbe. In-
strumenti so lahko rab-
ljeni, a dobro ohranjeni.
Ponudbe naj se pošljejo
na župni urad Trpanj —
Dalmacija.

Razno
Stavbne nasvete
daje tehnični biro »Tehna«
Ljubljana, Mestni trg 25/1

Voluharje, miši
in podgane zanesljivo po-
konča »Pantiganin«. Zor,
Dunajska cesta 1a/IV.

Kopalne obleke
od 45 Din naprej Vam
nudi »LUNA«, Maribor,
Aleksandrova cesta 19.
Poštna naročila točna.

Ajdo
za seme najlepšo sivo in
črno pri Sever & Komp.,
Ljubljana, Gosposvetska
cesta št. 5.

**Veliko izbiro okvirjev za
slike in svete podobice do-
bite v zalogi**
M. Rauch, Celje
Prešernova ulica 4.

Oves in koruzo
kupite najceneje pri trdk
A. VOLK, LJUBLJANA
Veletrgovina s titom.
Ressleva cesta 24.

V Mariboru
je galanterija, parfumeri-
ja, papir, šolske potreb-
ščine, nogavice, motvoz,
vrvi itd. — najceneje pri
Drago Rosina, Vetrinjska
ulica št. 26.

»Sealyham-Terrier«
z rodovnikom, se od 1.
avgusta naprej oddajo. —
Povrženi 3. junija. Gozd-
na uprava grofov Thur-
nov, Grad Ravne, p. Gu-
štanj.

Avinal
za odvado pijančevanja
stane 235 Din, Nikoprost
za odvado kajenja pa 76
Din. Brezalkoholna pro-
dukcija, Ljubljana, Kolo-
dvorska 3.

Pozor, mizarji!
Borove plohe, suhe, več-
jo množino, za mizarje —
ima v zalogi po ugodni
ceni Franc Škerjanec, La-
hovče 29, Komenda.

Ia sveže hruške
kg po Din 4.50, omote
po 30 kg franco vsaka
železniška postaja pošilja:
G. DRECHSLER, Tuzla —
Bosna.

Stavbeno podjetje
Rudolf Terčelj, Vodvodna
cesta, Ljubljana, se pri-
poroča ter izvršuje ceno
in solidno vsa v to stroko
spadajoča dela.

Puhasto perje
čisto čehano po 48 Din
kg druga vrsta po 38 Din
kg čisto belo gospe po
130 Din kg in čisti puh
po 250 Din kg Razpoši-
lam po poštenu povzetju
L. BROZOVIC — Zagreb.
Ilica 82 Kemična čistil-
nica perja

Popolnoma varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici
v Ljubljani, r. z. z. o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.
Hranilne vloge se obrestujejo
najugodneje.
Rentni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša
circa po odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem.
Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela
»Uniona«, hiše in zemljišča. Kredi i v tekočem ra-
čunu. Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva
itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

»Javor«
lesna industrija v Logatcu
ima svoj lokal za pohi-
štvo tudi v Ljubljani. v
novi palači Vzajemne za-
varovalnice.

Malinovec
pristen, naraven, na malo
in veliko prodaja
lekarna Dr. G. PICCOLI,
Ljubljana, Dunajska c. 6

Pohištvo
po najnižjih dnevnih ce-
nah, oprave in posamezne
dele, postelje, omare in
kredence dobite pri: Vel-
kavrh, mizarstvo, Krakov-
ska ulica 7, Ljubljana.

Pohištvo
Spalnice češnjeve, buko-
ve, hrastove, pisalne mize
ter sploh vse drugo pohi-
štvo nudi najceneje Janez
Kuhar, mizar, Vižmarje
št. 69, Št. Vid n. Ljubljano

Krušno moko
in vse mlevske izdelke
vedno sveže dobite pri
A. & M. ZORMAN
Ljubljana, Stari trg št. 32.

Pension »Germa«
na Osojskem jezeru —
Stiegl, postaja Steindorf,
Koroško, nudi čez počit-
nice prijeten oddih. Kra-
nska lega in izletne točke.
Priporočljivo zlasti dija-
kom in dijakom zaradi
nemščine. — Celodnevna
oskrba 6 šilingov.

Oblastveno koncesijoni-
rana

šoferska šola
I. Gaberščik

bivši komisar za šoferske
izpite, Ljubljana, Dunaj-
ska cesta 31, nedaleč od
kolodvorov. Vhod tudi z
Bleiwisove ceste.

»Couch« zofa
je najmodernejša sedanje
dobe. Poleg elegancije in
kombiniranih oblikah je
tudi zelo praktična in dvo-
stransko uporabljiva. Iz-
deluje jih po lastnih in
danih načrtih najsolidnej-
še Kobilica Avgust, tapetnik
in dekorater, Ljubljana,
Dunajska cesta 25, vhod
Dvořakova ulica 3, dvo-
rišče.

Modroce
posteljne mreže, železne
zložljive postelje, otoma-
ne, divane in tapetniste
izdelke nudi najceneje
RUDOLF RADOVAN
tapetnik, Mestni trg 13.
Ugodni nakup morske
trave, žime, cvilha za
modroce in blaga za
prevleke pohištva.

Za jesensko setev:
**aído, koruzo, rdečo
deteljo in repo** dobite pri
FRAN POGAČNIK-U
Ljubljana, Dunajska c. 36

Vreče
Kdor rabi vreče kupi jih naj-
ceneje pri trdk
Mirko Mlakar
Ljubljana - Slomškova ulica št. 11
1. etar. stev. 2947.

Pohištvo
pripriprosto in najmodernejšo Vam audi trdka
po izredno nizki ceni
KREGAR IN SINOVA
Št. Vid nad Ljubljano — nasproti kolodvoru

Ležalne stole
močno blago cene nizke
Modroce, otomane, divane-
fotele in vse fopetniste iz,
delke Vam nudi najsolid-
nejše in najceneje
Ignacij Narobe,
tapetnik in dekorater
LJUBLJANA, Gosposvet-
ska cesta 16 (pri Levu).

Zlato v listih
garantirano 23 karatno, za
črkoslikarje — podobarje,
kamnoseke — knjigoveze

nudim
vsaki množini po naj-
nižjih dnevnih cenah.
A. Janežič
Ljubljana
Florianska ulica 14
»Slovenca«!
Citajte in širite

V globoki žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naš nad
vse ljubljani sinko in bratec
VIKTOR
učenc III. razreda ljudske šole
dne 11. t. m. po kratki mučni bolezni, previden s tolažili za
umirajoče, za vedno dokončal svoje mlado življenje.
Pogreb našega ljubljanka bo v ponedeljek, dne 13. julija
1931 ob pol 5 popoldne iz hiše žalosti Poljanska cesta št. 52 na
pokopališče k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 11. julija 1931.
Zalujoči starši
Viktor in Josipina Kalan.

LJUDSKA POSOJILNICA
registrovana zaduga z neomejeno zavezo v Ljubljani
obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri,
vezane vloge po dogovoru ter brez vakega odbitka.
Tudi rentni davek plačuje hranilnica sama. — Svoje pro-
store ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači,
zidani še pred vojko iz lastnih sredstev. Poleg jamstva,
ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno
premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z
neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim
premoženjem, k presega večkratno vrednost vseh vlog.
Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov dinarjev.

UPRAVNI ODBOR IN RAVNATELJSTVO MESTNEGA
POGREBNEGA ZAVODA naznanjata, da je umrl njih dolgoletni
zvesti nameščenec, gospod
Ivan Bajda
I. aranžer Mestnega pogrebnege zavoda
dne 10. t. m. po kratki mučni bolezni.
Pogreb bo v ponedeljek, dne 13. t. m. ob 3 popoldne iz
Prečne ulice št. 2.
Zvestemu uslužbencu ohranimo trajen časten spomin.
Ljubljana, dne 11. julija 1931.

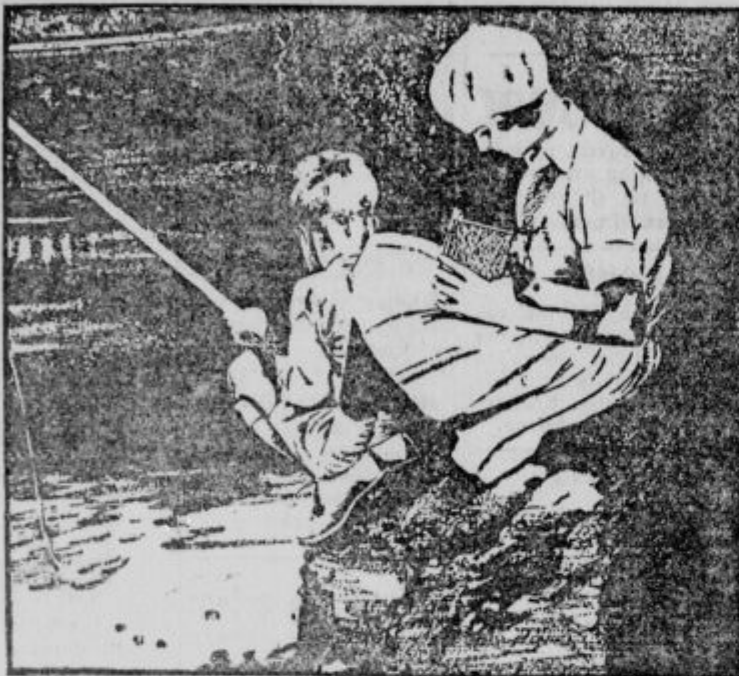
Na varnejše in na boljše naložite denar pri
Hranilnici kmečkih občin
v Ljubljani
Miklošičeva c. 21 - Ustanovljena leta 1911
Telefon 2183 (Palača Vzajemne zavarovalnice) Pošt. ček rač. 10545
ki je edini pupilarno varen zavod kmečkih občin. Za varnost
vlog jamči 19 kmečkih občin ustanoviteljic z vsem svojim
premoženjem in vso davčno močjo. Nalagajte svoj denar
v ta zavod, kjer je denar najbolj varen. Hranilne vloge
obrestujejo po 5%, vezane na 3 mesece po 6% in plačuje
rentni davek iz svojega. Vložne knjižice vseh drugih de-
narnih zavodov sprejema kot gotov denar in se obresto-
vanje ne prekine. V to hranilnico nalagajo sodišča in ob-
čine ter župni uradi denar mladoletnih, skrbilencev, pre-
klicancev, ustanov in drugih javnih zakladov, varščin in
zapuščin. Posojuje svoj denar na posestva in občinam proti
amortizaciji in na menice proti mesečnemu odplačevanju.
Hranilnica je pod nadzorstvom kr. banskega komisarja.

Upanje, da si pridobite slavo in bogastvo!

KODAK mednarodni natečaj daje vsakemu amaterju priliko, da si pridobi slavo in bogastvo. 5.700.000 Din se bo razdelilo z nagradami na vsem svetu — in tehnične vrline pri ocenjevanju ne pridejo v poštev. Steje samo zanimivost slik. Sami veste, da lahko napravite zanimivo sliko — recimo svolega otroka ali pa prijatelja ali pa tudi svoje ljubke mačice. Pošaljite take slike — z njimi imate upanje, da dobite nagrade. Zahtevajte podrobne pogoje za udeležbo tega natečaja v katerikoli trgovini fotografskih potrebščin, ali pa pišite jugoslovanskemu oddelku za natečaj.

Kupite si nekaj Kodak filmov v žužkih in jih vse porabite za slikanje. Za natečaj lahko pošljete kolikor slik hočete.

Evo vam nagrad, ki jih dobi jugoslovanski nagrajenci:

1. nacionalna nagrada Din 10.000.— 6 prvih nagrad po Din 1.000.— in 54 nagrad od Din 500.— do Din 100.—

Vsi jugoslovanski dobitniki prvih nagrad se avtomatično udeležijo mednarodnega tekmovanja v Ženevi, kjer se razdeli 1 velika mednarodna nagrada 10.000 dolarjev in 6 prvih nagrad po 100 dolarjev.

KODAK

MEDNARODNI FOTOGRAFSKI NATEČAJ

ZA AMATERJE OD 1. MAJA DO 31. AVGUSTA 1931.

Pišite po pogoje na jugoslovanski oddelk za natečaj: Kodak d. z. o. z., Zagreb, Zvonimirova ulica 2.

Rabite najnovejši filmski izum: Kodak film „VERICHROME“ ali pa film v skladih.

Vse za šport, potovanje in turizmo.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo

Premog domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske vrhe.
Kovaški premog vseh vrst.
Koks tvariški, plavžarski in plinski.
Brikete.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva 15/L.

Pohištvo!

SPALNICA iz črešnje, javorja ali bukke, vložki iz afrikanke breze, moderni slog, fina izdelava, obstoječa iz 2 omar, 2 nočnih omarič, 2 postelj, psyhe z brušenim kristal ogledalom, mize in 2 stolov ter KUHINJA, fino belo emailirana, obstoječa iz kredence, 130 cm šir., mize, 2 stolčkov, zaboja za premog in klopice za vodo. Cela gornja oprema za skupno ceno 8000 Din franko postaja Celje.

Tovarna pohištva FRANJO VEHOVAR, CELJE.

Za pohištvo prevzamem enoletno jamstvo. Proti primernemu jamstvu na 12 mesečne obroke. — Izvršujem najluksuriznejše pohištvo po načrtih kakor tudi vsa stavbna dela.

SOKOLSKI

in prosvetni domovi, kupujte domače izdelke, emailir. peči sistema Lutz. Dobavlja jih samo GOLOB ALOJZIJ, Ljubljana, Puharjeva ul. 3 izdelovanje email. peči in splošno kleparstvo Cene konkurenčne!

Direkcija rudnika Velenje razpisuje za na dan 15. julija 1931 ob 11 dopoldne nabavo:

ca 50 m³ plohov

Pogoji se dobe pri podpisani.

Iz pisarne Direkcije držav. rudnika Velenje.

Pri bolezni želodca, črev

slabi prebavi in hemeroidih jemljite tudi Vi „FIGOL“. „FIGOL“ osvežuje in čisti kri

Dobiva se v vsaki lekarni, po pošti pa ga razpošilja proizvajalec: Lekarna Dr. Semelič, Dubrovnik 2/44, 3 stekla s poštno 105 Din, 8 steklenic 245 Din, 1 steklenica 40 Din.

V PALACI LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE se odda s 1. avgustom 1931

stanovanje

obstoječe iz 4 sob z vsemi pritliklinami, moderno opremljeno, s central. kurjavo in elektr. razsvetljavo

dva pisarn. prostora

s centralno kurjavo in električno razsvetljavo.

Pojasnila daje:

UPRAVA LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE.

NAZNANJA se

slavnemu občinstvu in cenjenim zavodom, da staro renomirano splošno

kleparsko in vodovodno inštalacijsko tvrdko naprej vodijo

Jakob Fligel dediči

Poslovnica in delavnica

Rimska c. 2 in Gregorčičeva ul. 5

Telefon 3353

Ivan Pakiž, Ljubljana, Pred škofijo 15

Zaloga neprekosljivih švicarskih žepnih ur: Schaffhausen, Omega, Tissot, Doxa, Cortebert, Junghans, Langendorf. Velika izbira: briljanti, zapestnice, uhani, veržice, prstani, obeski, doze za svajčice, poročni prstani. Električne stenske ure, budilke vseh vrst, srebrno jedilno orodje, krstna in birmanška darila. Konkurenčne cene, tudi na obroke.

Priporoča se prvi slovenski zavod

Vzajemna zavarovalnica
Ljubljana

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE:

Celje, Palača Ljudske posojilnice, Zagreb, Starčevićev trg 6, Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica XI. puka 22, Beograd, Poincareova 2

Praktično

opremljena tiskarna

v manjšem, ličnem mestu Slovenije, s sedežem srezkega načelstva, je pod ugodnimi pogoji naprodaj. Tiskarna obratuje že nad 30 let in ima svojo staro klijentelo. Resni reflektanti naj se javijo pod šifro „Tiskarna“ na upravo „Slovenca“.

P I 42/30.

Prostovoljna sodna dražba!

Na predlog solastnikov se vrši v torek, dne 28. julija t. l. ob 4 popoldne na licu mesta v Ljubljani, Lončarska steza šte. 2, prostovoljna sodna dražba posestva pod vlož. šte. 13 kat. obč. Poljansko predmestje, obstoječega iz hiše šte. 2 in šte. 4 v Lončarski stezi, dvorišča, obširnega gospodarskega poslopja s TOVARNISKIMI PROSTORI ZA IZDELOVANJE PEČI, vrta in 2 travniških parcel. Izključna cena znaša 1.000.000 Din. Dražb. pogoji so interesentom na upogled v pisarni podpisanega.

MATE HAFNER, javni notar kot sodni komisar.

Prostovoljna javna dražba.

Po oporoki z dne 5. junija 1931 se bodo prodale na prostovoljni javni dražbi dne 18. julija t. l. ob 1/2 11. uri v notarski pisarni v Novem mestu št. 42 iz zapuščine po Vodnik Ani iz Novega mesta št. 210 spadajoče nepremičnine:

1. enonadstropna hiša št. 210 v Novem mestu z vrtom, to je zemljišče vl. šte. 403. k. o. Novo mesto v vrednosti Din 145.020.—
2. zemljišče vl. šte. 569. k. o. Kandija s parc. šte. 102/5 in 102/6 njivama s površjem 34 a 05 m² in 32 a 59 m² v vrednosti Din 4998.—
3. zemljišče vl. šte. 281. k. o. Stranska vas s parc. šte. 1630/5 gozdom s površjem 1 ha 490 m² v vrednosti Din 3122/70.

Zemljišča so neobremenjena in se ne prodajo pod cenilno vrednostjo. Dražbeni pogoji so interesentom na vpogled v pisarni Matije Marinčeka, notarja v Novem mestu.

NOVO MESTO, dne 9. julija 1931.

Matija Marinček,
notar, kakor sodni poverjenik.

Auto-taxi

IVAN DOLMOVIC, Novo mesto, nudi potnikom udobno potovanje s svojima dvema 4 in 6-7 sedežnima limuzinama. — Telefonska štev. 11.

Okrajne inšpektorije

»prejemo proti mesečnemu navšalu Din 2400 in nadpro viziji. Nadalje podučujemo in zaposluje v vsakem okraju po eno spretno žensko zaradi daljšega poučevanja v strojem pletenja kot hišni obrti. Ako se pošlje znamka na odgovor, pošljemo obsežna navodila. Zadruga jugoslov. pletala, Osijek.

Stoj in čitaj!

Iz ustrežljivosti — torej popolnoma zastonj — Vam dam, v kolikor Vas zanima, podrobna informacije glede naslednjih štirih stvari: Kje morete dobiti stalno domačo službo za pisarna dela, kje se morete zastonj naučiti dobrih domačih obrti, ali če se želite baviti s prodajo nekake zelo dobro ideje predmeta proti primernemu mesečnemu navšalu, oziroma event. želite prevzeti v okrajih zastopništvo reke velike ugledne trgovke. Pišite mi in priložite znamko za odgovor, Oskar Lustig, ravnatelj, Osijek, Krežmina ul.

GOSPODARSKA ZVEZA LJUBLJANA R. Z. Z. O. Z.

Prodaja deželne pridelke, žito, mlevske izdelke, seno, slamo, kolonialno in specerijsko blago, kmetijske stroje in orodja, umetna gnojila, cement, premog itd.

Prvovrstna moka iz mlinarice Forčacs, Bačka Topola, je stalno na zalogi.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani

razpisuje oddajo

kleparskih del

za novogradnjo stanovanjske hiše v Celju. Vsi potrebni pripomočki, kot proračun in načrti, se dobe za Din 30.— od 14. t. m. dalje med uradnimi urami pri podpisnem uradu v Ljubljani, Gledališka ulica 8.

Zapečateni in v smislu razpisa opremljene oferte je vložiti do 21. julija 1931 do pol 12. ure dopoldne pri Pokojniškem zavodu za nameščence v Ljubljani.

Pokojninski zavod za nameščence
v Ljubljani.

Najnovejši

»SACHS«-motorji
Din 4950.—

dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji, posamezni deli, pnevmatika. Ceniki franko. Najnižje cene.

»TRIBUNA« F. B. L.
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Čas vkuhanja se je pričel!

Dobra gospodinja uporablja najpopolnejše WECK-ove priprave za vkuhanje. — Pri nakupu pazite na znamko!

Tovarniška zaloga za Jugoslavijo:
FRUCTUS - LJUBLJANA, Krekov trg št. 10

Krajevni prodajalci: Celje: J. Jagodič, Maribor: Carl Lotz in Pinter & Lenard, Ptuj: F. Vogel, Brežice: V. Petan, Kranj: Merkur, Kočevje: F. Huber, Slovenj Gradec: L. Rojnik in K. Rojnik, Ljubljana: F. B. L.

Surovo maslo

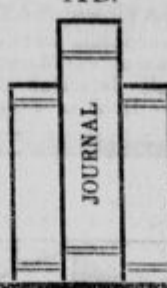
(Tafelbutter)

naifinejše, dobavlja v vsaki množini od 4 kg naprej franko, in sicer po ceni 30.— Din proti povzetju.

Franc Kolleritsch

APACE PRI GORNJI RADGONI

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKO ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

IZREDNO UGODNIH CENAH
GOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Tudi letos so na prvem mestu francoska kolesa

Prvovrstni izdelek in material. Najlažji tek.

Cene brez konkurence!

VIKTOR BOHINEC - LJUBLJANA
Dunajska cesta 21 Cenik brezplačno!

ZA PISARNE

lokale in javne prostore so najboljše in najprikladnejše emajlirane peči sistema Lutz. — Strokovno dobavlja in popravlja stare peči GOLOB ALOJZIJ, Ljubljana, Puharjeva ul. 3 izdelovanje emajl. peči in splošno kleparstvo Cene konkurenčne!

Vinarska zadruga v Ljutomeru
kupi novo ali dobro ohranjeno

vinsko posodo

in sicer za transport sode po ca. 3 hl in za klet od 15 do 25 hl. Interesenti naj se obrnejo na gorenji naslov.

Avstr. tovarna za kose

išče potnike, ki so dobro vpeljeni pri manjših odjemalcih. Prednost ima mlajša moč in avto-vozač. Dopise pod »Series/W. R. S 5737« sprejema in odpošilja Jugosl. Rudolf Mosse, A. G., Zagreb, Jelačićev trg 5.

Kavarna in restavracija

prvovrstna, kompletno urejena, v večjem mestu province (Savska banovina), se da v najem. Reflektira se na dovršenega strokovnjaka, ter soproga dobre kuharice, najboljše brez otrok. Potrebno nekaj kapitala za jamstvo in vodstvo dela. Ponudbe na Jugosl. Rud. Mosse d. d., Zagreb, Jelačićev trg 5 pod »194«.

P 79/27 30.

Oklic

Dne 23. julija 1931 ob 10 dopoldne se bo na licu mesta pri hotelu »Zlatorog« ob Bohinjskem jezeru prodajalo potom sodne dražbe pet zelo lepih stavbnih parcel v obsegu po 1000 m². Izključna cena 7 Din za m².

Okrajno sodišče v Radovljici, odd. I.,
dne 9. julija 1931.

PROSTOVOLJNO GASILNO DRUŠTVO GODEŠIČ PRI ŠKOFJI LOKI

je priredilo dne 5. julija 1931 efektivno loterijo z dovoljenjem ministrstva poljoprivrede z dne 26. marca 1930 št. 3888/1 pod nadzorstvom finančne direkcije s sledečim izidom pri žrebanju srečk:

5702	1405	5571	5513	699	6500	5307	3625	2136	2048
7977	5059	1547	3119	975	629	6236	7305	2245	6720
3903	1072	3262	5118	1149	3413	2475	2142	751	6380
1562	6874	3358	687	588	2027	7707	4609	7229	5412
6377	5639	1489	6339	4853	2540	5474	5813	5853	5713
4879	821	5519	6157	7802	2611	1338	2397	6052	1129
5431	4663	4421	2421	2108	6271	697	2504	1225	6507
2373	4060	1052	3972	5511	6	2228	5012	5483	1007
4592	117	4619	1436	4236	4297	2162	4392	6387	7774
6837	2851	5218	4263	3222	508	1073	1727	5661	4277
5145	6968	635	2302	6440	6364	7882	3834	5684	3815
634	2191	4949	4942	6910	2009	3192	3256	1374	2187
1781	5949	6032	7789	2883	6779	3209	7061	4371	3579
4374	1472	4449	7029	4258	1821	3388	1267	2250	2896
6864	3111	34	6792	3808	4017	484	3401	5934	5508
6044	3949	4148	5757	3225	534	2426	4273	7921	3881
4769	5830	7657	5536	4672	2533	6471	5525	3983	5285
1265	5579	1269	1664	4551	4100	4382	5896	6924	7223
5358	2047	4066	302	2869	3406	4397.			

Dostavek. Ta izkaz je objavljen samo v današnjem listu in v tedniku »Kmetijski list«.

ORIGINAL OPALOGRAPH

RAZMNOŽEVALEC — PRESERVAT IN FIKSAT — doblite pri trdki:

LUDV. BARAGA

LJUBLJANA

Selenburgova ulica 6

Telefon 29-80

PAZITE NA VARSTVENO ZNAMKO

Otfried v. Hanstein:

Strahotno potovanje na luno

Zdaj so opazili, da so radi gibanja postali res zelo lačni. Jedli so torej, nato pa je Egon rekel: »Nekaj mi je prišlo na misel, kar bi nas utegnilo rešiti. Da bi sploh kedaj zopet prišli na zemljo, moremo samo tedaj upati, ako dobimo vodik in kisik; iz njiju napravimo plinsko zmes in z njo napolnimo aparate. Videla sta, da sem prinesel s seboj nekaj snega in ga stopil na električnem kuhaličku. Spremenil se je v vodo, pa to nam nič ne pomaga, ker nimamo priprav, da bi vodo razkrojili v njene kemične sestavine. Vendar pa se nam po mojih mislih utegne posrečiti, da najdemo vsaj eno teh snovi, zmrznjeno v sneg. Menijo namreč, da se v globinah takozvanih mesečevih žrel ob gotovih dobah nahaja vodikova megla, dasi zraka ni. Te megle moramo poiskati. Zato predlagam, da gremo zdaj najprej spat, jutri pa napravimo dolgo potovanje. Poglejta semle na karto! Kakih petinšestdeset kilometrov oddal stoji visoka gora. To je Piko, ki spada v gorstvo Platon in je visoka do tisoč metrov. Z veseljem sem gledal vajine sportne vaje in dognal, da bomo z velikimi skoki lahko kaj hitro potovali. Prepričan sem, da bomo v nekaj urah dospeli na vrh.«

Američan je dvignil glavo: »Toda jutri bo tema! Mesec se vendar vrti okoli svoje osi in bomo jutri na tisti poluti, ki bo proč od zemlje.«

Egon se je zasmel. »Saj imate prav, pa tudi ne. Jaz namreč želim priti prav na tisto poluto, ki je proč od zemlje, ker upam, da bomo morda tam našli, česar

potrebujemo. Če bi se bili kaj več pečali z zvezdoslovjem, bi vedeli, da se mesec sicer suče okrog svoje osi, da pa v kljub temu obrača proti zemlji vedno eno in isto poluto. Zato je njegova druga stran zemljanom še danes nerešena uganka. Drugače bi tudi takozvani mesečev obraz ne bil vedno enak. Mislim torej, da bi najprej splezali na goro, nato pa se prepričali, ali bi ne bilo mogoče tudi na ono stran malo pogledati, ki je obrnjena proč. Zdaj bomo zaspali in zjutraj zgodaj odrinili. Kajpada se bomo morali zjutraj kolikor mogoče najesti in napiti, kajti po poti je izključeno, da bi mogli kaj zavžiti; zato se bomo morali morda štiri in dvajset ur ali pa še dalj postiti.«

Oba tovariša sta se prezirljivo nasmehnila: »No, če hujskega ne bo —«

Korus pa je bil potr. »Razočaran sem, ker bomo svetu podrlj veliko nado. Mesec je mrtev, ni ne mesečnih ljudi ne mesečnih živali. Neverjetne stvari smo dosegli in vendar, čemu? Čemu leteti na mesec, čemu zabiti milijone in se voziti skozi vseмирje, če ne dosežemo nič drugega, ko spoznanje, da je mesec do cela neporabno nebnno telo?«

»No, tako popolnoma neraben mesec tudi ni. Ali ne bi bilo nekaj orjaškega, ako na mesecu zgradijo zvezdarno, pa iz nje raziskujejo zvezde in njihove življenjske pogoje, ne da bi jih oviralo ozračje kakor na zemlji? Pomislite, kaj vse pride, ako se naši načrti posrečijo! Zvezdarna na mesecu! Poslopje iz iste snovi kakor naša raketa, prevlečeno z umetno kožo, v poslopju kisik in vodik za dihanje, pridobivanje morda iz mesečnega snega, tako da vlada v hiši dober zrak in jo lahko zgradijo poljubno veliko. Pomislite! V tem poslopju lepo število ljudi, ki so po raketah v

stalni zvezi z zemljo, zvezdoslovci, ki raziskujejo vseмирje in morda ugotovijo, da so druga vsemirska telesa za naseljevanje primerna. Mesec bo nekakšna vmesna luka, ali, da zemeljske razmere prestavimo v orjaške izmere vsemirja: mesec bo zadnja postaja obzemeljskega prometa, z njega pa bodo velike, dokončne vsemirske ladje vozile na druge planete!

Pomislite dalje: Iz te zavarovane hiše bodo lahko rudarski inženirji prodirali v osrčje meseca! Pod ledeno skorjo, katere debeline še ne moremo določiti, je trdo jedro. Kdo ve, iz česa obstoji! Mogoče iz dragocenih kovin, celo iz takih kovin, ki jih doslej niti ne poznamo ne in ki bodo gospodarstvo na zemlji napeljevale na čisto nove tire. Tukaj in v vsemirju težnosti skoraj ni, ali ne bodo prav zato lahko velikan-ske tovore igraje prenašali z meseca na zemljo? Pomislite na vse to, pomislite na premnogo možnosti, potem pa še govorite, da je naša pot brezplodna!«

Časnikarja sta bila vsa navdušena.

»Torej nam ni treba nič drugega ko poiskati oba plana?«

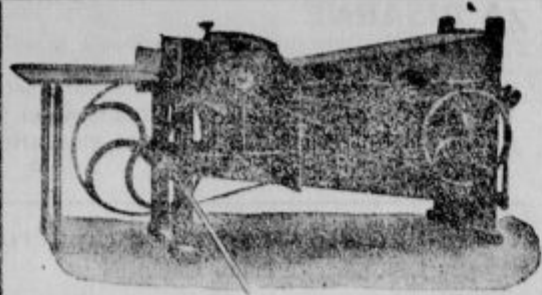
»Nič drugega in vendar je to neskončno veliko! Kajti ako dragocenega snega ne bomo mogli najti, potem so vsi naši načrti uničeni in mi sami izgubljeni.«

Vsi so umolkli in se za hip zamislili.

Naenkrat pa dvigne Američan glavo. »Ne vem, kaj mi je, da se čutim nocoj vse bolj medlega ko sicer; zdi se mi, da je zrak v kabini slabši.«

Egon prikima. »Saj tudi je. Kadarkoli smo odprli vrata, je dober zrak kajpada vselej uhajal v zatvornico. Lahko je pa tudi mogoče, da na naš prenovni aparat slabo vpliva, ker raketa miruje.«

Ljubljana knjižnica: Iz založništva Jugoslov. knjižarnice v Ljubljani: 29 zvezek: Savinšek: IZPOD GOLICE, 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz: NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World), 28 Din, vez. 40 Din. — 32. zvezek: Reimann: ZAGORSKI ZVONOVI, 24 Din, vez. 30 Din. — 33. zvezek: Bridges, NA POMOC, 30 Din, vez. 42 Din. — 34. zvezek: Brackel, CIRKUSKI OTROK, 28 Din, vez. 40 Din.

DOBER GOSPODAR štedi svoje in svoje družine moči, če mlati namesto s cepci z **MLATILNICO**. **MLATILNICE** vseh vrst, geplje, čistilnice, trijerje, mline in stiskalnice za grozdje in sadje, slamoreznice, **LISTER-motorje** in **DEERING-kosilnice**, pluge in brane, črpalke za vodo in gnojnice, kotle za krmo in **ŠKROPILNICE** za sadje, ves stavbeni material in razno železnino kupite ugodno v stari domači trgovini

FR. STUPICA v Ljubljani, Gosposvetska cesta šte. 1.

VATA

tudi po 50 kg bale, vedno na razpolago. — Zahtevajte vzorce in cenik! — **TOVARNA VATE**, Maribor, Dravska ulica 15.

L. Mikuš - Ljubljana priporoča svojo zalogo dežnikov, solnčnikov in sprehajalnih palic. Popravila točno in solidno

Rane in kožne bolezni

razpokane, brazgotine, srbež, izpuščaje, razjede od potu in vlage, volka od boje zlasti pri otrocih, hraste, opekline in ozeblin zdravni in po redni uporabi preprečuje splošno znana Bartuličeva

ZDRAVILNA MAST,

ki jo proizvaja in razpošilja stara, l. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulič Zagreb, Jelačićev trg 20. — Cena škatlice 10 Din. — Dobi se v vsaki lekarni.

Mizarji pozor!

Uporabljajte samo mrzel lim, kateri je za furniranje in drugo limanje prvovrsten. Vzorec zastoj! — Cena per kg Din 25.—.

I. TURIN, Celje, Prešernova ulica št. 10/II.

Poceni in dobro

kupite ure, zlatino in srebrno pri svetovnoznani trdki

H. SUTTNER LJUBLJANA 2

Prešernova ulica št. 4

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Razpošilja se na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Avstralije in Azije.

Velika zaloga ur z znamkami Glashütte, J.W.C.

Schaffhausen, Solvil, Omega, Longines, Doxa, Omiko, Iko, Axo itd. Zahtevajte veliki ilustr. cenik zastoj in poštne prosto od

H. SUTTNER, LJUBLJANA 2

Odjemakem izven Zagreba

Samo kdor v miru izbira - dobro kupi

Ako morate iz trgovine do trgovine, da pregledate blago, se boste v naglici odločili morda za nekaj, za kar se boste pozneje kesali.

ZATO IZBIRAJTE BLAGO DOMA.

Tu imate čas, da pregledate in prečenite vzorce kos za kosom; nihče Vas ne bo pri-

govarjal za nekaj kar ne bi ugajalo Vašemu okusu.

ZAHTEVajte ZATO NAŠO KOLEKCIJO tkanin za ženske obleke, kostume in plašče

in v par dneh jo boste imeli doma, seveda brezplačno in brezobvezno.

Potem sedite in izberite ono, kar najbolj odgovarja Vašemu stasu in Vašemu okusu.

Ker nabavljamo mi blago naravnost iz tovarne in ga prodajamo direktno Vam, odpadejo razne provizije; Vi kupite torej boljše kvaliteto za manj denarja.

Ze pol stoletja strežemo zadovoljnim odjemalce: Največja trg. in odpr. trdka

Kastner & Ohler
Zagreb.

Ako se nimate našega glavnega kataloga, zahtevajte ga. Čez nekaj dni ga boste imeli v rokah brezplačno.

RATOL

je z zlato kolajno odlikovan zato, ker je dokazano pred oblastvi, da je zanesljivo sredstvo proti — podganam in mišim, a da je kljub temu popolnoma neopasen. Enako zanesljivo deluje **GAMADIN** proti ščurkom, **STENOL** proti stenicam, **ARVICIN** proti poljskim mišim. Dobiva se povsod Izdeluje ga **BIOMEDIKA**, Zagreb, Hatzova 25.

KRAJEVNI

šol. odbori in vsi javni uradi, kupujte domače izdelke! Zatorej nabavite peči med počitnicami pri domači trdki, katera jamči za delo. **GOLOB ALOJZIJ**, Ljubljana, Puharjeva ul. 3 izdelovanje emalj. peči in splošno kleparstvo Cene konkurenčne!

Malinovec

pristen, domači izdelek po ceni 18 Din za kg dobavlja v vsaki množini trdka **Julij Zupan** Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35

CITROEN

je organiziral karavano avtomobilov preko Evrope

V Jugoslaviji se bo mudila od 21. junija do 18. julija.

Karavana dospe

v Ljubljano dne 12. julija 1931. Predvajali se bodo novi modeli 1931

C4 F — 4 cilindski

C6 F — 6 cilindski

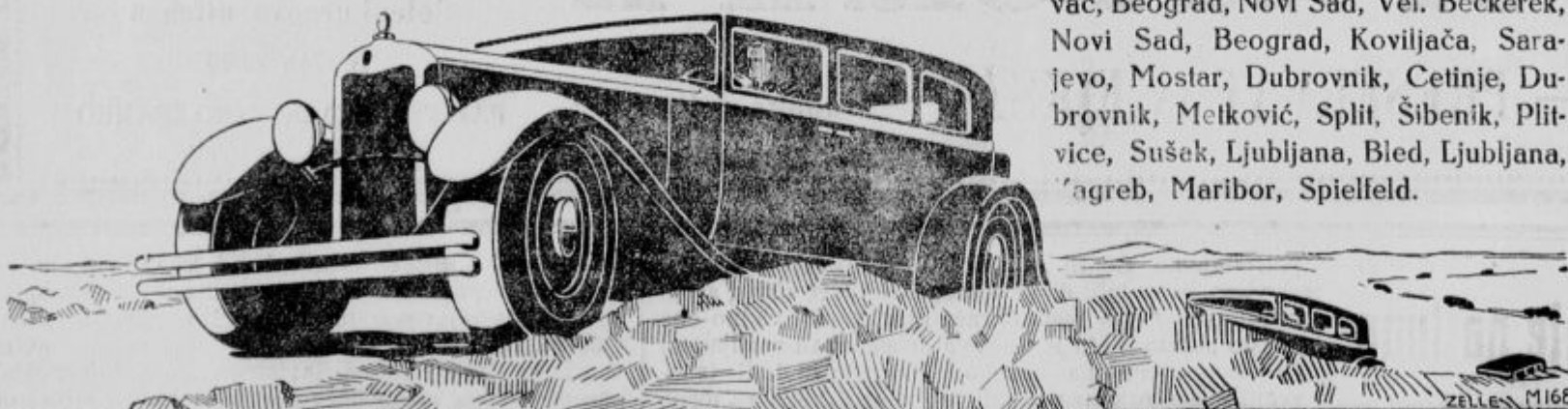
Brezplačne poskušne vožnje.

Predvajali se bodo zelo zanimivi filmi v kinu „Ideal“ dne 13. julija ob 17., 19. in 21. uri.

Brezplačne vstopnice se dobe pri kino-blagajni proti predložitvi povabila.

Razdajanje zračnih balonov. Belgrajska, ljubljanska in zagrebška radio-postaja bo vsak dan obveščala o kretanju karavane.

Maršruta karavane: Kriva Palanka, Skoplje, Niš, Kragujevac, Beograd, Novi Sad, Vel. Bečkerek, Novi Sad, Beograd, Koviljača, Sarajevo, Mostar, Dubrovnik, Cetinje, Dubrovnik, Metković, Split, Šibenik, Plitvice, Sušek, Ljubljana, Bled, Ljubljana, Zagreb, Maribor, Spielfeld.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA

D. D. V LJUBLJANI (MIKLOŠIČEVA CESTA 10)

TELEFON ŠTEV. 2057, 2470, 2979

Vloge nad Din 500,000.000—

PODRUŽNICE: Bled, Novi Sad, Kranj, Šibenik, Maribor, Kočevje, Celje, Sombor, Djakovo, Split.

Kapital in rezerve nad Din 16,000.000—

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Poslovne zveze s prvovrstnimi zavodi na vseh tržiščih v tuzemstvu in inozemstvu